

Statenvoorstel 09/13 A

Voorgestelde behandeling:

PS-vergadering : 22 februari 2013

Statencommissie : Niet van toepassing

Onderwerp

Notulen vergadering Provinciale Staten d.d. 12 oktober 2012

's-Hertogenbosch

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Samenvatting

De notulen van de vergadering van Provinciale Staten d.d. 12 oktober 2012 dienen te worden vastgesteld.

Datum

6 februari 2013

Documentnummer

3352293

Griffie

Bijlage(n)

1

1. Inleiding

Artikel 40, vijfde lid, van het Reglement van orde Provinciale Staten Noord-Brabant 2012 bepaalt dat de notulen van de vergadering van Provinciale Staten worden vastgesteld door Provinciale Staten.

Overeenkomstig het bepaalde in voornoemd artikel liggen de ontwerpnotulen van de vergadering van Provinciale Staten van 12 oktober 2012 ter inzage in de fractiekamers en bij de griffie.

2. Het voorstel

Wij stellen u voor te besluiten conform bijgevoegd ontwerp-besluit.

De griffier van Provinciale Staten van Noord-Brabant,

mw. drs. C.J.M. Dortmans

Auteur: P.P.M. Stolwijk-van de Kolk toestel (073) 681 22 78

N.B. de notulen liggen vanaf 13 februari 2013 ter inzage in de fractiekamers en bij de griffie en worden als losse bijlage op SIS gepresenteerd.

Ontwerp-besluit 09/13 B

Voorgestelde behandeling:

PS-vergadering : 22 februari 2013

Statencommissie : Niet van toepassing

Onderwerp

Notulen vergadering Provinciale Staten d.d. 12 oktober 2012

's-Hertogenbosch

Provinciale Staten van Noord-Brabant,

- gelezen het voorstel van de griffier d.d. 6 februari 2013;
- gelet op artikel 40, vijfde lid, van het Reglement van orde Provinciale Staten Noord-Brabant 2012;

Datum

6 februari 2013

Documentnummer

3352293

Griffie

Bijlage(n)

1

besluiten:

de notulen van het verhandelde door Provinciale Staten in hun vergadering d.d. 12 oktober 2012 vast te stellen.

's-Hertogenbosch, 22 februari 2013
Provinciale Staten van Noord-Brabant,
de voorzitter

de griffier

**Notulen van de vergadering van Provinciale Staten
van Noord-Brabant op 12 oktober 2012**

Inhoudsopgave	blz.	nummer
Lijst van de leden van Provinciale Staten	7	
Agenda	9	
Presentielijst	11	
Opening van de vergadering	11	
Sprekers:		
Voorzitter	11,12,13	
Mw. Geeraedts	12	
Indienen motie M1 vreemd aan de orde van de dag	12	
Indienen motie M2 vreemd aan de orde van de dag	12	
Indienen motie M3 vreemd aan de orde van de dag	13	
Onderzoek geloofsbrieven, toelating en beëdiging nieuw lid en tijdelijke leden van Provinciale Staten	13	
Sprekers:		
Voorzitter	13,14	
Griffier	13	
Mw. Zwijnenburg-van der Vliet	13	
Notulen van de vergadering van Provinciale Staten van 22 juni 2012	14	63/12
Ingekomen stukken	14	64/12
Initiatiefvoorstel van de Partij voor de Dieren inzake de opvang van inheemse dieren in nood, verzoek tot ondersteuning van een Brabantbrede parapluorganisatie	14	61/12
Sprekers:		
Voorzitter	14,15,18,22,24,25,26	
Mw. Brunklaus	17,18,20	
Mw. Geeraedts	25	
Van Hattem	16,19,20	
Heijmans	14,15,16,23,25	
Van den Hout	19,20	
Mw. Van Iersel	22,23,24	
Kap	19	
Mw. Knoet-Michels	16,19,24	
Kuijken	15,16,20,21	
Mw. Lestrade-Brouwer	18	
Mondriaan	18	
Mw. Spierings	17,18,20,24,26	
Verhees	14	
Van der Wel	14,16,18,20,21,22,23,24,25	

Amendement A1 (Van der Wel; aangehouden) 22,25

Algemene subsidieverordening Noord-Brabant

26

57/12

Sprekers:

Voorzitter	28,29,32,33,34,36,38,39,40,41,42
Mw. Geeraedts	26,27,28,29,31,36,37,38,40,41,42
Heijmans	27,29,31,37,38,39,41,42
Mw. Van Iersel	40,41
Mw. Van der Kammen	29,32,36,38,40,41,42
Kap	40,41,42
Mw. Lestrade-Brouwer	26,34,40,41,42
Mondriaan	34, 40,41,42
Pauli	35,36,37,38,39,40
P. Smeulders	34,41,42
Van Vugt	27,28,30,37,38,39,40,41,42
Van der Wel	28,29,40,41,42
Mw. Wijnands	34,39,40,41,42
Amendement A2 (Heijmans e.a.; aangenomen)	32,40
Amendement A3 (mw. Van der Kammen; verworpen)	33,41
Amendement A4 (mw. Van der Kammen; verworpen)	33,41
Amendement A5 (mw. Van der Kammen; verworpen)	33,41
Motie M4 (mw. Van der Kammen; verworpen)	38,42

Beleidsbeoordelingen provincie Noord-Brabant (vervolgonderzoek); onderzoeksrapport Zuidelijke Rekenkamer

42

58/12

Sprekers:

Voorzitter	42,43,44,45,46,47,48
Heijmans	47
Mw. Van der Kammen	44,47
Mw. Kerkhof-Mos	43,46,47
Koevoets	42,47
Mw. Lestrade-Brouwer	45,47
Mondriaan	47,48
Pauli	45,46,47
P. Smeulders	47
Van der Wel	47,48
Mw. Wijnands	47
Amendement A6 (mw. Van der Kammen; verworpen)	44,47

Finale uitwerking investeringsbesluit 76/10 "Samen Culturele Hoofdstad"

48

47/12

Sprekers:

Voorzitter	54,56,57,58,59
Van der Bent	59
Brenninkmeijer	48,57,59
Mw. Brunklaus	52,56,59
Burger Dirven	48,50,56,57,58,59

Mw. Frijters-Klijnen	49,50,54,57,58,59
Mw. Geeraedts	49
Mw. Van Haaften-Harkema	54,55,56,57,58,59
Hageman	51,55,56,57,58,59
Heijmans	49,57,58,59
Kap	59
Van Liempd	51,57,59
Mondriaan	59
Van der Wel	53,55,59

Kaderstellende nota “Handhavingskoers 2013-2016”

60

32/12

Sprekers:

Voorzitter	65,67,70,71,72,73
Mw. Brunklaus	63, 70,72,73
Burger Dirven	60,68,69,73
Van Hattem	61,66,67,70,71,72,73
Heijmans	67
Van den Hout	66,67,68,69,70,71,72,73
Kap	65,67,69,72,73
Kuijken	60,71,73
Leenders	61,62,68,72,73
Mondriaan	73
Mw. Spierings	63,73
Van der Staak	61,73
Verhees	62
Wagemans	69
Van der Wel	64,65,71,72,73
Mw. Wijnands	71

**Toestemming Provinciale Staten oprichting en aangaan
gemeenschappelijke regelingen Regionale
Uitvoeringsdiensten (per regio)**

73,89

49/12

Sprekers:

Plv. voorzitter, mw. Geeraedts	79,80,81,89
Mw. Brunklaus	75,79,80
Van Hattem	75,79,80,89
Van den Hout	76,77,79,80
Kap	76,79,81,89
Kuijken	74,80,89
Leenders	75,80,89
Mondriaan	76,81,89
P. Smeulders	89
Mw. Spierings	80,89
Van der Staak	75,80,89
Verhees	73,77,80,89
Van der Wel	81,89

Vragenuurtje	81
Spreker:	
Voorzitter	81
Motie M1a vreemd aan de orde van de dag	12,81
Sprekers:	
Voorzitter	81,82,83,84
Van Hattem	83
Heijmans	81,82,83,84
Mw. Van der Kammen	81,82,83,84
Kap	84
Mw. Knoet-Michels	81,82,84
Mw. Lestrade-Brouwer	84
Van Lopik	81,83,84
Mondriaan	83,84
Pauli	882,83
P Smeulders	84
Van Vugt	83,84
Van der Wel	84
Motie M1 (mw. Van der Kammen; gewijzigd in M1a; 12,81,84 verworpen)	
Motie M2 vreemd aan de orde van de dag	12,84
Sprekers:	
Voorzitter	84,85,86
Van Hattem	85
Heijmans	785,86
Kap	84,85,86
Van Lopik	85
Pauli	86
Van Vugt	84,86
Motie M2 (Kap; aangehouden)	12,86
Motie M3 vreemd aan de orde van de dag	13,86
Sprekers:	
Voorzitter	87,88,89
Burger Dirven	86,87,88
Van Hattem	88
Van den Hout	87,88
Mw. Van Iersel	88
Kap	89
Kuijken	88
Leenders	88
Mondriaan	89
P. Smeulders	89
Mw. Spierings	88,89
Van der Wel	89

Motie M3 (Burger Dirven e.a.; aangenomen)	13,89	
Sluiting	89	
Spreker:		
Voorzitter	89	
Besluit nr. 09/13	90	09/13

LIJST VAN DE LEDEN VAN PROVINCIALE STATEN

VAN NOORD-BRABANT

prof. dr. W.B.H.Ĵ. van de Donk, Commissaris van de Koningin

Aarts-Engbers, mw. mr. C.J.M.	CDA	Tilburg
Aarts-van de Loo, mw.ing. J.P.H.	CDA	St.Oedenrode
Agtmaal, ing. J.M.A. van	CDA	Huijbergen
Altundal MIB, N.	SP	Oss
Arts, mw. W.M.A.	SP	Eindhoven
Berg, H.F. van den	PVV	Tilburg
Bouwman, T.J.J.	GroenLinks	Eindhoven
Brenninkmeijer, drs. J.W.	CDA	Helvoirt
Brunklaus, mw. P.M.	GroenLinks	Raamsdonk
Burger Dirven, drs. K.A.J.M.	VVD	's-Hertogenbosch
Extel-van Katwijk, mw. A.A.H.C.M. van	CDA	Gemert
Frijters-Klijnen, mw. M.A.J.L.	PVV	Bergen op Zoom
Geeraedts, mw. mr. M.B.Ph.	VVD	Rosmalen
Gruijthuijsen, M.P.J.M. van	VVD	Tilburg
Hageman, ir. J.J.C.	D66	Veldhoven
Harmsen van der Beek, M. ten	VVD	Roosendaal
Hattem, A.W.J.A. van	PVV	Steensel
Heijmans, N.G.L.	SP	's-Hertogenbosch
Iersel, mw. F.C.C.M. van	SP	Tilburg
Kammen, mw.drs. P. van der	PVV	Tilburg
Kap, M.J.	Onafhankelijke Statenfractie Noord-Brabant	Tilburg
Kardol, mw. J.C.	PVV	Uden
Keijzers-Verschelling, mw.mr. J.C.R.	CDA	Son en Breugel
Kerkhoff, J.	PVV	Valkenswaard
Kerkhof-Mos, mw. C.C.	CDA	Roosendaal
Klitsie, mw.drs. C.G.M.	D66	Tilburg
Knoet-Michels, mw. A.J.H.	PvdA	Vlierden
Koevoets, H.J.P.E.	VVD	Bergen op Zoom
Kouthoofd, T.P.D.	VVD	Eindhoven
Kuijken MSc, R.C.P.	CDA	Bergeijk
Leenders, drs. H.J.M.	PvdA	Breda
Lestrade-Brouwer, mw. M.C.	D66	Boxtel

Liempd, P.J. van
 Lopik, ing. A.T. van
 Mondriaan, H.
 Oomen-Peeters, mw. I.N.M.
 Prins-Afman, mw. drs. M.W.
 Roozen, mw. C.J.M.
 Slegers, mw. drs. V.T.C.
 Smeulders, drs. P.H.M.
 Smeulders, S.J.A.H.
 Spierings, mw. M.J.G.
 Staak, W.R.van der
 Tetteroo, mw. M.P.S.
 Tsoutsanis-van der Koogh, mw. mr. M.E.
 Verhees, H.W.
 Vissers, M.P.
 Vught, A.C.J.M. van
 Vugt, drs. R.J. van
 Wagemakers, R.J.J.M.
 Wal, drs. S.B. van der (*tijdelijk*)
 Wel, ir. M.C. van der
 Wijers, A.J.H.
 Wijnands, mw. drs. A.M.
 Zwijnenburg-van der Vliet, mw. J.

PvdA	Eindhoven
VVD	Heesch
50PLUS	Boxtel
D66	Diessen
VVD	Sint Oedenrode
SP	Roosendaal
SP	Tilburg
GroenLinks	's-Hertogenbosch
PvdA	Helmond
D66	Sint Michielsgestel
SP	Boskant
PvdA	's-Hertogenbosch
VVD	Breda
VVD	Someren
SP	Oosterhout NB
CDA	Rijkevoort
CDA	Woudrichem
PvdA	Tilburg
PVV	's-Hertogenbosch
PvdD	Rijsbergen
VVD	Oosterhout NB
PvdA	Helmond
VVD	Woudrichem

mw. drs. C.J.M. Dortmans

VERGADERING VAN

PROVINCIALE STATEN VAN NOORD-BRABANT

VRIJDAG 12 OKTOBER 2012

Agenda

- I. Opening van de vergadering/vaststellen agenda
- II. Onderzoek geloofsbrieven, toelating en beëdiging nieuw lid en tijdelijke leden van Provinciale Staten
- III. Initiatiefvoorstel van de Partij voor de Dieren inzake de opvang van inheemse dieren in nood, verzoek tot ondersteuning van een Brabantbrede parapluorganisatie (PS 61/12)
- IV. Notulen van de vergadering van Provinciale Staten van 22 juni 2012
- V. Ingekomen stukken
- VI. Voorstellen

Voorstellen op het gebied van economische zaken en bestuur

57/12 *Algemene subsidieverordening Noord-Brabant*

58/12 *Beleidsbeoordelingen provincie Noord-Brabant (vervolgonderzoek); onderzoeksrapport Zuidelijke Rekenkamer*

Voorstel op het gebied van cultuur en samenleving

47/12 *Finale uitwerking investeringsbesluit 76/10 "Samen Culturele Hoofdstad"*

Voorstellen op het gebied van ecologie en handhaving

32/12 *Kaderstellende nota "Handhavingskoers 2013-2016"*

49/12 *Toestemming Provinciale Staten oprichting en aangaan gemeenschappelijke regelingen Regionale Uitvoeringsdiensten (per regio)*

VII. Vragenuurtje

VIII. Sluiting

VERGADERING VAN

PROVINCIALE STATEN VAN NOORD-BRABANT

OP VRIJDAG 12 OKTOBER 2012

Voorzitter: prof. dr. W.B.H.J. van de Donk, Commissaris van de Koningin tot agendapunt 49/12

Plv. voorzitter: Mevrouw Mr. M.B.P. Geeraedt vanaf agendapunt 49/12

Griffier: mw. drs. C.J.M. Dortmans

Volgens de presentielijst zijn 49 leden aanwezig, te weten:

mw. Kerkhof-Mos, Van Gruijthuijsen, Verhees, mw. Arts, drs. P. Smeulders, Heijmans, Koevoets, ing. Van Lopik, Kerkhoff, Kuijken MSc, mw. Frijters-Klijnen, mw. Kardol, Kouthoofd, mw.drs. Van der Kammen, Van den Berg, mw. Van Iersel, mw. Zwijnenburg-van der Vliet, mw.drs. Prins-Afman, mw. Van Extel-van Katwijk, ir. Hageman, mw. Oomen-Peeters, mw.mr. Keijzers-Verschelling, drs. Brenninkmeijer, Van Hattem, mw.drs. Wijnands, mw.drs. Klitsie, drs. Van Vugt, mw. Knoet-Michels, mw.mr. Geeraedts, drs. Leenders, S. Smeulders MA, Van Liempd, drs. Burger Dirven, mw. Spierings, mw. Lestrade-Brouwer, ir. Van der Wel, Bouwman, mw. Brunklaus, mw.mr. Aarts-Engbers, Kap, drs. Van der Wal, Mondriaan, Altundal MIB, Van der Staak, Van Vught, Wagemakers, Wijers, mw.drs. Slegers en Vissers.

Afwezig zijn 6 leden: mw.ing. Aarts-van de Loo, ing. Van Agtmaal, Ten Harmsen van der Beek, mw. Roozen, mw. Tetteroo en mw.mr. Tsoutsanis-van der Koogh.

De voorzitter opent om 09.30 uur de vergadering en verzoekt allen te gaan staan voor een moment van stilte.

De *voorzitter*: Dames en heren. Ik heet u allen van harte welkom, in het bijzonder de gasten op de publieke tribune. Naast onze vaste gasten en belangstellenden bij de diverse onderwerpen op de agenda, gaat het om gasten van Probus West-Brabant en enkele individuele gasten. Zij zouden worden ontvangen door Jeffrey van Agtmaal, maar die heeft door ziekte die taak helaas moeten overdragen. Dat is te meer jammer omdat een van de leden van Probus zijn tante en oud-Statelid mevrouw Van der Stee-van Agtmaal is. Van harte welkom, mevrouw Van der Stee, fijn om u in deze zaal te mogen ontvangen.

Als bijzondere mededeling meld ik dat ons lid mevrouw Zwijnenburg het geluk heeft oma te zijn geworden van een prachtige kleindochter Olivia.

(Applaus)

De *voorzitter*: Ik heb helaas moeten constateren dat het reglement van orde geen uitsluitel geeft over de vraag of grootouders gehouden zijn te trakteren op een beschuit met muisjes. Ik laat het initiatief graag bij mevrouw Zwijnenburg zelf.

Verder hebben wij een nieuw lid van het Europees Parlement in ons midden. Patricia van der Kammen zal maandag in Straatsburg worden beëdigd als lid van het Europees Parlement. Zij zal die functie combineren met een ander parlement hier in Brabant, namelijk dit parlement. Wij wensen haar buitengewoon veel succes met haar

nieuwe verantwoordelijkheid en haar nieuwe rol in Europa.

(Applaus)

De *voorzitter*: Ik stel nu de agenda aan de orde en stel u voor om het initiatiefvoorstel van de fractie van de Partij voor de Dieren als eerste voorstel te behandelen.

In verband met de aanwezigheid van de Young M-Bassadors Brabantstad Culturele Hoofdstad stel ik voor het betreffende Statenvoorstel direct na de lunchpauze te behandelen.

Er zijn drie moties vreemd aan de orde van de dag. Een van de heer Burger Dirven van de fractie van de VVD over aardwarmte, een van mevrouw Van der Kammen van de PVV over leerwerkplaatsen en zojuist heeft mij nog een motie vreemd aan de orde van de dag bereikt over milieulabels van de auto's van ons wagenpark. Wij kijken of die motie snel gekopieerd kan worden. Ik verzoek de leden om moties vreemd aan de orde van de dag zo mogelijk de dag voor de vergadering bij ons bekend te maken, zodat de beantwoording beter kan worden voorbereid.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Mijnheer de voorzitter! Door wie wordt die motie ingediend?

De *voorzitter*: Door de heer Kap van de OSN. Die motie was vanochtend tijdens de presidium-vergadering nog niet bekend.

De moties worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

Ik constateer dat u kunt instemmen met de voorgestelde agenda.

Door de leden mw. Van der Kammen en mw. Wijnands wordt de volgende motie vreemd aan de orde van de dag voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 12 oktober 2012, constaterende dat:

- *er in Noord-Brabant een groot tekort is aan leerwerkplekken voor MBO-studenten in de bouw;*
- *ten gevolge daarvan zich een afname van leerlinginstroom in de vakopleidingen aftekent;*

- *het provinciehuis drastisch verbouwd wordt de komende tijd.*

overwegende dat:

- *de huidige recessie niet eeuwig duurt en er dus op termijn weer meer vraag zal zijn naar goed geschoolde vaklieden in de bouw;*
- *het zeer van belang is ervoor te zorgen dat er na de recessie geen tekort aan vaklieden in de bouwsector ontstaat;*
- *de provincie hieraan haar steentje kan bijdragen;*

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:

- *ervoor te zorgen dat er bij de huidige verbouwing van het provinciehuis zoveel als mogelijk leerwerkplekken gecreëerd worden zodat leerlingen van vakscholen aan de slag kunnen,*

en gaan over tot de orde van de dag."

De *voorzitter*: Deze motie maakt onderwerp uit van de beraadslaging en krijgt nr. M1.

Door het lid Kap wordt de volgende motie vreemd aan de orde van de dag voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 12 oktober 2012,

constaterende dat:

- *er milieulabels zijn voor auto's die inzicht geven in het brandstofverbruik, uitgaande van categorieën;*
- *op het milieulabel is te zien hoeveel een nieuwe auto aan brandstof verbruikt in vergelijking met auto's uit dezelfde klasse;*
- *dat de provincie Noord-Brabant auto's least bij derden;*

overwegende dat:

- *de provincie Noord-Brabant het goede voorbeeld moet geven ten aanzien van het gebruik van energiezuinige auto's;*
 - *de provincie onder meer auto's least met milieulabel B;*
- dragen Gedeputeerde Staten op:*

- *er zorg voor te dragen dat alle dienstauto's van GS-leden en van het personeel voorzien zijn van een A-label,*
- en gaan over tot de orde van de dag."*

De *voorzitter*: Deze motie maakt onderwerp uit van de beraadslaging en krijgt nr. M2.

Door de leden Burger Dirven, mw. Van Iersel, Van Hattem, mw. Spierings, mr. Brunklaus, Kuijken en Leenders wordt de volgende motie vreemd aan de orde van de dag voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op vrijdag 12 oktober 2012,

overwegende dat,

- *in de vergadering van PS van Noord-Brabant van 11 mei 2012 een motie vreemd aan de orde van de dag is aangenomen over samenhangend beleid in de ondergrond;*
- *in deze motie is geconstateerd dat er soms ad hoc is gereageerd op initiatieven van derden voor activiteiten in de ondergrond van Noord-Brabant;*
- *er in Noord-Brabant geen samenhangend beleid is voor gebruik in de ondergrond, althans (nog) niet met PS besproken;*
- *via krantenartikelen op 24 augustus 2012 duidelijk is geworden dat er partijen in Noord-Brabant zijn die proefboringen willen verrichten naar aardwarmte (geothermie);*
- *GS in hun openbare besluitenlijst van 9 oktober 2012 zelf stellen dat de provincie als regionaal bestuur ook een belangrijke maatschappelijke rol heeft als Brabantse belangen in onder- en bovengrond in het geding zijn;*

constaterende dat,

- *in de antwoorden op schriftelijke vragen van de VVD ex art 3.2 RvO Gedeputeerde Staten per brief van 18 september 2012 hebben laten weten (citaat): "Wij maken gebruik van de wettelijke mogelijkheid in de Mijnbouwwet om advies uit te brengen aan de minister van EL&I over de ingediende aanvragen";*

verzoeken GS:

om hun adviezen, voordat deze naar de minister gaan, aan de provinciale commissie Ecologie & Handhaving ter advisering voor te leggen en derhalve ook te agenderen in deze commissie,
en gaan over tot de orde van de dag".

De *voorzitter*: Deze motie maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. M3.

Onderzoek geloofsbrieven, toelating en beëdiging nieuw lid en tijdelijke leden van Provinciale Staten

De *voorzitter*: Nu is de beëdiging van twee nieuwe leden van de Staten aan de orde. De heer Ronald Dol heeft gevraagd om vanwege ziekte zestien weken vervangen te kunnen worden. Daar zijn regels voor. Ronald is opnieuw getroffen door kanker. Hij moet een tweede gevecht aangaan.

Misschien is het mooi als wij straks een kaartje sturen om hem te bemoedigen in die vervelende strijd.

De tweede benoeming is wat meer vreugdevol. Die heeft te maken met het feit dat Henk Krol in de Tweede Kamer benoemd is en wij zullen de heer Mondriaan straks verwelkomen, ervan uitgaande dat het verslag van de commissie voor de geloofsbrieven daartoe aanleiding geeft. Ik geef graag het woord aan mevrouw Zwijnenburg die niet alleen oma is maar ook voorzitter van de commissie voor de geloofsbrieven.

Mevrouw *Zwijnenburg-van der Vliet* (VVD): Voorzitter! Het is nu wel genoeg oma. Het is gelukkig geen oma-oma, dat is mijn moeder en die is ook bijzonder trots. Helaas moet ik u die beschuit met muisjes onthouden, maar wie weet wordt hier binnenkort een babytje geboren en krijgen wij van Judith beschuit met muisjes.

Als voorzitter van de commissie die de geloofsbrieven onderzocht heeft van de heer Mondriaan en de heer Van der Wal, kan ik de Staten het volgende mededelen. Wij hebben in die geloofsbrieven geen zaken gevonden die ons doen besluiten om de Staten te adviseren de heer Mondriaan en de heer Van der Wal niet toe te laten als lid. Wij hebben geen opgave gezien van onverenigbare openbare betrekkingen waardoor zij niet geïnstalleerd zouden kunnen worden. De commissie adviseert de Staten graag om de heer Mondriaan en de heer Van der Wal op te nemen in Provinciale Staten.

De *voorzitter*: Ik dank de commissie voor het werk dat zij gedaan heeft. Ik stel voor, het voorstel van de commissie te volgen en verzoek de bode de twee nieuwe leden naar voren te geleiden. Ik verzoek u allen te gaan staan.

De *griffier*: "Ik verklaar dat ik om tot lid van Provinciale Staten benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd.

Ik verklaar en beloof dat ik om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig

geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.

Ik beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van het provinciaal bestuur naar eer en geweten zal vervullen."

In handen van de voorzitter leggen de heer Mondriaan en de heer Van der Wal de in artikel 14 van de Provinciewet voorgescreven verklaring en belofte af.

De *voorzitter*: Ik feliciteer u beiden met uw beëdiging tot lid van onze Staten. Hier passen bloemen bij die ik u graag overhandig.

(Applaus)

De vergadering wordt enkele minuten geschorst.

Nummer 63/12

Notulen van de vergadering van Provinciale Staten van 22 juni 2012

De notulen worden ongewijzigd vastgesteld.

Nummer 64/12

Ingekomen stukken

Er wordt besloten conform de voorstellen van de griffier.

Nummer 61/12

Initiatiefvoorstel van de Partij voor de Dieren inzake de opvang van inheemse dieren in nood, verzoek tot ondersteuning van een Brabantbrede parapluorganisatie

De *voorzitter*: Het voorstel is intussen besproken in de commissie voor Ecologie en Handhaving en ligt hier vandaag ter besluitvorming voor. Het woord wordt allereerst gevoerd door de heer Verhees van de fractie van de VVD.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Ik heb een vraag over de orde. Ik heb van de fractie van de Partij voor de Dieren begrepen dat zij een gewijzigd besluit heeft ingediend. Het lijkt mij procedureel handig als de woordvoerders in hun eerste termijn dat gewijzigde besluit kunnen bespreken.

De *voorzitter*: Het zou helemaal handig zijn als ik als voorzitter dat ook zou weten, maar mij is niets bekend van een gewijzigd besluit.

Ik begrijp van de griffier dat het al verspreid is, mijnheer Heijmans.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Iedereen heeft het gewijzigd besluit ontvangen. Ik stel voor om de normale procedure te volgen.

De *voorzitter*: De heer Heijmans heeft het nog niet ontvangen? Het is vanochtend op de bankjes gelegd en gisteravond rondgestuurd, zo wordt mij zojuist verteld.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Naast de dagmail van gisteren van de griffie heb ik het aan de woordvoerder en aan de fractievoorzitter van de SP gemaild. Als het goed is, moet het daar zijn.

De *voorzitter*: Ik kijk even naar mevrouw Van Iersel. Zij knikt "ja", zij heeft het ontvangen. Ik stel voor dat wij de gebruikelijke orde handhaven.

De heer *Verhees* (VVD): Voorzitter! Ook ik als woordvoerder van de VVD ben op de hoogte van het gewijzigd besluit en zal graag onze zienswijze kenbaar maken. In het initiatiefvoorstel staat dat er een wens is voor een kwalitatief goede opvang van inheemse wilde dieren. Dat is ons bekend maar wij achten het geen taak van de provincie om meteen de portemonnee te trekken als het Rijk hogere eisen gaat stellen aan de opvang van deze dieren. De financiering van deze instellingen leent zich bij uitstek voor particuliere fondsenwerving om zo de gewenste kwaliteitsslag te kunnen financieren. Het gewijzigde voorstel laat het aan GS over om aan te geven wat zij volgend jaar meer of minder willen gaan doen. Indien er sprake is van onvoldoende middelen kunnen de instellingen die zich nu

bezighouden met de opvang van deze dieren zich beter beperken tot de opvang van dieren met een bepaalde beschermingsfactor of tot zeldzame dieren.

De fractie van de PvdD heeft in de commissievergadering aangegeven dat er ook voor haar een ondergrens is. Mevrouw Surminski stelde dat de meer professionele opvang straks best een keuze kan maken welke dieren wel of niet opgevangen worden binnen hun financiële middelen.

De heer *Kuijken* (CDA): Voorzitter! In het initiatiefvoorstel van de Partij voor de Dieren staat dat er nu tien opvangcentra zijn. Zij worden grotendeels gerund door vrijwilligers. Zij zetten zich met hart en ziel voor deze centra in. Wij hebben daarvoor ontzettend veel bewondering en waardering. Dat geldt voor alle vrijwilligers. Terecht staat in het initiatiefvoorstel dat deze vrijwilligers toegewijd zijn en beschikken over een uitgebreide expertise.

Aan de vlakke doelgerichte organisatiestructuur rond de opvangcentra dreigt nu een einde te komen. Sinds 1 juli 2012 is er namelijk een nieuwe regelgeving voor de opvang van inheemse dieren. De nieuwe kwaliteitseisen leiden tot meer en striktere regels en dientengevolge tot meer kosten en meer tijdsbelasting. In het voorstel staat dat vanwege deze eisen veel burgers die voor dieren zorgen, zullen bezwijken onder de nieuwe zorgplicht. Dat is nogal wat. Met deze wet wordt het de vrijwilligers en daarmee ook de dieren onnodig moeilijk gemaakt. In het stuk staat terecht dat de beleidsverandering dreigt te leiden tot een verschraling van de opvang. De misschien goedbedoelde nieuwe eisen kunnen averechts gaan werken.

Het probleem is duidelijk, maar nu de oplossing. Wanneer een of meer organisaties die voor dieren opkomen in gesprek gaan met het Rijk, kan het niet zo zijn dat het Rijk besluit dat de kwaliteit van de opvang verbeterd moet worden. Op deze manier wordt de bestaande vrijwilligersinfrastructuur onderuitgehaald en vervolgens gaat de rekening naar de provincie. Tot zover ons standpunt dat wij ook in de commissie verwoord hebben.

Nieuw voor ons en voor anderen hier aanwezig is het volgende. Ons is ter ore gekomen dat het Rijk voornemens is het vergunningenbeleid rond de Flora- en faunawet te decentraliseren. In dat geval komen de kaarten toch iets anders te liggen en verandert de discussie. Uit de Flora- en faunawet vloeit immers een zorgplicht voort. Dit zou een mooie gelegenheid kunnen zijn voor het Rijk om óf de striktere eisen voor opvangcentra te herzien, óf de benodigde middelen beschikbaar te stellen voor deze opvang. Ik kan mij ook voorstellen dat de provincie net zoals bij de decentralisatie van het natuurbesluit zelf mag bepalen hoe zij een gedecentraliseerde taak gaat oppakken.

Wij zijn in ieder geval bereid om constructief en voortvarend aan de slag te gaan met dit probleem, maar niet om bij voorbaat al de portemonnee te trekken. Wij kunnen niet elk probleem dat langskomt naar ons toetrekken, hoe belangrijk ook.

De *voorzitter*: Dan is nu het woord aan mevrouw Van Iersel van de fractie van de SP. Ik zie echter dat de fractievoorzitter zelf het woord gaat voeren. Ons was gemeld dat mevrouw Van Iersel dat zou doen bij dit onderwerp.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Mevrouw Van Iersel zou dit onderwerp inderdaad inhoudelijk bespreken, maar door het gewijzigde besluit is het naar mijn mening noodzakelijk om ook de procedure goed te bespreken. Ik vind het een bijzondere situatie. Inhoudelijk hebben wij geen moeite met het voorstel. Het is mij echter niet duidelijk wat wij precies besluiten als wij instemmen met dit voorstel. Onder punt 1 staat namelijk dat wij het initiatiefvoorstel vaststellen. Dat betekent volgens mij dat wij middelen beschikbaar stellen voor de opvang van inheemse dieren, maar er is nog geen dekking aangegeven. Er wordt voorgesteld om dat in de commissie Ecologie en Handhaving te bespreken. Overigens zou ik een dekkingvoorstel vooral bespreken in de commissie Financiën. Het is niet duidelijk op welk moment wij een definitief besluit nemen.

Als wij nu instemmen met punt 1 van dit besluit zijn wij gehouden om ook een financiële dekking te vinden. Mijn fractie doet een dringend beroep op

de PvdD om dit voorstel aan te houden en ons de kans te geven om bij de begrotingsbehandeling een definitieve afweging te maken. Die definitieve afweging kunnen wij namelijk niet meer maken op het moment dat wij instemmen met punt 1 van dit besluit omdat wij ons daarmee vastleggen op het vinden van een dekking. Vandaar dat ik nu het woord voer, want ik wil vooral daarover duidelijkheid.

De heer *Kuijken* (CDA): Voorzitter! Ik stel voor om nu het voorstel wel inhoudelijk te behandelen. De heer Van der Wel heeft goed werk gedaan. Hij heeft een en ander heel netjes voorbereid en is er intensief mee bezig geweest. Als wij dit niet doen, vrees ik dat wij het onderwerp geen recht doen. Het is immers een belangrijk onderwerp.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Ik sluit mij aan bij de woorden van de heer Kuijken. De begroting is een zeer uitgebreid stuk en dan zullen wij niet aan alle aspecten toekomen. Wij moeten eerst over het voorstel spreken voordat wij iets besluiten.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Het was absoluut niet mijn bedoeling om geen inhoudelijke discussie te voeren over dit onderwerp. Het gaat mij vooral om de afsluiting. Ik vind het prima om een inhoudelijke discussie hierover te voeren en tot slot te concluderen dat wij bij de begrotingsbehandeling een definitief besluit nemen. Mijn opzet is niet om een inhoudelijke discussie te blokkeren. Ik ben zelfs begonnen met de opmerking dat wij het prima voorstel vinden. Ik wil de heer Van der Wel daarvoor mijn complimenten maken. Wij vinden het inhoudelijk een goed uitgewerkt voorstel. Daarover bestaat geen enkele twijfel.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Ik dank de heer Heijmans hartelijk voor deze steun.

De heer *Van Hattem* (PVV): Voorzitter! Wij hebben grote waardering voor de Partij voor de Dieren voor het maken van dit initiatiefvoorstel. Om een herhaling van zetten te voorkomen, zal ik het kort

houden. Wij zijn voorstander van voldoende capaciteit voor de opvang van dieren. Dat staat ook duidelijk in ons verkiezingsprogramma. Natuur is een provinciale kerntaak. Als de provincie kiest voor meer natuur zoals in de voorliggende plannen voor Brabant: uitnodigend groen het geval is, krijgen wij meer inheemse diersoorten met als logisch gevolg dat er meer opvang nodig is als deze dieren gewond raken of anderszins. Wij vinden een bijdrage in de opvang van deze dieren dan ook logisch en kunnen daarom instemmen met dit voorstel.

Mevrouw *Knoet-Michels* (PvdA): Voorzitter! Het initiatiefvoorstel van de Partij voor de Dieren verdient een compliment. Er zit veel werk achter van veel mensen en het ademt betrokkenheid en passie uit bij het onderwerp. We plaatsen echter ook kritische kanttekeningen.

In algemene zin zijn we kritisch op het landelijk beleid in dezen. Waarom een goed lopend vrijwilligersnetwerk waar met liefde en plezier gewerkt wordt in en voor de natuur het zo moeilijk maken dat het nagenoeg niet meer haalbaar en betaalbaar is? Hoewel de minister in 2009 van mening was dat het niet zou leiden tot problemen in de dierenopvang, is dat helaas in de praktijk wel het geval.

De wijziging is drie jaar geleden ingevoerd door middel van een wijzigingsbesluit genomen door de minister. Na deze wijziging is er door verschillende partijen in de Tweede Kamer, waaronder ook onze partij, tevergeefs gevraagd om financiële steun.

Wij hebben het bij dit voorstel van de Partij voor de Dieren dan ook lastig gevonden dat we bij een positief besluit de problemen die landelijk worden veroorzaakt en daar niet opgelost worden, feitelijk gaan vertalen naar ons beleid. Bij onze afwegingen hanteren wij immers de regel dat we "zonder geld landelijk beleid niet overnemen".

Kritisch zijn we ook op het initiatiefvoorstel zelf. De onderbouwing is nog onvoldoende. Bovendien willen we niet instemmen met een ongelimiteerde bijdrage en structureel jaarlijks steunen is op dit moment voor ons nog onvoldoende onderbouwd.

Alles overwegend zijn we wel van mening dat

opvang van inheemse dieren ook mede een taak is van de provincie. Zij moet er mede op toezien dat inheemse dieren opgevangen kunnen worden en weer teruggeplaatst in de natuur. Een stimulering van de sector en enige ruimte om de wijziging en fondsenwerving verder uit te zetten is wat ons betreft op zijn plaats. We hebben een amendement voorbereid om GS te verzoeken om dekking te vinden voor een gelimiteerd bedrag. Ik adviseer de Partij voor de Dieren om vandaag het voorstel niet in stemming te brengen maar mee te nemen in de begrotingsbesprekingen, mede gezien de reacties van de coalitiepartijen.

Mevrouw *Spierings* (D66): Voorzitter! Allereerst willen wij onze waardering uitspreken voor de inzet die de Partij voor de Dieren heeft gepleegd om tot dit initiatiefvoorstel te komen. En wij voelen mee met dieren in nood. D66'ers zetten zich op tal van manieren in en zijn op tal van manieren betrokken bij dieren, ondersteunen de Dierenbescherming financieel of zijn vrijwilliger. Ook ikzelf heb menige zieke of gewonde kauw, merel of zanglijster proberen te redden. Toch wil ik mij vooral aansluiten bij de bijdrage van het CDA. Wij concluderen dat de opvang van inheemse dieren in nood geen taak is voor de provincie. Dit in tegenstelling tot natuurbeleid dat wel een provinciale taak is.

De Nota Dierenwelzijn uit 2007 ligt feitelijk aan de basis ligt van het opvangprotocol. De uitvoering van dit opvangprotocol leidt tot problemen voor de opvangcentra en daarom heeft de PvdD dit initiatiefvoorstel gedaan. Die Nota Dierenwelzijn stelt: "Vanuit de natuurdoelstelling van een duurzame staat van instandhouding van populaties is de opvang van wilde dieren die gewond of anderszins hulpbehoevend zijn, over het algemeen niet nodig. Politiek-maatschappelijk en vanuit het oogpunt van dierenwelzijn kan er echter wel een behoefte bestaan om over te gaan tot de opvang van deze dieren." Kortom, opvang van inheemse dieren in nood is niet nodig voor het natuurbeleid en daarmee geen kerntaak van de provincie.

Daar komt nog bij dat hier sprake is van Rijksbeleid. Het Rijk heeft als onderdeel van het

decentralisatieakkoord natuur noch de invoering, uitvoering of handhaving van de opvangprotocollen gedecentraliseerd, noch aangegeven hier zelf niet langer verantwoordelijk voor te willen zijn. Dit laatste is bijvoorbeeld wel met de Nationale parken gebeurd.

Kortom, het Rijk heeft niet eens een poging ondernomen om dit gedeelte van zijn beleid te decentraliseren of af te stoten.

Dan nog de onderdelen van het voorstel die geen geld kosten, namelijk de benodigde ontheffingen van de Flora- en Faunawet. Hiervoor is de provincie geen bevoegd gezag. Deze bevoegdheid ligt bij het Rijk. De provincie is slechts bevoegd bij schadebestrijding. Zij verleent vrijstellingen en ontheffingen in het kader van het voorkomen en beperken van schade door diersoorten, bijvoorbeeld schade aan gewassen. Dus daar kunnen wij simpelweg niets in betekenen, ook al willen we dat. Wel zien wij dat hier in feite regels zijn gecreëerd die leiden tot heel hoge kosten en waarschijnlijk in die zin meer problemen veroorzaken dan oplossen. Wij zouden dan ook graag het college willen oproepen en vragen toe te zeggen dit probleem bij het Rijk aan te kaarten, evenals wij dat vanuit onze fractie al bij onze Tweede Kamerfractie hebben gedaan.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Voorzitter! De Partij voor de Dieren heeft haar nek uitgestoken om een oplossing te zoeken voor de nieuwe regels die gemaakt zijn voor de opvangcentra voor wilde en inheemse dieren. Dat het geen gemakkelijke materie is bleek wel bij de bespreking in de commissie. D66 vond daar dat maar een oogje dichtgeknepen moest worden bij de handhaving, het CDA wilde aan de slag gaan om de rijksregels landelijk te veranderen enz. Door het ministerie zijn regels gesteld om deze opvangcentra veilig en verantwoord te laten functioneren.

Mevrouw *Spierings* (D66): Voorzitter! Ik wil graag even rechtzetten dat wij in de commissie niet hebben gezegd dat wij vonden dat hier een oogje dichtgeknepen moest worden in het kader van de handhaving.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Ik citeer dit omdat ik u dit wel degelijk heb horen zeggen. U hebt gezegd: daar kunnen we wat bij hebben; het is de vraag of je dan moet handhaven. Maar neemt u dit niet te letterlijk want het is wel in het kader van een hele discussie gezegd. Ik geef dit aan om aan te tonen hoe moeilijk de discussie is geweest omdat niemand eigenlijk wist wie verantwoordelijk is voor de handhaving.

Mevrouw *Spierings* (D66): Dat laatste klopt. Ik heb de vraag gesteld wie er eigenlijk verantwoordelijk is voor de handhaving en hoe noodzakelijk het is hierop te handhaven. Ik heb een vraag op tafel gelegd.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Door het ministerie zijn regels gesteld om deze opvangcentra veilig en verantwoord te laten functioneren. Het Rijk geeft de centra ontheffingsvergunningen en is verantwoordelijk voor de handhaving.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Ik wil dat GroenLinks die woorden terugneemt. D66 gaat nooit voor het toeknippen van oogjes bij handhaving. Ik wil dat zij die woorden terugneemt.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Dit wordt hoog opgespeeld. Ik zal de band af luisteren en horen wat u precies hebt gezegd, maar ik heb dit wel degelijk horen zeggen. Wij hebben er een discussie over gevoerd en ik neem op dit moment mijn woorden daarover niet terug, maar ik heb het wel genuanceerd.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Dan hebben wij onderling een probleem.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Er was door D66 terdege wel de vraag gesteld, hoe het zit met de handhaving van de centra. Ik heb de brief van de minister uit 2009 nog even teruggelezen. Volgens mij vindt zij er geen doekjes om. De Dienst regelingen gaat over de formaliteiten en de LID (Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming) controleert of de centra voldoen. Volgens

mij is dat onherroepelijk. Als zij niet voldoen gaan ze dicht.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Ik vind het erg jammer dat D66 dit zo hoog opneemt want dat is natuurlijk absoluut niet de bedoeling bij zo'n voorstel.

Met het oog op de dieren die in de Brabantse bossen en velden leven heeft de provincie volgens GroenLinks wel een taak. In feite heeft de provincie een zorgplicht voor deze beesten. Dus impliciet heeft de provincie de taak ervoor te zorgen dat gewonde dieren verzorgd worden. Daarom steunt GroenLinks dit voorstel. Wij denken dat door subsidie te verlenen aan deze opvangcentra ook het kaf van het koren gescheiden kan worden. Immers, als de provincie subsidie gaat verlenen aan de opvangcentra voor inheemse dieren, zal zij moeten controleren, of die juist is besteed. Een complicerende factor daarbij is dat de provincie de rol van het Rijk dan gaat overnemen, niet in de handhavende maar in de controlerende zin. Immers, de subsidie kan alleen worden verleend als centra aan de regels voldoen. Mijn vraag is hoe de Partij voor de Dieren dit dilemma ziet. Ons lijkt het zinvol om als dit voorstel wordt aangenomen, dit soort zaken verder uit te werken, want het is redelijk complex.

De *voorzitter*: Het woord is aan de heer Mondriaan. Ik wijs u erop dat het uw maidenspeech is maar de bloemen zijn vandaag al gegeven.

De heer *Mondriaan* (50PLUS): Voorzitter! Als men bezig is grote natuurontwikkelingsprojecten in de provincie te ontwikkelen, moet men ook een goede basis hebben. Er gaat hiervan ook een behoorlijk educatieve uitstraling uit. Ik zie die ambulances niet in villawijken staan. Die staan in gewone wijken. Het is erg belangrijk dat er een goede basis is en een goede ondersteuning van de natuur door mensen die dit met hart en ziel doen. Daarom gaat mijn sympathie toch wel redelijk naar dit voorstel uit. Alleen moeten we even kijken, hoe het in de begroting wordt gefinancierd. Waar een wil is, is een weg.

De heer *Kap* (OSN): Voorzitter! Allereerst wil ik de heer Van der Wel en zijn medewerkers complimenteren met dit stuk. Het is in mijn optiek goed doordacht.

Wat de heer Van Hattem al heeft gezegd, volg ik. Ik vind het inderdaad ene provinciaal belang om hiermee aan de slag te gaan en ik sta dan ook vierkant achter het voorstel.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Voorzitter! Mevrouw Spierings heeft het mij gemakkelijk gemaakt door inhoudelijk zo'n beetje alles te zeggen wat wij als college zouden willen inbrengen. Het is een sympathiek voorstel waarin veel werk is gestoken door de Partij voor de Dieren. Inhoudelijk valt er nog wel een en ander over op te merken. Ik heb van de week het debat in de Tweede Kamer waar deze materie werd behandeld, nog eens nagelezen, waar mevrouw Dortmans overigens griffier was, en hoe dat in Brabant neerslaat. Het grote Brabantse dierenopvangcentrum is een van de grote roergangers geweest achter deze beleidswijziging en de eis te komen tot deskundigheid bevordering en wat uiteindelijk in de landelijke regelgeving terecht is gekomen. Het probleem daarbij, in ieder geval in Brabant, is dat de kleinere opvangcentra waar de echte expertise bestaat en de echte vrijwilligers werkzaam zijn, niet of nauwelijks bij het overleg met het grote centrum over deze landelijke beleidslijn betrokken waren. Het voorstel zoals het nu voor ons ligt is juist om het grote centrum als parapluorganisatie te laten fungeren, daarmee als het ware nog meer geld en zeggenschap te geven. Ik vraag mij af of dat gezien de verhoudingen inmiddels tussen het grote centrum en de kleinere opvangcentra waar de echte vrijwilligers werkzaam zijn, gaat werken. Het voorstel zou nog voor de specifieke Brabantse situatie en de verhouding tussen de centra extra aandacht verdienen.

Met betrekking tot de dekking wordt nu voorgesteld dat het college geld zoekt en daartoe een voorstel aanlevert bij de commissievergadering van 2 november. Als we de formele procedure van dit huis volgen, is dat in tijd al niet meer haalbaar want dan zou het over anderhalve week in GS

moeten zijn en is er geen tijd meer om het nog in de commissie brengen. Ik begreep echter, zo'n beetje met de natte vinger tellend, dat zich een meerderheid lijkt af te tekenen voor definitieve behandeling of stemming over dit voorstel tijdens de begrotingsbehandeling. Dan kunt u ook zelf een dekkingsvoorstel indienen, bijvoorbeeld met het geld dat nog over blijft en invulling verdient. Dat doet denk ik meer recht aan de bevoegdheden van PS om over het budget te besluiten.

Mevrouw *Knoet-Michels* (PvdA): Voorzitter! De essentie van de vraag is of het college hierin een provinciale taak ziet, mede met andere partijen, dus niet uitsluitend alleen maar ook niet dat wij er niets mee van doen hebben. Wat is het standpunt van de gedeputeerde daarin?

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Mevrouw Spierings heeft het al goed verwoord. Ik denk dat de provincie daarin geen enkele provinciale taak heeft. Zeker als we meer gaan richting procesnatuur in ons natuurbeleid, is een gewonde duif ten dode opgeschreven.

Mevrouw *Knoet-Michels* (PvdA): Waarom vindt de gedeputeerde dat bij dit soort onderwerpen ineens zo uitgesproken geen provinciale taak, waar er toch ook sprake is van een relatie met natuur, natuurbescherming enz.? Er komen in dit huis onderwerpen voorbij, zoals de situatie in Helmond van nog niet zo lang geleden die veel verder van onze taak afstaan.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Uiteindelijk besluiten de Staten waar ze wel of niet over willen gaan. Formeel heeft de provincie geen enkele bevoegdheid op dit punt.

De heer *Van Hattem* (PVV): Voorzitter! Formeel heeft de provincie geen bevoegdheid maar het gaat ook om welk beleid wordt gevoerd door meer natuur aan te leggen. Heel veel kilometers extra EVZ (Ecologische Verbindingszone) en eoducten om natuurgebieden met elkaar te verbinden zorgen ervoor dat de fauna zich meer over de provincie kan verspreiden. Die fauna zal ook

toenemen door meer natuur en daardoor kunnen we meer gewonde dieren verwachten, ook onder beschermde soorten. Er is dus maatschappelijke behoefte aan opvang. Hoe kan de gedeputeerde dan zijn schouders erbij ophalen als het te voeren beleid maatschappelijk wordt vertaald in een probleem voor burgers die met gewonde dieren worden geconfronteerd.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Ik haal er mijn schouders niet bij op. Ik heb ook waardering uitgesproken voor het initiatief van de Partij voor de Dieren. Maar het bestaan van een maatschappelijke behoefte wil nog niet zeggen dat daarmee een formele plicht bij de provincie ligt om dat te financieren.

De heer *Van Hattem* (PVV): Het strekt verder dan een maatschappelijke behoefte. Deze maatschappelijke behoefte is ontstaan door een situatie die vanuit de provincie wordt gecreëerd door het scheppen van meer natuur, dus meer fauna.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Het initiatiefvoorstel geeft ook al aan dat de behoefte aan dit voorstel is ontstaan door veranderende landelijke beleidskaders en niet door het toenemen van de fauna door ons fantastische natuurbeleid.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Ik vraag mij af hoe de gedeputeerde denkt over de zorgplicht ten aanzien van de dieren die in de Brabantse bossen en velden leven. Ik heb mij laten vertellen dat degene van wie een bos is, een zorgplicht heeft voor de dieren die in dat bos leven. De provincie heeft daar ook eigendommen. Dus in feite heeft de provincie daar een zorgplicht.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): De bossen zijn niet in handen van de provincie. Ik weet niet of eigenaren een zorgplicht hebben, maar de provincie in ieder geval niet.

De heer *Kuijken* (CDA): Ik moet toch nog even reageren op wat de heer Van Hattem van de PVV zei. Met dit voorstel kunnen we niet zelf de opvang van dieren vorm geven. Als we als provincie

zouden kunnen zeggen dat we de infrastructuur op die en die manier willen inrichten, dan kan ik mij voorstellen dat we er geld tegenover stellen, maar nu is het een taak van de rijksoverheid. Die neemt zijn verantwoordelijkheid niet en wij kunnen niet zelf besluiten dat we met die vrijwilligersinfrastructuur verder gaan, maar we moeten wel betalen op de manier die het Rijk voorschrijft. Daar past het CDA voor.

Mevrouw *Spierings* (D66): Voorzitter! Ik heb het college gevraagd of het bereid is bij het Rijk aan te kaarten de regelgeving die met dit protocol is geïntroduceerd, te vereenvoudigen zodat het niet tot onnodige kostenverhogingen leidt die niet in verhouding staan tot wat er ten aanzien van dierenopvang mee wordt verbeterd.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Als dat de wens van PS is, zullen we ernaar luisteren.

Mevrouw *Spierings* (D66): Voorzitter! Ik neem aan dat het college hier zelf ook een mening over heeft en dat het niet alleen hoeft af te hangen van de wens van PS want dat zou betekenen dat ik eerst nog een motie moet gaan schrijven.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Bijvoorbeeld.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Ik wil graag alle fracties hartelijk danken voor hun goede inbreng tijdens de commissievergaderingen. Het was structureel, kritisch en we hebben er veel aan gehad. We hebben ook onze uiterste best gedaan om zoveel mogelijk zaken mee te nemen in onze nota en de voorbereiding. Er zijn namens fracties complimenten uitgedeeld aan ons en onze ondersteuning. Bij dezen wil ik die graag doorgeven. De arbeid heeft zijn vruchten zeker in dit goede stuk afgeworpen. Dus ook bij dezen namens mij bedankt voor de ondersteuning. Sinds 1 juli 2012 moeten opvangcentra voor inheemse dieren zoals (roof)vogels, egels en vleermuizen aan strengere eisen voldoen. Dat is helemaal niet erg want de kwaliteit van opvang moet gewoon goed zijn. De keerzijde is wel dat de opvangcentra meer moeten investeren en mede

vanwege de crisis wordt het steeds moeilijker om aan middelen te komen. Volgens de centra is de rek er uit en het is te verwachten dat een aantal opvangcentra de deuren zal moeten sluiten. En dan komen de gewonde dieren, die bijvoorbeeld onder een auto zijn gekomen, letterlijk in de kou te staan.

Als Partij voor de Dieren zien we wel het provinciale belang van een goede opvang voor inheemse dieren en daarom vragen wij met dit voorstel alle politieke partijen in de provincie om een provinciebrede opvangstructuur financieel te ondersteunen. Er is een nieuw centrum nodig in Oost-Brabant en er zijn structurele middelen nodig. De bedragen daarvoor zijn niet schokkend, veel minder dan 10 cent per Brabander per jaar oftewel eenmalig €300.000 euro en structureel €150.000 euro per jaar. Daarvoor kunnen vele duizenden dieren worden opgevangen. Legitiem is onze vraag zeker want de provincie gaat over de natuur en daar horen deze dieren wat ons betreft gewoon bij. Daarbij, wij gaan als Staten zelf over ons beleid, dus wij hebben er een grote stem in.

Opvangcentra voor inheemse dieren spelen niet alleen een rol voor de dieren, ze spelen ook een belangrijke maatschappelijke rol. Burgers hebben wettelijk gezien, misschien in tegenstelling tot de provincie, wel een zorgplicht om gewonde dieren in nood te helpen. Dat kunnen mensen zonder opleiding niet, daar is veel kennis en expertise voor nodig. Deze centra hebben zich de afgelopen decennia belangeloos ingezet om dat hiaat in de wetgeving in te vullen. En het blijkt dat deze centra meer dan ooit nodig zijn. De afgelopen jaren is een stijging in maatschappelijke betrokkenheid van burgers te zien. Steeds vaker brengen mensen gewonde dieren weg. Wij als provincie promoten ook dat mensen de natuur in gaan om de natuur te beleven. Dan is het logisch dat men met gewonde dieren wordt geconfronteerd die op enigerlei manier in de problemen zijn gekomen. Daar tegenover staat dat de wetgeving ook zegt dat wij niet moeten ingrijpen in de natuurlijke processen. Dus het is geen actieve rol die we hebben, het is een passieve rol als burger.

Uit ons eigen onderzoek blijkt dat het aantal

opgevangen dieren nog elk jaar stijgt, in 2010 was die stijging in Brabant 33%. De natuur in Nederland staat steeds meer onder druk en dan stijgt ook het aantal gewonde dieren. Daar kun je als provincie niet de ogen voor sluiten, het is een feit. Minister Verburg schreef op 6 maart 2009 dat zij geen problemen voorzag bij de invoering van nieuwe, strengere eisen. Uit onze enquête van september 2011 blijkt dat 4 van de 5 grote(re) centra in Brabant aangeven niet of moeilijk aan de eisen te kunnen voldoen; ze verwachten dan ook financiële problemen. Landelijk voldoen sinds 1 juli 2012 slechts 43 van 92 opvangcentra aan de nieuwe eisen. In Brabant is dat ongeveer de helft. Dat betekent dus een enorme afname van de opvangcapaciteit.

In een gesprek met de voorzitter van vogelopvang in Zundert deze week, naar aanleiding van deze Statenvergadering gaf Charles Brosens aan dat het opvangcentrum in Zundert afstevent op een tekort van tussen de 10.000 en 15.000 euro. Dat bedrag betalen ze nu uit hun reserve en dat betekent dat er eigenlijk geen geld was om dit jaar alle dieren op te vangen. Laten we eerlijk zijn, als de grootste vogelopvang van Brabant zegt dat het lastig wordt, dan is dat een teken aan de wand.

Wat onze partij betreft is het klip en klaar. De opvangcentra, waar bijna 200 vrijwilligers werkzaam zijn, en de dierenambulances zijn allemaal nodig.

De heer *Kuijken* (CDA): Er wordt ook een voorstel gedaan voor 30% cofinanciering. In het stuk staat dat veel opvangcentra volledig afhankelijk zijn van giften. Nu is ons toch ter ore gekomen dat er opvangcentra zijn die geld krijgen via Schiphol of van de gemeenten. Kunnen ze dat dan direct opvoeren als cofinanciering van de provincie, dit het er al in of zijn het extra middelen?

De heer *Van der Wel* (PvdD): Ik denk dat we echt moeten kijken naar giften vanuit de publieke sector. Ik denk niet dat steun van een overheid, een gemeente, daar onder valt. In het verleden en daar doelde de heer Kuijken waarschijnlijk, werden in beslag genomen dieren op Schiphol naar een opvangcentrum gebracht en daar stond

een vergoeding tegenover. Dat is niet meer zo. Die dieren blijven nu bij de handelaar zelf en die heeft de plicht ervoor te zorgen totdat de rechter uitspraak heeft gedaan. Dat is een van de problemen waardoor er veel minder inkomsten bij de opvangcentra zijn.

Wij zijn van mening dat de provincie de aangewezen bestuurslaag om deze sector te steunen, net zo goed als de honden- en kattenopvang door de gemeentes ondersteund wordt en dat is wel een wettelijke taak.

De provincie speelt een centrale rol als het gaat om natuur. Vandaar dat wij ervan overtuigd zijn dat deze opvangcentra gesteund moeten worden vanwege het gemeentegrensoverschrijdende bovenregionale belang.

De crisis speelt een rol. De opvangcentra doen er alles aan om sponsoring binnen te krijgen. Het is hier al eerder gezegd: Kan dat niet meer zijn. Ons oudste en toonaangevende centrum in Zundert bestaat meer dan 30 jaar en dat zou nooit gelukt zijn zonder sponsoring. Hetzelfde geldt voor de overige centra.

De nieuwe regels zijn van grote invloed op de financiële situatie van de opvangcentra en zullen de reden zijn waarom de centra uiteindelijk niet meer kunnen voldoen of zelfs niet zullen kunnen opstarten. Een gekwalificeerde dierenverzorger kost nu eenmaal geld, net als het draaiend houden van een organisatie van vele tientallen vrijwilligers. Wel twijfelen een aantal fracties over de financiering die nu op tafel ligt. Wij delen die zorgen. Laat ik benadrukken dat wij vinden dat alle onderdelen even hard nodig zijn: de infrastructuur en de ondersteuning. Je kunt mijns inziens iemand beter geen auto geven als er geen geld is voor benzine.

Wel willen we een beperking zetten op de periode van financieren. Wij stellen voor die te beperken tot een periode van drie jaar, om daarna te evalueren hoe de sector er voor staat. Ik dien daarvoor een amendement in. Ik hoop dat u daar mee in kunt stemmen.

Het voorstel vraagt een bijdrage ter ondersteuning. De sector is zelf met een oplossing gekomen, een paraplu organisatie. Dat is niet alleen uniek maar ook vernieuwend voor Brabant en voor

Nederland. En een dergelijke vernieuwende oplossing zou niet misstaan in een nieuwe landschaps- en natuurbeleid. Een paraplu is hard nodig want de sector gaat het niet voor de wind, en er is nu al hier en daar een bui en het gaat steeds harder regenen.

De *voorzitter*: Door het lid Van der Wel wordt het volgende amendement voorgesteld:

“Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 12 oktober 2012.

Constateernde,

de inhoud van het Herzien ontwerp-besluit 61/12 E;

overwegende,

de argumenten geleverd door verschillende fracties bij de behandeling van het initiatiefvoorstel 61/12 A in de commissievergadering Ecologie en Handhaving van 5 oktober 2012;

Besluiten in Herzien ontwerp-besluit 61/12 E onder:

- 3. Dat het college de wil van de Staten vertaalt in een dekkingsvoorstel en deze voorlegt aan de commissie Ecologie en Handhaving d.d. 2 november 2012.*

toe te voegen:

- 4. Waarbij de bijdragen genoemd onder 2b, 2c en 2d worden vastgesteld voor een periode van 3 jaren;*
- 5. Dat na een periode van 3 jaren een evaluatie plaatsvindt van de situatie betreffende de opvang van inheemse dieren in Brabant.”*

De *voorzitter*: Dit amendement maakt onderwerp uit van de beraadslaging en krijgt nr. A1.

Mijnheer Van der Wel, komt u tot een afronding.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Tot zover mijn betoog. Ik wil nog wel recht doen aan alle vragenstellers en de laatste punten op de i zetten.

Mevrouw *Van Iersel* (SP): Ik heb nog een vraag naar aanleiding van het amendement dat net is verspreid. Op welke gronden denkt u dat ze na drie jaar wel zelfstandig en zonder dekking verder kunnen?

De heer *Van der Wel* (PvdD): Dat is niet de gedachte. Ik ben van mening dat wij niet over onze Statenperiode heen moeten regeren. Ik meen

dat wij moeten besluten over de periode waarover we gaan. Financiering is een moeilijk verhaal, zeker op de heel lange termijn. Laten we het beperken tot drie jaar en dan evalueren of de sector met al die investeringen en cofinanciering voldoende op weg zijn geholpen. De crisis kan ook eindigen en dan kunnen we het ook bezien. Als de sponsoring aantrekt is er natuurlijk veel minder reden ons ermee te bemoeien.

Mevrouw *Van Iersel* (SP): Dat betekent dat u ervan uitgaat dat na drie jaar er voldoende geld is of dat u de vraag weer stelt en we opnieuw ernaar moeten gaan kijken.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Zo is het. Die vraag leg ik dan weer voor. Ik ben ook van mening dat na drie jaar een evaluatie zeker op haar plaats is gezien de bijdrage die we vragen, maar ik ben ook van mening dat de sector niet aan de bedelstof moet geraken. Ze komen al meer dan dertig jaar voor hun eigen belangen op. Dat heeft altijd goed gewerkt tot ongeveer nu. Ik vind ook dat ze zo snel mogelijk weer op eigen benen moeten staan.

De VVD stelt voor ons te beperken tot dieren die een bepaalde beschermingsfactor hebben. Ik refereer nog even aan de brief van de minister uit 2009 waarin is gesteld dat de opvangcentra heel goed weten welke dieren wel of niet mogen en kunnen worden opgevangen. Ik stel dan ook voor dat zij die afweging maken en niet de politiek.

Het CDA zegt dat de eisen door het Rijk zijn opgesteld en dat nu de provincie met het probleem wordt opgezadeld. Zo kun je het wel zeggen. Er is in de Tweede Kamer gevraagd om steun voor de sector en die is niet toegezegd. Dat vinden we natuurlijk heel erg jammer. Wij vinden wel dat zeker in het nieuwe natuur- en landschapsbeeld het een plek zou kunnen hebben. Als we het nu goed organiseren, hebben we echt een voorbeeldfunctie en denk ik ook dat het veel gemakkelijker is om bijvoorbeeld aanspraak te maken op nieuwe middelen voor het natuurbeleid, zoals toegezegd door het nieuwe kabinet. Ik denk dat we dan veel sterker staan tegenover de vraag van deze sector naar aanspraak op steun. Zo maar naar de Tweede Kamer gaan om het aan te passen

lijkt ons niet mogelijk. Het is trouwens ook geen wetsvoorstel om deze eisen te verscherpen, het is een uitvoeringsbesluit en daar heeft de Tweede Kamer geen zeggenschap over gehad. Dat kan de minister zelf besluiten. Vandaar dat toen onze motie in de Tweede Kamer, ondersteund door een aantal partijen, voor meer steun het niet haalde, het probleem niet verder is opgepakt.

De SP zegt dat niet duidelijk is wat de eisen precies zijn. We komen nu met een verzoek om geld en dan komt de dekking later. Verschillende partijen hebben dat aangegeven. Ik denk dat ik aan het eind van mijn betoog nog even erop terugkom, maar ik voel er wel voor het in de begroting af te wegen, alhoewel ik mij wel afvraag, wat we dan wel weten over de begroting wat we nu niet weten. De PvdA is net als wij kritisch over het landelijk beleid.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Ik voel mij aangesproken door de opmerking van de heer Van der Wel: Wat weten wij dan wel?

Bij de begrotingsbehandeling weten wij welke wensen er liggen in deze Staten. Ik denk bijvoorbeeld aan iets dat onlangs actueel werd, namelijk of wij doorgaan met het nachtnet. Er liggen dan een hoeveelheid wensen en een hoeveelheid financiën en dan kunnen wij een integrale afweging maken waar wij onze prioriteiten leggen.

Het nu binnengekomen amendement om over te stappen naar drie jaar had ik al gezien. Dat was de reden voor de opmerkingen die ik in eerste termijn heb gemaakt, anders kwamen die misschien een beetje flauw over.

Bij een begrotingsbehandeling maken wij een afweging wat wij als Staten belangrijk vinden, waar wij prioriteit aan geven. Ik wil graag de opvang van inheemse dieren meenemen in die prioriteitsstelling. Het is verstandig om dan die afweging te maken en niet twee weken voor de begrotingsbehandeling.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Ik maak hieruit op dat het onderwerp wel belangrijk is en dat dit bij de afweging bij de SP hoog op de prioriteitenlijst komt te staan.

Mevrouw *Knoet-Michels* (PvdA): Voorzitter! Ik kan uit de bijdragen van de heer Heijmans niet opmaken of de SP van mening is dat de opvang van inheemse dieren mede een taak van de provincie is.

Mevrouw *Van Iersel* (SP): Wij vinden het zeer zeker belangrijk, het heeft ook een prioriteit, maar het is geen taak van de provincie.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Naar aanleiding van de mening van de fracties van de VVD, het CDA en D66 dat het geen staand beleid is van de provincie, kan ik eigenlijk maar één antwoord verzinnen namelijk dat wij hier zelf beleid maken. Uit de discussies over de verschillende onderwerpen die hier de revue gepasseerd zijn, lijkt mij dat voor iedereen duidelijk.

Mevrouw *Spierings* van de fractie van D66 vroeg nogmaals of wij niet naar Den Haag kunnen gaan met het verzoek de regelgeving te vereenvoudigen. Uit de brief van de minister blijkt dat dit niet het geval zal zijn, dus daar zal zij niet mee instemmen. Zij zegt dat het proces zorgvuldig verlopen is. De grote opvangcentra zijn erin betrokken geweest. De gedeputeerde zegt dat dit niet geldt voor de kleine. Dat is in zekere zin waar, maar ik vrees niet dat de belangen niet goed zullen worden afgewogen. Het geld is absoluut niet bedoeld voor het grootste centrum dat dan een soort monopoliepositie krijgt. Het geld is bestemd voor heel Brabant. Het grootste deel is bedoeld om een nieuw centrum in het oosten van Brabant van de grond te krijgen.

De *voorzitter*: U hebt nog één minuut, mijnheer Van der Wel.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Dat gaat absoluut lukken, voorzitter.

Mevrouw *Spierings* zei ook nog dat het soms om gewone en soms om bijzondere dieren gaat. Voor de Partij voor de Dieren zijn alle dieren bijzonder. Heel wat dieren staan inderdaad op de rode lijst en zijn dus beschermd. Daarbij geldt dat elk dier telt. Mevrouw *Brunklaus* van de fractie van Groen-Links stelde dat het hier gaat om subsidie. Ik wil

toch duidelijk spreken van cofinanciering, zeker omdat de sector zelf een enorme inzet pleegt om dit probleem aan te pakken, zowel met geld als met middelen.

Mevrouw *Spierings* (D66): Voorzitter! Ik kan mij niet herinneren dat ik iets gezegd heb over gewone en bijzondere dieren. Ik heb mijn tekst erbij genomen. Ik begrijp niet goed waarop de heer Van der Wel doelt.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Toen ik het zei, twijfelde ik ook. Ik heb het hier genoteerd bij D66. Als mevrouw *Spierings* zegt dat zij het niet gezegd heeft, is het bij dezen niet gezegd en heb ik het ook niet gezegd.

Ik dank de gedeputeerde hartelijk voor zijn bijdrage. Ik heb weerlegd dat Zundert absoluut het monopolie wil. Alle kleintjes tellen ook mee. Wij hebben het op die manier gelezen in de nota en daar zetten wij ons ook voor in.

De gedeputeerde heeft voldoende steun gegeven aan het onderwerp zelf. Nogmaals, wij als Staten gaan zelf over onze provinciale taken. Wij kunnen het daar later nog over hebben.

Voorzitter. Alles afwegend meen ik dat het goed is om nu niet over het voorstel te stemmen. Ik wil wel het amendement in stemming brengen, omdat het echt afgebakend moet zijn. Dat ben ik met veel partijen eens. Bij de begroting hoeven wij het voorstel niet meer inhoudelijk te behandelen maar moeten wij de prioriteiten afwegen.

De *voorzitter*: Wij gaan niet alleen over amendementen stemmen. Dan maken wij er echt een potje van. Ik stel voor dat u aangeeft of u, gehoord wat hier nu gewisseld is, het voorstel wilt aanhouden en er integraal mee terugkomen tijdens de begrotingsbehandeling. Wij kunnen niet alleen over een amendement stemmen op een voorstel dat vervolgens niet in stemming komt. Dat gaat echt niet.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Dat is duidelijk. Ik begrijp de procedure. Wij zullen het amendement opnemen in een gewijzigd ontwerp-besluit en dat aan de Staten sturen ter bespreking

bij de begroting.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Betekent dit dat wij dit hele verhaal bij de begroting opnieuw krijgen? Als dat inderdaad zo is, maken wij daar ernstige bezwaren tegen. Laten wij het dan nu maar afhandelen. Wij zijn nu al bijna een uur bezig met dit onderwerp. Mijn fractie voelt er niets voor om dat bij de begroting nog een keer te doen.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Ik denk dat het dan alleen moet gaan over de financiële afweging maar niet over de inhoud.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Om mevrouw Geeraedts gerust te stellen, het idee is inderdaad dat wij het meenemen in onze begrotingsbehandeling. Natuurlijk gaat de Partij voor de Dieren over haar eigen spreektijd en mag zij spreken waarover zij wil. Zoals ik het zie en zoals de heer Van der Wel het ook verwoordt, het wordt meegenomen als een van de mogelijke zaken waaraan wij onze financiële middelen gaan besteden. Het is een kwestie van erover stemmen, misschien op grond van een motie of een amendement. Het vraagt niet nog eens om een urenlange discussie.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Ik begrijp de heer Heijmans niet helemaal. Ik hoor een heleboel partijen en ook de heer Heijmans zeggen dat het geen provinciaal belang is, toch wil hij het naar de begroting schuiven. Ik dacht dat wij bij de begroting alleen spreken over provinciale belangen.

De heer *Heijmans* (SP): Nee, mevrouw Geeraedts, dat hebt u niet gehoord. Wij hebben gezegd dat het geen provinciale taak is. Een belang is iets anders dan een taak. Ik vind dat wij in de Staten tegenover onze inwoners verplicht zijn om af te wegen wat wij in het belang van Brabant vinden en of wij daarbij eventueel middelen leggen. Die afweging mogen wij zelfstandig maken en moeten wij zelfs maken.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Dat ben ik met de heer

Heijmans eens, maar wij hebben die afweging al een keer duidelijk gemaakt. Wij hebben er nu een uur over gesproken. Ik zie het lijk drijven, om het zo maar even te zeggen. De heer Van der Wel kennende, gaan wij bij de begroting daar ongetwijfeld weer de nodige aandacht aan besteden. Ik vind dat wij als provincie ook nog andere belangrijke onderwerpen te bespreken hebben.

De heer *Heijmans* (SP): Ik zou zeggen, mevrouw Geeraedts, heb wat meer zelfvertrouwen. Wij zijn daar zelf bij.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Dat is nu juist het probleem dat wij er zelf bij zijn. Ik spreek uit ervaring.

De *voorzitter*: Ik stel voor dat wij de vergadering nu even schorsen voor een korte koffiepauze. Ik overleg intussen met de indiener van het voorstel hoe wij daarmee op een goede manier verder kunnen. U kunt eventueel met uw fractie overleggen. Na de koffiepauze komen wij dan tot een afronding van de behandeling van dit voorstel.

De vergadering wordt van 10.14 uur tot 11.00 uur geschorst.

De *voorzitter*: Ik heb begrepen dat er politiek beraad geweest is. Ik wil de heer Van der Wel als eerste het woord geven.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Ik heb alle opmerkingen goed in mij opgenomen en merk dat er inhoudelijk steun is voor het voorstel. Wij vinden het zeer belangrijk als wij dit kunnen uitvoeren en willen het daarom aanhouden tot de begrotingsbehandeling. Dan kunnen wij zien of de partijen er voldoende prioriteit aan hechten om dit te kunnen uitvoeren.

Ik dank iedereen hartelijk voor alle positieve en minder positieve kritiek. Wij zullen daarmee zeker aan de gang gaan. Het voorstel wordt inhoudelijk niet veranderd, maar als er nog vragen zijn, weten de collega's mij te vinden.

De *voorzitter*: Ik stel vast dat wij de beraadslaging nu kunnen stoppen en het voorstel aanhouden tot de begrotingsbehandeling.

Mevrouw *Spierings* (D66): Voorzitter! De gedeputeerde heeft naar aanleiding van onze oproep om de vereenvoudiging van de kwaliteitseisen bespreekbaar te maken bij het Rijk aangegeven dat hij graag steun van de Staten wil hebben in de vorm van een motie. Die motie dienen wij in bij de begrotingsbehandeling samen met het CDA en wellicht ook nog met andere partijen.

Nummer 57/12

Algemene subsidieverordening Noord-Brabant

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Over het grootste deel van de nu voorliggende Algemene subsidieverordening is mijn fractie zeer lovend. De verordening is een mooi voorbeeld van deregulering waarvan wij altijd een groot voorstander zijn.

Met deze verordening bereiken wij twee belangrijke doelen, namelijk verbetering van de dienstverlening voor de ontvanger van de subsidie en een behoorlijke vermindering van de administratieve lasten, zowel voor de ontvanger als voor de verstrekker. Daarnaast zijn wij ook heel gelukkig met verankering van het merk Brabant en met de wettelijke basis voor social return.

Een aantal zaken wil ik echter nog even aanstippen. Om te beginnen zou mijn fractie het college in het ieder geval het advies willen geven om bij de uitwerking van de subsidieregelingen ook te dereguleren. Het is vast mogelijk om met minder dan 85 regelingen die wij op dit moment hebben ons doel te bereiken. Op die manier kunnen wij ook de goede lijn van de deregulering doorzetten naar de toekomst.

Het is voor ons niet duidelijk of het college nu voorstelt de adviescommissies af te schaffen dan wel te handhaven maar efficiënter te organiseren. Mijn fractie is een voorstander van afschaffing en alleen waar nodig ad hoc een adviescommissie samen te stellen. "Waar nodig" kan dan het beste

worden uitgelegd als het moment waarop blijkt dat wij de benodigde kennis echt niet zelf in huis hebben. Ik voeg daaraan wel toe dat dit een stevige uitdaging zal zijn als men op dit moment in dit huis niet eens kan vertellen hoeveel adviescommissies er nu zijn. Voor de mandaatinstellingen geldt hetzelfde. Ook deze kunnen wat ons betreft worden afgeschaft.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Denkt mevrouw Geeraedts ook niet dat deze adviescommissies een eventuele verkokerde blik van dit huis wat ruimer kunnen maken?

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Ik weet niet of dat het geval is. Ik heb daar geen kijk op. Ik weet wel dat die adviescommissies eindeloos bezig zijn met adviezen. Zij worden voortdurend anders samengesteld en het kost enorm veel tijd voordat die adviezen komen. Als er in dit huis deskundigheid aanwezig is, zie ik geen bezwaar om die adviescommissies af te schaffen. Ik denk dat het de efficiency in ieder geval ten goede komt. Tot nu toe is het aanvragen van subsidie niet het probleem, maar het verkrijgen duurt eindeloos en dat komt omdat er ik weet niet hoeveel commissies tussen zitten.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Als aan de ad hoc-regel waarvan mevrouw Geeraedts wel een voorstander is de efficiencyregel gekoppeld wordt, zou zij dan wel kunnen meegaan in de opvatting van D66 dat het in ieder geval een verbreding van de blik teweegbrengt in dit huis?

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Ik weet niet of een adviescommissie per definitie een verbreding van de blik brengt.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Ik kom daar straks op terug.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Ik hoor dat dan graag. Zoals ik al zei, ook de mandaatinstellingen kunnen worden afgeschaft, althans als wij hier in 2013 starten met een centrale subsidie-eenheid lijkt het mij niet meer dan logisch dan dat daar de

uitvoering van de regelingen ter hand wordt genomen.

Nu komt ik bij een punt waarmee wij heel veel moeite hebben. In de verordening wordt de zogenaamde Brabantnorm geïntroduceerd. Na een jarenlange discussie op landelijk niveau is er met de vastlegging van de balkenendenorm in de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector eindelijk een duidelijke richtlijn voor topsalarissen in de publieke en semipublieke sector tot stand gekomen. Die norm is nu gesteld op 130% van een ministersalaris en is niet uit de lucht komen vallen. Daaraan zijn gedegen onderzoek en overleg voorafgegaan en daarover is onderhandeld. Daarbij is uitgangspunt geweest wat de reële balans moet zijn tussen kwaliteit en beloning. Om nu in Brabant als enige provincie te pleiten voor een eigen norm, vinden wij een vorm van symboolpolitiek waar de VVD niet gelukkig mee is.

Vooropgesteld zij dat wij het principe van normering onderschrijven, evenals het kunnen weigeren van een subsidie als de gestelde beloningsnorm wordt overschreden. Maar die norm moet wel op een zorgvuldige wijze tot stand komen. De Brabantnorm is uitsluitend gebaseerd op emotie en toeval en daardoor volstrekt willekeurig. Die Brabantnorm is toevallig gesteld op het salaris van een minister, maar had net zo goed elk willekeurig ander bedrag kunnen zijn, want waarom het salaris van een minister? Wij vinden dat hiermee een beleid wordt gecreëerd op basis van willekeur en daaraan willen wij niet meedoen.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Ik word toch getriggerd als mevrouw Geeraedts zegt dat die Brabantnorm puur emotioneel en op basis van gevoel is vastgesteld. Ik kan mevrouw Geeraedts zeggen dat ik een vergelijking maak met hoe hard mensen werken en wat hun verantwoordelijkheid. De minister-president leidt de ministersploeg, is verantwoordelijk voor het hele land, etc. etc. Ik denk dat de werklust van welke directeur of welke persoon ook in een door ons gesubsidieerde instelling nooit te vergelijken is met die van onze

minister-president. Ik vind het reëel dat die mensen een redelijk percentage onder het salaris van de minister-president zitten. Ik vergelijk dat maar met de verantwoordelijkheid en de werklust van een minister. Het is geen gevoel maar een vergelijking. Ik realiseer mij daarnaast ook nog dat het hier gaat om gemeenschapsgeld. Mevrouw Geeraedts is het toch met mij eens dat besteden van gemeenschapsgeld ook vraagt om soberheid.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Ik hoor de heer Heijmans zeggen dan vergelijk ik dat maar met een ministersalaris. Daar zit het punt. Waarom vergelijkt hij het niet met de burgemeester van Den Bosch of de burgemeester van Eindhoven? Hij vergelijkt maar en dat is nu juist mijn punt.

De heer *Heijmans* (SP): Mevrouw Geeraedts kan mij wel kwalijk nemen dat er misschien enige willekeur zit in mijn redenering, maar de Staten verwijten dat wij alleen maar op gevoel afgaan, gaat toch even een streepje verder. Ik vind dat zij geen recht doet aan wat hier in de Staten leeft: soberheid met gemeenschapsgeld en dat tegenover onze Brabanders kunnen verantwoorden. Het is niet terecht dat mevrouw Geeraedts dat afdoet als emotie en gevoel. Daar zit iets meer achter.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Ik vind het prima dat er een bezoldigingsnorm wordt gesteld maar ik vind dat die ergens op gebaseerd moet zijn. De Brabantnorm is nergens op gebaseerd. Nogmaals, de heer Heijmans kan spreken over soberheid en noem maar op, maar als hij echt soberheid wil, zou hij nog veel lager moeten gaan zitten.

De heer *Van Vugt* (CDA): Voorzitter! Vooropgesteld dat elke norm willekeurig is, wijs ik erop dat de balkenendenorm is ontstaan in de periode voor de crisis. Inmiddels zitten wij middenin de crisis en moeten allerlei overheidsorganisaties heel fors bezuinigen. Om die reden kunnen de Brabantse Staten daar op een andere manier naar kijken. Los daarvan, ik heb mevrouw Geeraedts in de commissie horen betogen dat organisaties zouden toewerken naar de norm. Ik heb 2007 vergeleken met 2011 en 25 organisaties

de revue laten passeren. Ik heb gezien dat er in ieder geval twee organisaties zijn die in de crisistijd elk jaar hebben bijgeplust en die zitten nu al boven de Brabantnorm. Ik vraag mij af hoe de richting zou zijn als wij de balkenendenorm zouden hanteren. Met dit voorbeeld is in ieder geval bestreden dat er sprake is van symboolpolitiek.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Ik vind dat helemaal geen bestrijding. Wij moeten op een zorgvuldige manier wetgeving maken. Als wij daarin normen opnemen, moeten die onderbouwd zijn. Natuurlijk moet je sober zijn in tijden van bezuinigingen. Dat is ook de reden waarom wij een norm stellen en die koppelen aan weigering van subsidie. Het Rijk heeft dat ook gedaan en die balkenendenorm heel duidelijk afgewogen. Alle andere provincies nemen die norm over. Wat dat betreft is Brabant redelijk uniek.

De heer *Van Vugt* (CDA): In Brabant mogen wij toch onze eigen afwegingen maken?

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Natuurlijk mag dat, maar het moet wel ergens op gebaseerd worden.

De heer *Van Vugt* (CDA): De balkenendenorm is 130% van een ministersalaris. Wij vinden het niet verdedigbaar dat er in deze provincie organisaties zijn waar mensen meer zouden moeten verdienen dan een minister. Ik ben dit helemaal eens met de heer Heijmans. Voor ons is de norm van 100% meer dan voldoende als salarisplafond.

De *voorzitter*: Dit punt lijkt mij voldoende gewisseld. Mevrouw Geeraedts vervolgt haar betoog.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Het is ook geen vraag aan mij, voorzitter, dus ik neem dit voor kennisgeving aan.

Wij hebben dit stuk al drie keer behandeld in de commissie EZB. Als reactie op mijn betoog is voortdurend naar voren gebracht dat de hoogte van de beloning geen garantie is voor de kwaliteit van het werk. Daarmee ben ik het wel eens, maar kwaliteit moet wel betaald worden. Omdat wij als enige provincie die norm hanteren, betekent dit

dat de meest gekwalificeerde mensen gewoon naar andere provincies zullen gaan die de balkenendenorm wel onderschrijven.

De heer *Van Vugt* (CDA): Voorzitter! Dat vind ik nu echt achterhaald denken. Wij zeggen als Brabanders dat wij wonen in de beste en de slimste provincie. Ik zie dan ook geen enkele reden waarom mensen die hier werken, zouden verkassen naar een andere provincie. In onze optiek is de beloning niet de enige prikkel voor mensen om ergens werkzaam te zijn. Gelukkig gelden er meer afwegingen. Ik ben heel niet bang voor vertrek van kwaliteit uit Brabant naar elders. Ik denk eerder dat het andersom is.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Dat is ook geen vraag maar een stelling. Ik vind het heel leuk dat de heer Van Vugt dit stelt, maar ook dat is niet onderbouwd.

De heer *Van Vugt* (CDA): Voorzitter! Mevrouw Geeraedts onderbouwt haar stelling ook niet. Er is geen ook enkel bewijs voor haar stelling dat er vanuit Brabant een trek zal plaatsvinden naar elders.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Ik kan het bewijs niet leveren. Dat ben ik met de heer Van Vugt eens. Hij kan dat ook niet, maar het is wel logisch als men voor gelijksoortige functies in andere provincies aanzienlijk meer kan verdienen en de omstandigheden daar heus niet minder zullen zijn dan in Brabant, je het risico loopt dat kwaliteit toch vertrekt.

De heer *Van Vugt* (CDA): Voorzitter!

De *voorzitter*: Nee, mijnheer Van Vugt, u hebt twee keer geïnterrupteerd. Volgens mij worden er weinig nieuwe inzichten toegevoegd.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Is mevrouw Geeraedts van mening dat de werkzaamheden die door deze leidinggevenden worden uitgevoerd dusdanig lastig en moeilijk zijn dat daarvoor geen andere mensen te vinden zijn, zeker

in deze tijd? Toen de balkenendennorm werd geïntroduceerd is ook gezegd dat mensen uit de financiële sector en andere sectoren zouden vertrekken, maar volgens mij is er geen enkel bewijs dat mensen naar Amerika of naar andere landen gaan om daar meer te verdienen. Het is niet de belangrijkste motivatie.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Wat was de vraag, mijnheer Van der Wel?

De heer *Van der Wel* (PvdD): Is mevrouw Geeraedts het met mij eens dat de taken van de betreffende mensen dusdanig moeilijk zijn dat daarvoor geen andere mensen te vinden zijn?

De *voorzitter*: Die vraag was al gesteld. Als mevrouw Geeraedts die vraag wil beantwoorden, stel ik voor haar daartoe nu de gelegenheid te geven.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Het is best mogelijk dat daar mensen voor te vinden zijn. Dat is het punt niet. Kwalitatief goede mensen zullen best te vinden zijn, maar de beloning die ertegenover staat is een belangrijke reden voor iemand of het wel of niet te doen. Ik zou mij er nog wel in kunnen vinden als alle provincies dit zouden doen, zij het dat ik de norm nog steeds niet onderbouwd vind. Wij spreken in IPO-verband af om een uniforme regeling te maken en als enige provincie wijken wij daarvan af. Dat vind ik niet juist.

De heer *Heijmans* (SP): Mevrouw Geeraedts zegt dat als men in een andere provincie meer kan verdienen de kwaliteit naar die provincie trekt.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Ik heb gezegd dat je dat risico loopt.

De heer *Heijmans* (SP): Volgens mij gaan alleen de mensen die meer willen verdienen naar die andere provincie. Dat staat niet altijd gelijk met de kwaliteit van mensen. Mevrouw Geeraedts kan toch niet serieus volhouden dat als wij het salaris van de minister-president verhogen, wij dan automatisch een betere minister-president zouden krijgen?

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Dat zou ik ook niet willen zeggen maar ik meen dat het een vrij gemakkelijke stelling is die de heer Heijmans op geen enkele manier kan onderbouwen. Ik vind het een beetje flauwe stelling. Ik zou haar af willen doen als een doodoener.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Voorzitter! Ik hoorde mevrouw Geeraedts vragen om een onderbouwing van die Brabantnorm. In de memorie van toelichting aan de Tweede Kamer bij de bespreking van regels inzake de normering van de bezoldigingen van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector lees ik over een advies van de commissie-Dijkstal: Naar aanleiding van de bevindingen heeft de commissie geadviseerd dat het salaris van een minister de top in de publieke sector definieert.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Wat moet ik daarmee?

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Vindt u dat voldoende onderbouwing?

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): U citeert nu uit een van de adviezen van de commissie-Dijkstal, maar de commissie-Dijkstal heeft zeven adviezen uitgebracht. Niet in alle adviezen staat hetzelfde.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Ik vind het wel een mooie onderbouwing. Bent u dat niet met mij eens?

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Nee, dat ben ik niet met u eens.

Voorzitter. Als wij hier voortdurend roepen dat het de wens is van Brabant om in de toekomst te behoren tot de wereldtop waar het gaat om kennis en innovatie, moeten wij om die ambitie te bereiken over onze grenzen heen kijken, talenten opsporen en aansporen om naar Brabant te komen. Dan moeten we ons niet op achterstand zetten. Ik blijf het gewoon symboolpolitiek noemen.

In dat licht wil ik nog een laatste opmerking maken. In het Financieel Dagblad van naar ik meen afgelopen woensdag stond dat veel

provincies onvoldoende weten wat er met de subsidiegelden gebeurt. Mijn fractie zou graag eens van het college willen horen, of dat in Brabant ook het geval is. Is er wel zicht op doelmatige besteding van onze subsidiegelden? Daar zou wel eens veel meer winst behaald kunnen worden dan met het invoeren van de Brabantnorm. Dat geldt overigens ook voor onze steunfuncties, want ook daarvan moet maar nog blijken wat nut en noodzaak zijn. Ik hoor dat wel graag van het college.

Afsluitend, de fractie van de VVD is tevreden met het grootste deel van de subsidieverordening, maar de symboolpolitiek die er op het laatste moment in is gefietst, baart ons grote zorgen.

De heer *Van Vugt* (CDA): Voorzitter! Vandaag stellen wij de geheel herziene algemene subsidieverordening vast, een nieuw kader waarbinnen subsidieverstreking in Brabant zal plaatsvinden. Een kader dat uitgaat van minder regeldruk, meer vertrouwen en meer transparantie. Dit zijn uitgangspunten die ons zeker aanspreken. Wij waarderen dan ook de inzet van u en uw medewerkers.

Wat betreft het uitgangspunt van openbaarheid is door een aangenomen motie van PVV en CDA inmiddels een Openbaar Subsidieregister beschikbaar. Op deze wijze wordt inzichtelijk aan welke projecten en instellingen Brabant het overheids-geld besteedt. Brabanders mogen dat wat ons betreft allemaal zien.

De CDA insteek is dat wij sober omgaan met overheids-geld. Dat geldt niet alleen voor de subsidie zelf, maar ook voor de van de overheid afhankelijke subsidieontvanger zou dat, wat ons betreft, uitgangspunt moeten zijn. De praktijk blijkt wat dat betreft weerbarstiger. Op plekken waar je het niet verwacht, worden soms forse salarissen verdient. En dus moet de overheid doen waarvoor zij ook is: grenzen stellen.

Mede daarom is door ons voorgesteld een Brabantnorm, zijnde het salaris van een minister, in te voeren. Dat is de versoberde versie van de balkenendenorm, een dikke €50.000 minder. Concreet houdt de Brabantnorm in dat subsidie geweigerd wordt aan instellingen waar meer wordt

verdiend dan wat een minister verdient. Het moet hierbij gaan om organisaties die grotendeels afhankelijke zijn van overheids-geld. Op het punt van 'grotendeels' zullen wij samen met de SP nog een aanscherping voorstellen door middel van een amendement. Hierdoor vallen alle 25 structureel door de provincie gesubsidieerde instellingen hieronder en dat lijkt ons wenselijk en verdedigbaar.

Met de keuze voor een Brabantnorm maakt Brabant duidelijk dat matiging, sowieso, maar zeker in crisistijd, een deugd is. Wij danken de fracties van SP, PVV, PvdA, GroenLinks, OSN, 50PLUS en PvdD dat zij ons voorstel ondersteunen.

Subsidie is binnen deze verordening niet alleen gedefinieerd als geldbedrag, maar kan ook in de vorm van lening of garantstelling verstrekt worden. In de commissievergadering EZB heb ik namens de fractie aan de orde gesteld de in sommige gevallen exorbitante beloningen van bestuurders van woningcorporaties. Ook dat is ons een doorn in het oog, maar onze mogelijkheden zijn beperkt. Niettemin willen we wat we hebben aan mogelijkheden graag inzetten. Als provincie verlenen wij garantstellingen aan woningbouwcorporaties en wij zouden graag zien dat we ook hier de Brabantnorm als grens stellen. In de Memorie van Antwoord geeft de gedeputeerde aan deze discussie te willen voeren – dat is winst – maar niet in het kader van deze verordening. Daarmee kunnen wij leven. Maar omdat wij er serieus op inzetten en het dus niet gaat om symboolpolitiek, vragen wij de gedeputeerde zijn toezegging gestand te doen en ons toe te zeggen dat wij hierover in de loop van 2013 een concreet voorstel tegemoet kunnen zien.

Gecharmeerd zijn wij van het streven het subsidieproces efficiënt en integraal te laten verlopen door middel van een centrale subsidie-eenheid. Wij zijn blij dat deze verordening ook aansluit bij de aanbevelingen van de Zuidelijke Rekenkamer. Het is goed dat zij ook in dit proces betrokken zijn en wij zien het voorgenomen onderzoek van de ZRK (Zuidelijke Rekenkamer) naar de effectiviteit van subsidies met veel belangstelling tegemoet. Wij rekenen mede

vanwege toepassing van de verordening op betere resultaten dan de onderzoeken van de Randstedelijke Rekenkamer onlangs lieten zien voor Noord-Holland, Zuid-Holland, Utrecht en Flevoland.

Wij zijn het eens met de opmerkingen van de VVD over adviescommissies.

Tot slot, wij gunnen het college de hardheidsclausule, maar gaan er zonder meer vanuit dat het hiervan zeer terughoudend en in de geest van de Staten gebruik zal maken.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Ik kan mij voor het grootste deel aansluiten bij de woorden van de VVD en het CDA over de Algemene subsidieverordening in haar geheel: vereenvoudiging, minder bureaucratie, meer transparantie ook door het voorstel destijds van PVV en CDA. We zijn er alleen maar positief over. Positief ook zijn we over de afloop van een discussie die mijn fractie een aantal jaren geleden is gestart over wat we toen nog als enige norm kenden, namelijk de Balkenendenorm. Die discussie heeft ertoe geleid dat er vandaag een voorstel ligt om in onze algemene subsidieverordening die soberheid te betrachten.

Ik wil de discussie die we zojuist met mevrouw Geeraedts hebben gehad, niet overdoen. Je zou inderdaad kunnen zeggen dat als je zoekt naar een logische norm en minder willekeur, we in de toekomst nog eens zouden kunnen praten over een gedeputeerdenorm. Moet een dagelijks bestuurder van een provincie niet de norm zijn voor wat bij gesubsidieerde instellingen in de provincie kan worden verdiend? Dan is er minder willekeur.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Daarmee erkent u toch dat er sprake is van willekeur, want u zegt dat we dat misschien in de toekomst kunnen doen, maar

De heer *Heijmans* (SP): Ik heb letterlijk gezegd dat u mij misschien wel mag beschuldigen van enige willekeur maar niet van alleen maar handelen op basis van emoties en gevoelens. Ik heb dat dus ook toegegeven.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Het is juist een kenmerk van willekeur dat je dat dan doet. Hoe moet je willekeur anders duiden?

De heer *Heijmans* (SP): Enige willekeur. Willekeur zit in het feit dat je kunt kiezen voor de norm van de minister-president, voor de norm van de minister, voor de norm van de gedeputeerde, maar het zijn wel allemaal normen. Het is dus enige willekeur en dat is toch iets anders dan zo maar uit de losse pols wat doen. Ik heb met u de vergelijking gemaakt wat de verantwoordelijkheid van de functie betreft met de gevolgen van datgene wat men in die functie doet. Als ik dat dan vergelijk met de topsalarissen bij de gesubsidieerde instellingen, dan vind ik dat een ministersalaris echt het maximum behoort te zijn voor de zwaarte van die functie. Er blijft enige willekeur maar geen volledige willekeur.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Ik constateer alleen dat het al enige willekeur is.

De heer *Heijmans* (SP): Dat had ik al toegegeven. Als mevrouw Geeraedts graag nog een doelpunt wil maken, moet ik zeggen dat dit de slow motion in de herhaling was.

Het enige punt dat mijn fractie nog wil aankaarten, is de norm van 50%. Die zouden wij willen laten gelden voor instellingen die voor 50% of meer gesubsidieerd worden. Ook hier, zo zeg ik tegen mevrouw Geeraedts, is het de vraag wat substantieel is. Er zit enige willekeur in wat je substantieel vindt. Het blijkt dat bij een norm van 50% van de 25 instellingen er een aantal niet onder die norm valt. Ik moet eerlijk zeggen dat ik 25% van het hele budget ook een substantieel deel vind. Het voorstel neergelegd in een amendement is dus, te gaan naar 25%. Het voordeel is dat alle instellingen eronder vallen. Een ander voordeel is dat bij een toekomstige verlaging we niet onmiddellijk onze subsidieverordening hoeven aan te passen. Ook doet het een beetje recht aan het feit dat je anders rond die 50%-norm nog wat rare bewegingen zou kunnen zien. Bijvoorbeeld dat men als men op 52% zit zou kunnen redeneren dat teruggaan tot 49% oplevert dat hij z'n eigen

salaris kan bepalen. Met 25% bouwen we naar mijn idee meer zekerheid in.

Het dictum van het amendement luidt: Het percentage van 50, opgenomen in artikel, 8, tweede lid onder b van de Algemene subsidieverordening Noord-Brabant te wijzigen in 25. Dit amendement wordt ingediend namens de fracties van de SP, het CDA en de PvdA.

De *voorzitter*: Door de leden Heijmans, Van Vugt en mw. Wijnands wordt het volgende amendement voorgesteld:

“Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 12 oktober 2012, gelezen het voorstel 57/12A en het ontwerpbesluit 57/12B, Algemene subsidieverordening Noord-Brabant, besluiten,

- *het percentage van 50, opgenomen in artikel 8, tweede lid onder b, van de Algemene subsidieverordening Noord-Brabant te wijzigen in 25%.”*

De *voorzitter*: Dit amendement maakt onderwerp uit van de beraadslaging en krijgt nr. A2.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Voorzitter! Allereerst wil ik mijn complimenten uitspreken voor de organisatie. Er bestaat straks een centrale subsidieorganisatie en dat is fantastisch. Er wordt aangesloten op het rijkssubsidiekader en dat is uitstekend. Er is ook inmiddels een subsidieregister en dat vinden wij ongelooflijk informatief. Wij vertrouwen erop dat deze positieve lijn wordt doorgezet.

Over deze voorliggende subsidieverordening, inclusief de invoering van de bijbehorende Brabantnorm, een weigeringsgrond voor subsidie in geval van veel te hoge salarissen, is reeds veel gesproken. De PVV is het helemaal eens met de Brabantse gedachte dat je als overheid met belastinggeld geen instellingen of bedrijven moet financieren die een excessief beloningsbeleid hanteren. Sinds kort hanteren we die Brabantnorm en wij zijn er uitermate blij mee.

Voorzitter. Deze subsidieverordening dekt echter absoluut niet de lading van die mooie Brabantse gedachte. Met deze subsidieverordening kunnen

nog steeds veel te veel organisaties subsidie krijgen die dat volstrekt niet nodig hebben, gezien de salarissen die in hun organisaties worden rondgestrooid. Dat komt doordat de weigeringsgrond in deze subsidieverordening alleen maar geldt voor exploitatiesubsidies en ook alleen maar als de betreffende subsidieontvanger voor meer dan 50% van overheidsgeld afhankelijk is. Die beperkingen zijn toch niet uit te leggen aan de belastingbetaler? Waarom zou de provincie bijvoorbeeld subsidie willen geven van €80.000 aan een bedrijf waarvan de directeur €320.000 per jaar krijgt, om maar eens wat te noemen, enkel en alleen omdat het voor maar een kwart van overheidsgeld afhankelijk is of omdat het niet om een exploitatiesubsidie zou gaan? De gedeputeerde geeft aan dat hij niet kan ingrijpen als het gaat om projectsubsidies. Ik heb altijd gedacht dat het aan PS is om te bepalen aan wie en waarom wij subsidies verlenen.

Het college heeft ook gesteld dat er geen door de provincie gesubsidieerde instellingen in Brabant zijn die boven de balkenendenorm belonen. Dat is een uitermate bizarre conclusie. Op de website van het Ministerie van Binnenlandse Zaken is een lijst voorhanden van instellingen waar salarissen boven de Balkenendenorm worden betaald. Er is heel wat overlap tussen die lijst en de subsidielijst van de provincie. Ik noem wat voorbeelden. Organisaties als Fontys, Avans, GGZ Oost-Brabant, Kamer van Koophandel, Pantein verpleging & verzorging, ROC Eindhoven, Technische Universiteit Eindhoven, Stichting De Wever, Universiteit van Tilburg, Telos, allemaal organisaties waar legio subsidies en fusies stevig aan gekoppeld zijn en waar het geld van alle kanten letterlijk rijkelijk binnenstroomt. De provincie doet daar dan nog even een schepje bovenop en de rijke subsidieontvangers lachen zich een bult.

Wat ons betreft zijn er drie zaken die in de voorliggende subsidieverordening niet deugen en die willen wij dan ook graag amenderen. Het gaat ten eerste om het toepassingsbereik. De beloningsnorm moet ook van toepassing zijn op incidentele subsidies en op projectsubsidies. Ten tweede moet de clausule dat de weigeringsgrond

vanwege het beloningsbeleid alleen maar geldt voor organisaties die voor minimaal 50% afhankelijk zijn van overheidsgeld worden geschrapt. Wij gaan daarin dus nog een stuk verder dan het zojuist ingediende amendement. Ten derde zouden wij de volstrekt overbodige hardheidsclausule geschrapt willen zien die immers GS alle ruimte biedt ook nog eens uitzonderingsposities te creëren en de weigeringsgrond te gaan ontduiken.

Ten slotte, we zijn erg blij met de woorden van het CDA over de woningbouwcorporaties en hopen dat er iets aan zal worden gedaan.

We hoorden de VVD nog memoreren dat naar die steunfuncties nog eens goed moet worden gekeken. Kan nu niet een opdracht aan de Zuidelijke Rekenkamer worden gegeven om het onderzoek naar nut en noodzaak van subsidies aan de steunfuncties te onderzoeken?

De voorzitter: Door het lid mw. Van der Kammen worden de volgende amendementen ingediend:

“Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 12 oktober 2012, ter bespreking van de Algemene subsidieverordening Provincie Noord-Brabant, constaterende dat:

- *de provincie een belangrijke verantwoordelijkheid heeft als het gaat om de zorgvuldige besteding van belastinggeld;*
- *met het voorliggende voorstel voor aanpassing van de ASV nog steeds grote hoeveelheden belastinggeld als subsidie kunnen worden toegewezen aan organisaties die dat gezien hun beloningsbeleid niet nodig hebben, wat in strijd is met de gedachte achter de breed gesteunde Brabantnorm,*

overwegende dat:

- *het niet aan de belastingbetaler is uit te leggen dat er ná de introductie van de Brabantnorm toch nog op grote schaal subsidie – ook als dat voor eenmalige projecten is – naar organisaties zal gaan die boven de Brabantnorm belonen;*
- *het aan PS is om te bepalen op welke wijze we het verantwoord vinden om het belastinggeld in te zetten en dus hoe we de ASV willen vorm geven,*

besluiten:

het ontwerpbesluit 57/12B, artikel 8 lid 2a als volgt te herformuleren:

2. *Onverminderd het eerste lid wordt subsidie geweigerd indien:*

- a. *de aanvrager van een projectsubsidie, exploitatie-subsidie, begrotingssubsidie of incidentele subsidie bestuurders en andere personen die voor hem werkzaam zijn hoger bezoldigt dan 100% van de bezoldiging van een minister.”*

De voorzitter: Dit amendement maakt onderwerp van de beraadslaging uit en krijgt nummer A3.

“Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 12 oktober 2012, ter bespreking van de Algemene subsidieverordening Provincie Noord-Brabant, constaterende dat:

- *de provincie een belangrijke verantwoordelijkheid heeft als het gaat om de zorgvuldige besteding van belastinggeld;*
- *in het voorliggende voorstel voor aanpassing van de ASV de opgenomen weigeringsgrond voor subsidies wegens beloningsbeleid een hoge drempel kent omdat de betreffende organisaties op wie deze weigeringsgrond toepasbaar is voor minstens 50% van hun inkomsten afhankelijk moeten zijn van overheidsgeld,*

overwegende dat:

- *het niet aan de belastingbetaler is uit te leggen dat er ná de introductie van de Brabantnorm toch nog op grote schaal subsidie naar organisaties zal gaan die boven de Brabantnorm belonen enkel omdat zij voor minder dan 50% van de inkomsten afhankelijk zijn van overheidsbijdragen en dus niet onder de weigeringsgrond vallen;*
- *het aan PS is om te bepalen op welke wijze we het verantwoord vinden om het belastinggeld in te zetten en dus hoe we de ASV willen vorm geven,*

besluiten:

- *in het ontwerpbesluit 57/12B artikel 8 lid 2b te schrappen.”*

De voorzitter: Dit amendement maakt onderwerp van de beraadslaging uit en krijgt nummer A4.

“Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 12 oktober 2012, ter bespreking van de Algemene subsidieverordening Provincie Noord-Brabant, constaterende dat:

- *de provincie een belangrijke verantwoordelijkheid heeft als het gaat om de zorgvuldige besteding van belastinggeld;*

- *het voorliggende voorstel voor aanpassing van de ASV gedeputeerde staten nog heel veel bewegingsvrijheid geeft als het gaat om uitzonderingen creëren en afwijken van de voor alle subsidieaanvragers geldende kaders, overwegende dat*
 - *het niet aan de belastingbetaler is uit te leggen dat er een deugdelijke subsidieverordening met regels is waarvan zeer eenvoudig kan worden afgeweken vanwege het bestaan van een hardheidsclausule,*
- besluiten*
- *in het ontwerpbesluit 57/12B artikel 24 te schrappen.”*

De *voorzitter*: Dit amendement maakt onderwerp van de beraadslaging uit en krijgt nummer A5.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Voorzitter! Ik zal namens de PvdA slechts kort het woord voeren over dit onderwerp omdat wij in de commissie daar een uitgebreide en ook goede discussie over hebben gehad. Wij zijn tevreden over deze subsidieverordening, met name met de paragraaf over de social return en de paragraaf over de Brabantnorm. Zoals al vermeld door de SP dienen wij mede het amendement in over de 25%-norm. Verder willen wij ons graag aansluiten bij de vraag die het CDA heeft gesteld over de salarissen bij de zorgcorporaties.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! D66 heeft maar een paar punten hierbij. We doen het zelden maar we willen de gedeputeerde en het ambtelijk apparaat complimenteren met de Algemene subsidieverordening. Het is een heel goed stuk. We hebben er echt met plezier naar gekeken.

Mijn opmerkingen na deze complimenten zijn van politieke aard. Ik heb net al in een discussie met mevrouw Geeraedts van de VVD aangegeven dat wat ons betreft adviescommissies een andere vorm kunnen krijgen – zo opgetuigd hoeft het niet – met name ter voorkoming van de blinde vlekken en de verkokerde blik. We koppelen dat ook aan het feit dat de provincie streeft naar minder personeel waardoor er uiteindelijk minder deskundigheid in huis is op deze specifieke terreinen.

Daarnaast hebben wij, zoals in de commissie al

duidelijk was, in die zin dezelfde opvatting over de bezoldigingsnorm als de VVD. Wij vinden het jammer dat niet wordt aangesloten bij de landelijke norm en dat is ons grootste bezwaar want wanneer als landelijke norm was aangegeven dat bij wijze van spreken een ton voldoende was, hadden wij....

De *voorzitter*: Mevrouw Lestrade, uw spreektijd is bijna om.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Wat de bezoldigingsnorm betreft zijn wij dus dezelfde mening toegedaan als de VVD.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voorzitter! De subsidieverordening is niet het meest sexy onderwerp om over te praten, maar toch vind ik dit besluit dat wij nu gaan nemen, wel een historisch besluit want we gaan een einde maken aan de graaicultuur in de publieke en vooral de semipublieke sector. Daar zijn wij buitengewoon content mee. Ik zou de fracties van in het bijzonder het CDA en de SP, coalitiepartijen in deze Staten, willen complimenteren met het nemen van deze verantwoordelijkheid om te voorkomen dat in organisaties die voornamelijk uit subsidiegeld worden betaald, nog directeuren zitten die bedragen verdienen, die absoluut niet kunnen. Wij zullen het amendement van jullie dan ook zeker steunen en we zijn ontzettend blij dat we vandaag deze stap zetten.

De heer *Mondriaan* (50PLUS): Voorzitter! Ook wij zijn natuurlijk van mening dat die hoge salarissen niet moeten worden betaald. Overigens is het na alles wat er is gebeurd in Nederland toch wel bekend dat de kwaliteit van de bestuurders omgekeerd evenredig is met de hoogte van het salaris. Dit terzijde.

Wat mij opvalt is dat er helemaal niets in staat over gemiddelde personeelslasten. Als er zes mensen zijn die een ministerssalaris verdienen, zijn we er nog niets mee opgeschoten. We moeten toch een evenwichtig beloningsbeleid in zo'n organisatie hebben. Misschien heb ik het niet goed gelezen, maar dat lijkt mij op zich belangrijk.

De heer *Pauli* (GS;VVD): Voorzitter! Laat ik beginnen met u allen te danken voor de complimenten die uitgesproken zijn. Ik zal die complimenten overbrengen aan het team dat er de afgelopen maanden druk mee bezig is geweest. Die complimenten betreffen ook de Staten want via een aantal commissievergaderingen met zelfs een digitale ronde waarmee we de meningen hebben gepeild, zijn we uiteindelijk gekomen tot een verordening waar we met ons allen trots op mogen zijn.

Er zijn al een aantal voordelen genoemd: rijkssubsidiekader, kwaliteit van dienstverlening, minder administratieve lasten, maar ik zou er nog een aan willen toevoegen die minder is genoemd. Dat is dat we met deze procedureverordening als Staten en GS meer en meer de noodzaak erkennen dat we vooral vooraf moeten sturen met beleid en de doelstellingen die we hebben, waardoor minder controle achteraf noodzakelijk is.

We hebben nog een hoop zaken te doen. Mevrouw Geeraedts refereerde er al aan. We hebben op dit moment 85 subsidieregelingen. Ik denk dat, afhankelijk van het moment waarop ze aflopen, we al heel snel teruggaan naar 40 tot 50. Met wat meer harmonisering moet dat aantal nog aanzienlijk gereduceerd kunnen worden. Met de inzet van het college is dat te realiseren. Uiteraard zullen we de Staten heel goed over de voortgang rapporteren, met name via de bestaande P&C-cyclus.

Hetzelfde geldt voor de mandaatinstellingen. Daar hebben we er een hoop van, vanaf Stimulus die zich bezighoudt met de toebedeling van de Europese gelden tot en met de Kunstbalie om er maar twee te noemen. Daarvoor is voor GS vooral het criterium dat het efficiënt en goedkoop moet zijn. Daar waar we het beter zelf kunnen doen tegen minder kosten en meer efficiency, zullen we het zelf doen en daar waar het beter is het buiten de deur te plaatsen omdat we daarmee aanzienlijke kosten kunnen besparen, zult u er ook niet op tegen zijn.

De adviescommissies zijn vooral in het leven geroepen omdat het op dit terrein aan specifieke kennis ontbrak bij de provincie. Die kennis komt de komende jaren meer en meer voorhanden op

het moment dat we ons echt hebben gericht op onze kerntaken en dus ook op beleidsinitiatie en op het gebied van strategisch beleid op bepaalde terreinen die we gezamenlijk hebben gekozen. Dat zou ertoe kunnen leiden dat ook het aantal adviescommissies kan worden teruggedrongen. Nogmaals, het criterium daarbij moet vooral zijn of deskundigheid aanwezig is dan wel dat voor een heel specifiek terrein als de deskundigheid echt niet aanwezig is, we die moeten lenen. Het kunnen soms zeer ingewikkelde problemen zijn, ook op het gebied van innovaties. Denkt u maar aan het Life Science Park in Oss; ik moet er niet aan denken dat we daar geen krachtige raad van advies hadden gehad.

Voorzitter. Ik kom op de Brabantnorm. In de commissies is er al uitgebreid over gesproken. Het college beseft dat in deze tijd absoluut aan loonmatiging moet worden gedaan. De Staten hebben de discussie vooral met elkaar gevoerd op basis van wat men wel en niet verantwoord vindt. Het college kan de Brabantnorm billijken maar wel met de restrictie dat er een paar risico's aan kleven. Die wil ik heel helder noemen. Het eerste is, zoals mevrouw Geeraedts al zei, de onevenwichtigheid in met name toekenning. Wanneer wel en wanneer niet. Het geldt alleen maar voor nieuwe subsidies, dus niet voor bestaande subsidierelaties. Soms kan het ook een beetje tegen ons werken.

Ik noem twee voorbeelden. De Staten doen een oproep aan het college meer met andere regio's te gaan werken. Gesproken is over het breedband dienstenloket. Op het moment dat zo'n loket in Arnhem zit en voor vijf provincies werkt, een enorme omvang heeft en een directeur die wat hoger zit, zal zo kan ik voorspellen de desbetreffende instelling zodra ze taken voor Brabant moeten uitvoeren, gaan kijken of ze een filiaaltje in Brabant moeten oprichten om zo de norm te ontwijken. Zo zijn er meer voorbeelden te noemen. We moeten er heel terughoudend mee omgaan. Het zou beter zijn geweest als er één uniforme regeling voor heel Nederland was geweest. De Staten kiezen voor de Brabantnorm en dat billijken wij uiteraard.

De verleiding is groot even in te gaan op wat het

nieuwe Statenlid van 50PLUS zei over koppeling van kwaliteit aan hoogte van het salaris. Ik kan vertellen dat dit college zeer ruim onder de Brabantnorm blijft, zeker als ook het aantal uren inzet wordt geteld. Ik hoop dus wel dat dit niet de indruk wekt dat het hier ontbreekt aan kwaliteit bij het college. Ik kan u verzekeren dat het tegenovergestelde waar is.

Voorzitter. Eenzelfde bedreiging zit erin op het moment dat de Staten besluiten de 50%-norm te verlagen naar 25%. Ik denk dat het ertoe zal leiden dat instellingen sneller weg zullen duiken in het niet aanvragen van een exploitatiebegroting maar zullen gaan richting een projectsubsidie gekoppeld aan onderdelen van hun exploitatiebegroting. Dan bereikt u het tegengestelde van wat u wilt bereiken. Dat is juist de reden waarom een aantal andere provincies hebben gekozen voor die 50%-norm. Daarmee wordt namelijk heel nadrukkelijk zichtbaar dat zo'n instelling die zaken doet met de provincie, echt voor zijn exploitatie helemaal afhankelijk is van de provincie. Waarom het niet voor projectsubsidies geldt is dat er echt een causaal verband moet zijn tussen subsidie die wordt aangevraagd en het doel ervan en de vraag of het ons mogelijk is een eis op te leggen ten aanzien van de hoogte van het salaris. Het is dus aan de Staten om de besluiten al of niet van 50 naar 25% te gaan, maar ik zet er eerlijk gezegd mijn vraagtekens bij of dat in de praktijk zal werken.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Voorzitter! Ik heb er al vaker op gewezen dat het er niet om gaat of wij gaan over het salaris bij zo'n instelling maar het gaat er wel om of het aan ons is te bepalen of we daar geld aan willen geven. Hoe denkt de gedeputeerde daarover?

De heer *Pauli* (GS;VVD): Er is heel veel jurisprudentie op dit gebied. Ook in de Memorie van Antwoord wordt op eerdere vragen van mevrouw Van der Kammen daarop ingegaan. Er moet echt een causaal verband zijn tussen de aangevraagde subsidie en de voorwaarden die eraan worden gekoppeld. Als zo'n subsidie een projectsubsidie betreft die er niet toe dient de

exploitatie van de betreffende entiteit in stand te houden, dan kunnen we daar geen eisen ten aanzien van de hoogte van het salaris aan koppelen. Dat is wettelijk onmogelijk.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Dat is precies waar ons eerste amendement toe strekt, namelijk om die weigeringsgrond ook voor projectsubsidies mogelijk te maken.

De heer *Pauli* (GS;VVD): Ik heb namens het college gezegd en ook al schriftelijk aangegeven dat dit onmogelijk is. Bovendien, het gaat er toch ook om verordeningen te hebben die in de praktijk werken. Daar zijn de Staten toch mee gebaat. Zij willen toch niet alleen beleid bepalen maar ook de praktijk laten werken. Nogmaals, laten we voorkomen dat subsidie ontvangende instellingen en bedrijven wegduiken in allerlei slimme constructies, met dochter-bv'tjes en -instellingen, om te voorkomen dat ze niet voldoen aan regels die gelden voor subsidies.

Mevrouw Geeraedts heeft gevraagd wat er gebeurt met de subsidiegelden. Dat is juist de reden waarom ik zou zeggen dat deze nieuwe procedureverordening er ligt. We willen veel meer vooraf gaan sturen en minder achteraf. Natuurlijk wordt er nu al heel veel gecontroleerd, soms ook zeer uitvoerig. Men kijkt bijvoorbeeld naar alle Europese gelden. Daarbij hebben alle subsidieaanvragers ook de verplichting achteraf een zeer uitgebreide verantwoording te geven.

Nogmaals, het is tien keer interessanter om vooraf strikt te sturen om te voorkomen dat je achteraf moet constateren dat het niet gewerkt heeft.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! In het verre verleden hadden wij een commissie Beleidsevaluatie. Ik weet niet precies wanneer, ik geloof in 2009 heeft de commissie onderzocht of er sprake was van doelmatigheid van de subsidies. De commissie kwam tot de conclusie dat dit niet het geval was. Nu is het 2012. Wij zien wel voortdurend rapporten dat allerlei dingen moeten gebeuren maar er gebeurt eigenlijk nog steeds niets. Natuurlijk kunnen wij het de Zuidelijke Rekenkamer laten doen, hartstikke leuk, maar dan

zijn wij weer twee jaar verder. Wij zijn het er helemaal mee eens dat je als overheid zuinig moet omgaan met belastinggeld, maar dan moet je ook kijken of je hier winst kunt halen. Het duurt echter allemaal erg lang. Dat is mijn punt. Wij zijn daarmee al doende sinds 2009 en is er nog niets bereikt.

De heer *Pauli* (GS;VVD): Voorzitter! Dat laatste ben ik niet met mevrouw Geeraedts eens. Wij hebben te maken met verordeningen met een bepaalde looptijd en die zal moeten worden uitgediend. Zo simpel is het. Mevrouw Geeraedts is altijd een groot voorstander van het niet aanpassen van de spelregels tijdens de wedstrijd. Dat geldt natuurlijk ook voor deze subsidieverordeningen. Ik geef een voorbeeld. De Europese gelden waren in het verleden grotendeels generieke gelden. Ik weet dat in een aantal Belgische provincies die gelden soms terecht kwamen bij doelstellingen waarbij je je kunt afvragen of daarmee de maatschappij of de economie gediend waren. Juist in deze nieuwe fase komen er vooral stringente regels over doelstellingen en terreinen, over welke partijen erbij betrokken moeten zijn, waaraan voldaan moet worden en wat het moet opleveren. Nogmaals, daarom is het verstandiger om vooraf de doelstellingen heel strak te formuleren in plaats van deze generiek te formuleren en achteraf te kijken of een en ander uitgekomen is. Wij zijn daarmee volop bezig. Ik kan de Staten toezeggen dat wij de komende tijd hard zullen werken aan harmonisatie, mandatering en aan het terugbrengen van het aantal adviescommissies. Via de bestaande P&C-cyclus zullen wij de Staten daarover goed bijpraten. Over de woningcorporaties heb ik in de commissie gezegd dat hierbij meer belangen gediend zijn dan alleen het verstrekken van geld. In deze tijden van crisis willen wij onder meer de sociale woningbouw in stand houden. Wij gaan helaas niet over de hoogte van de salarissen in die sector. Ik neem de suggestie van de heer Van Vugt over en zal mijn collega die verantwoordelijk is voor wonen vragen om in de loop van 2013 met een discussienotitie te komen over dit punt waarover dan met de commissie van gedachten kan worden gewisseld.

Ook vanwege de maatschappelijke impact en de wettelijke mogelijkheden van de provincie, moet het onderwerp breder bediscussieerd worden dan alleen maar kijken of er procedureel iets kan worden vastgelegd in de verordening want daarvan kunnen de gevolgen veel te groot zijn.

De heer *Van Vugt* (CDA): Ik wil niet de suggestie wekken dat wij sociale woningbouw niet belangrijk vinden. Wij willen dat bestuurders zich afvragen wat qua salariering verdedigbaar is. Die vraag ligt niet bij ons maar in dit geval bij de bestuurders van de corporaties. Het gaat niet alleen om het vaststellen van een norm maar ook de discussie daarover.

De heer *Pauli* (GS;VVD): Dat ben ik met de heer Van Vugt eens. Vandaar dat ik mijn collega zal verzoeken zo'n discussienotitie op te stellen.

De hardheidsclausule is er slechts voor zeer uitzonderlijke gevallen. Dit college past de beleidskaders die de Staten ons meegeven, zeer consequent en genuanceerd toe. De Staten willen toch ook een college hebben dat slagvaardig optreedt in de zeer unieke gevallen waarin dit speelt? Ik kan mij niet voorstellen dat het zal gaan spelen, maar als het wel zo is, moeten wij slagvaardig zijn.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! In de vorige Statenvergadering hebben wij enige discussie gehad over de vraag wat actieve informatieplicht is. Vindt de gedeputeerde dat het toepassen van de hardheidsclausule valt onder de actieve informatieplicht en dat daarover minimaal de commissie wordt geïnformeerd?

De heer *Pauli* (GS;VVD): Het lijkt mij evident dat zo'n besluit aan de commissie ter kennisname wordt voorgelegd. Ik hoop dat die commissie dan ook snel kan reageren want soms is het onmogelijk om zes tot acht weken te wachten voordat die subsidie in de praktijk geëffectueerd wordt.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! In de huidige subsidieverordening zit die hardheidsclausule ook. Is daarvan veel gebruik gemaakt?

De heer *Pauli* (GS;VVD): Amper.

Amendement A2 strekt ertoe om het percentage van 50 te wijzingen in 25%. Ik heb reeds aangegeven dat het college meent dat dit onverstandig is omdat het zal leiden tot ontwijken van de mogelijkheden en op zoek gaan naar alternatieven. Daarmee wordt niet het beoogde doel gerealiseerd. Bovendien hebben wij in de Memorie van Antwoord aangegeven dat het slechts gaat om een of twee instellingen die erbij komen. Ik verzoek de Staten nogmaals om het bij 50% te houden en het komende jaar een en ander te evalueren. Als het amendement wel wordt aangenomen, gaan wij het uiteraard uitvoeren, maar nogmaals wij denken niet dat dit het beoogde effect zal sorteren. Wij ontraden het amendement.

Amendement A3 heeft betrekking op de weigering van projectsubsidies en gaat verder dan alleen exploitatie- en begrotingssubsidies. Ik heb in mijn beantwoording aangegeven dat er een causaal verband moet zijn tussen de besteding van de subsidies en de vraag of daar de hoogte van het salaris mee gemoeid is. Dat is niet mogelijk, dus ook dit amendement ontraden wij. Hetzelfde geldt voor amendement A4. Ook dat ontraden wij.

Tot slot amendement A5. Ik heb u uitgelegd hoe sporadisch dit voorkomt en welke procedures dan gehanteerd worden. Ook dit amendement wordt ontraden.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Mijnheer de voorzitter! Ik heb geen behoefte aan een tweede termijn.

De heer *Van Vugt* (CDA): Voorzitter! Wij hebben ook geen behoefte aan een tweede termijn. De beantwoording was glashelder en ik dank de gedeputeerde voor zijn toezegging.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! De gedeputeerde ontraadt amendement A2 met de argumentatie dat het er misschien toe leidt dat men trucs gaat bedenken. Ik heb in mijn eerste termijn al gezegd dat dit risico ook bestaat bij de norm van 50%. Men kan iets minder subsidie aanvragen of een gedeelte als projectsubsidie aanvragen in plaats van als exploitatiesubsidie,

waardoor men onder die norm van 50% komt. Ik vond het geen sterke argumentatie en zeker niet omdat de gedeputeerde probeert het wat kleiner te maken dan het is. Hij zegt dat het om een of twee instellingen gaat, maar volgens mij gaat het om drie of vier instellingen. Het lijkt iets te veel op kruidenieren. Wij moeten een bepaalde norm stellen. Je kunt altijd wel stellen dat instellingen zullen proberen er onderuit te komen. Dat is bij belastingen ook zo. Dan schaffen wij dus de belasting maar af, want iedereen probeert zo weinig mogelijk belasting te betalen. Ik denk niet dat het een goed voorstel is. Wij moeten de norm stellen. Als wij merken dat instellingen proberen trucs uit te halen door zaken nu in de vorm van projectsubsidies aan te vragen die zij in het verleden als exploitatiesubsidies aanvroegen, zou ik toch graag een hartig woordje met die instellingen willen wisselen en misschien stevig op de vingers willen tikken. Ik wil graag amendement A2 handhaven en hoop dat ook te doen mede namens de andere indieners.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Voorzitter! Wij vinden de argumentatie inzake de projectsubsidies niet overtuigend. Het college dient te beoordelen of een subsidie efficiënt en doelmatig gebruikt wordt. Als er allerlei trucs worden verzonnen, leidt dit tot stapeling. Uit het subsidieregister blijkt dat dit inderdaad voorkomt. Doe daar eens iets aan!

In eerste termijn hebben wij gevraagd de Zuidelijke Rekenkamer opdracht te geven om een onderzoek te doen naar doelmatigheid, nut en noodzaak van subsidies, waaronder de provinciale steunfuncties. Wij dienen daarvoor een motie in.

De *voorzitter*: Door het lid mw. Van der Kammen wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 12 oktober 2012, behandelend Statenvoorstel 57/12 Algemene subsidieverordening Noord-Brabant, constaterende dat:

- *uit onderzoek bij andere decentrale overheden is gebleken dat veel subsidies niet doelmatig worden besteed;*
- overwegende dat:*
- *een onderzoek naar doelmatigheid, nut en noodzaak van*

provinciale subsidies, waaronder de provinciale steunfuncties, ook in onze provincie van belang is;

- *met belastinggeld zorgvuldig moet worden omgegaan;*

besluiten:

- *de Zuidelijke Rekenkamer opdracht te verlenen een soortgelijk onderzoek naar doelmatigheid, nut en noodzaak van subsidies te laten uitvoeren, waaronder de provinciale steunfuncties,*

en gaan over tot de orde van de dag."

De *voorzitter*: Deze motie maakt onderwerp uit van de beraadslaging en krijgt nr. M4.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Voorzitter! Ook wij hebben geen behoefte aan een tweede termijn. Ik wil alleen tegen de heer *Heijmans* zeggen dat ook wij amendement A2 handhaven.

De *voorzitter*: Ik constateer dat niemand verder het woord wenst te voeren in tweede termijn. Wij moeten nu wachten op het vermenigvuldigen van de motie.

De heer *Pauli* (GS;VVD): Voorzitter! Ik wil nog kort op drie onderwerpen reageren. Wij begrijpen het standpunt over de normering van 50% naar 25%. Het betreft inderdaad drie instellingen. Nogmaals, ik heb ook een tweede argument genoemd, namelijk dat het college wordt opgedragen vanwege doelmatigheid en efficiency ook met andere regio's samen te gaan werken. Wat doen wij als een instelling werkt voor vier provincies, voldoet aan de norm van 25%, waarmee wij ongelooflijk veel efficiencyvoordeel en doelmatigheid kunnen behalen, maar toevallig een directeur heeft die tussen de Brabantnorm en de balkenendenorm zit? Voor dat soort situaties moeten wij waken. Dat is de legitimatie voor mijn opmerking om het voorlopig bij 50% te houden, ook omdat de Staten ons oproepen om in het kader van meer doelmatigheid en efficiency samen te werken met andere regio's.

De heer *Van Vugt* (CDA): Voorzitter! Ik verwijs de heer *Pauli* even naar een artikel in De Gelderlander van vorige week. Daarin staat dat een directeur van een zorginstelling €11.000

salaris heeft ingeleverd, omdat hij bang is door zijn hoge salaris een regionale opdracht te verliezen. Een aantal gemeenten stelde namelijk een salarismaximum en een aantal andere gemeenten niet. Daarom heeft hij een deel van zijn salaris ingeleverd. Dat is nu precies een van de effecten die wij beogen. Ik ben dus niet zo pessimistisch over deze normering.

De heer *Pauli* (GS;VVD): Wij kunnen hier lang en breed over praten. Ik heb de risico's gesignaleerd en sta daar onverminderd achter. Ik kan nog een ander voorbeeld geven. Vanwege de specifieke expertise maken wij gebruik van de LIOF: de Limburgse ontwikkelings- en investeringsmaatschappij. De directeur voldoet conform de nieuwe richtlijn vanuit Den Haag aan de balkenendenorm. Hij zit dus wat hoger dan de Brabantnorm. Dat betekent dus dat wij daarmee niet meer kunnen samenwerken. Nogmaals, als de Staten dat willen, voert dit college het amendement uit. Ik wijs alleen op voorhand op de risico's, zodat u straks niet tegen ons zegt dat wij niet doelmatig of efficiënt hebben gehandeld.

De heer *Heijmans* (SP): De gedeputeerde komt met een uniek geval. Een goede subsidieverordening heeft een hardheidsclausule en die lijkt mij uitermate geschikt voor deze unieke en bijzondere situatie. Zo zou ik het oplossen.

De heer *Pauli* (GS;VVD): Ja, dat kan. Nogmaals, wij vinden het beter om het aan de voorkant anders te regelen, maar als de Staten het willen, voert dit college het amendement loyaal uit.

Je hebt een projectsubsidie omdat je daarmee een project gerealiseerd wilt hebben en niet om het salaris van de directeur te financieren. Ik begrijp mevrouw *Van der Kammen* wel, maar nogmaals de subsidie is voor een project. Het is wettelijk onmogelijk daaraan een andere normering te hangen omdat er geen causaal verband is.

Ik begrijp het verzoek om een onderzoek door de Zuidelijke Rekenkamer eerlijk gezegd niet. De Zuidelijke Rekenkamer kijkt achteraf hoe iets gegaan is en komt met aanbevelingen voor de toekomst. Deze nieuwe verordening stelt de Staten

juist in staat om nieuw beleid te gaan voeren. Ik heb verteld dat wij aan de slag gaan. Ik heb zelfs aantallen genoemd. Ik heb ook gezegd dat wij de Staten uitvoerig zullen informeren over de voortgang. Wat is de toegevoegde waarde als de Zuidelijke Rekenkamer daar een paar scheppen bovenop doet?

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Voorzitter! Ik kom even terug op de projectsubsidies. Is de gedeputeerde het met mij eens dat als een organisatie een project uitvoert en daarvoor een subsidie krijgt, daaruit ook het salaris van de directeur betaald moet worden?

De heer *Pauli* (GS;VVD): Nee. Ik heb al aangegeven dat een projectsubsidie bedoeld is om een concreet project te realiseren. Er wordt specifiek omschreven wat je met die subsidie wilt realiseren. Daarmee is het een projectsubsidie en geen exploitatiesubsidie.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Doorgaans rekent elke organisatie een opslag voor indirecte kosten, overhead en dergelijke. Daar zit het salaris van de directeur ook in. Ik wil dat signaal echt afgeven.

De heer *Pauli* (GS;VVD): Wij kunnen daarover nog heel lang praten, mevrouw Van der Kammen. U zit ook wat langer in het vak. U weet dat projectsubsidies variëren van €1000 tot straks misschien €200.000, dat wij straks ook te maken hebben met Europese richtlijnen waar het OP-Zuidgelden (Zuid Operationeel Programma Zuid-Nederland) betreft. U zult straks in uw nieuwe functie daarmee om de oren geslagen worden. Het lukt niet om hier het causaal verband te leggen tussen projectsubsidies en hoogte van salarissen. Dit college beseft terdege dat wij ook daar goed en zeer nauwgezet moeten kijken wat wij van geval tot geval kunnen doen.

De heer *Van Vugt* (CDA): Voorzitter! Ik zou tegen mevrouw Van der Kammen willen zeggen dat haar motie volstrekt overbodig is, want in de toelichting lees ik dat de Zuidelijke Rekenkamer

onderzoek gaat doen, volgend jaar in Limburg en daarna in Brabant.

De heer *Pauli* (GS;VVD): Voorzitter! Wij ontraden de motie. Wij zijn ervan overtuigd dat het college conform de richtlijnen van de Staten zal handelen en over de voorgang blijven informeren via de P&C-cyclus.

De *voorzitter*: Ik neem aan dat wij kunnen gaan stemmen.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Misschien kunnen wij vijf minuten schorsen, voorzitter?

De vergadering wordt van 12.10 uur tot 12.15 uur geschorst.

In stemming komt amendement A2.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Tegen.

De heer *Van Vugt* (CDA): Voor.

Mevrouw *Van Iersel* (SP): Voor.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Voor.
Voorzitter. Hoewel wij het percentage liever op nul zien, vinden wij dit een stap in de goede richting.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Tegen.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voor.

De heer *Mondriaan* (50PLUS): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De heer *Kap* (OSN): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD en D66 tegen dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is aangenomen.

In stemming komt amendement A3.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Tegen.

De heer *Van Vugt* (CDA): Tegen.

Mevrouw *Van Iersel* (SP): Tegen.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Voor.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Tegen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Tegen.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Tegen.

De heer *Mondriaan* (50PLUS): Tegen.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Tegen.

De heer *Kap* (OSN): Tegen.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de PVV voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

In stemming komt amendement A4.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Tegen.

De heer *Van Vugt* (CDA): Tegen.

De heer *Heijmans* (SP): Tegen.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Voor.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Tegen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Tegen.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Tegen.

De heer *Mondriaan* (50PLUS): Tegen.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Tegen.

De heer *Kap* (OSN): Tegen.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de PVV voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

In stemming komt amendement A5.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Tegen.

De heer *Van Vugt* (CDA): Tegen.

De heer *Heijmans* (SP): Tegen.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Voor.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Tegen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Tegen.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Tegen.

De heer *Mondriaan* (50PLUS): Tegen.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Tegen.

De heer *Kap* (OSN): Tegen.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de PVV voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

In stemming komt Statenvoorstel 57/12 B.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voor.

Voorzitter. Wij stemmen in met de Asv ondanks de kritiek die wij hebben op de Brabantnorm, omdat wij vinden dat de Asv op andere punten in ieder geval leidt tot snellere procedures en vermindering van administratieve lasten. Daarom vinden wij deze Algemene subsidieverordening een goede verordening.

De heer *Van Vugt* (CDA): Voor.

Mede vanwege de Brabantnorm stemmen wij in

met de Asv.

De heer *Heijmans* (SP): Voor.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Voor.
Voorzitter. Ondanks het feit dat onze amendementen het niet gehaald hebben, vinden wij de trend an sich wel goed.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.
Voorzitter. Wij hanteren dezelfde stemverklaring als de fractie van de VVD.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voor.

De heer *Mondriaan* (50PLUS): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De heer *Kap* (OSN): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat het voorstel met algemene stemmen is aangenomen.

In stemming komt motie M4.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Tegen.

De heer *Van Vugt* (CDA): Tegen.
Voorzitter. Deze motie is overbodig.

De heer *Heijmans* (SP): Tegen.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Voor.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Tegen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Tegen.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Tegen.

De heer *Mondriaan* (50PLUS): Tegen.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Tegen.

De heer *Kap* (OSN): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PVV en de OSN voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.
Daarmee is een einde gekomen aan de behandeling van deze verordening. Dank voor alle bijdragen en voor het voorbereidende werk dat achter deze verordening schuilgaat, ook van de mensen binnen ons apparaat.

Nummer 58/12

Beleidsbeoordelingen provincie Noord-Brabant (vervolgonderzoek); Onderzoeksrapport Zuidelijke Rekenkamer

De *voorzitter*: Ik geef het woord aan de heer Koevoets die vandaag zijn maidenspeech houdt.

De heer *Koevoets* (VVD): Voorzitter! Het is een genoegen om u vanuit deze positie te mogen aanspreken.

Het rapport van de Zuidelijke Rekenkamer van 14 mei 2012 geeft aan dat zowel bij de organisatie, als de uitvoering en de rapportage over de beleidsbeoordelingen verbeteringen mogelijk zijn of, beter gezegd, noodzakelijk zijn.

Ten opzichte van de periode voor 2007 zijn er vorderingen gemaakt, maar er moet nog het een en ander verbeteren. Er is nog niet in voldoende mate sprake van een centraal gestuurde aanpak van beleidsbeoordelingen; het programma wordt niet altijd gerealiseerd en de aandacht wordt niet verbreed naar onderzoeken anders dan die van 217a-onderzoeken.

Er is ooit wel een onderzoeksbeleid geformuleerd en er is een conceptnota opgesteld, maar deze is nooit door de Staten vastgesteld. Wijzigingen die door de toenmalige commissie Bestuur en Middelen in 2008 zijn geaccordeerd, zijn kennelijk door de portefeuillehouder destijds niet verwerkt. Wij gaan ervan uit dat er nu een duidelijk, compleet en vastgesteld statuut komt op dit gebied. De kwaliteit van de beoordelingen laat of liet te wensen over, waardoor de uiteindelijke bruikbaarheid

daarvan ten dienste van bijsturing van het beleid vermindert. Er is geen inzicht in de geraamde kosten en de werkelijke kosten van evaluaties die door externe of interne partijen kunnen worden uitgevoerd.

Het viel ons op dat vrijwel uitsluitend ex post – achteraf – wordt geëvalueerd en nooit ex durante, dus gedurende het proces. Wij denken dat daardoor niet tijdig kan worden bijgestuurd en dat is met name van belang voor onze wijze van werken met sturen met kaders. Wij moeten ervan kunnen uitgaan dat het college de processen onder controle heeft en dat deze stap voor stap afkoersen op de doelstellingen. Het is niet genoeg om achteraf te constateren dat dit al dan niet geschied is. Te vaak komen wij nu in situaties waarbij sprake is van afwijkingen. Wij zien bijvoorbeeld zeer regelmatig onderbestedingen. Dat kan natuurlijk positief worden uitgelegd, maar desalniettemin zijn daarmee wellicht gelden gereserveerd voor zaken die ook aan andere zaken besteed hadden kunnen worden. Dat is jammer.

Voorgesteld wordt de conclusies en de aanbevelingen van de Zuidelijke Rekenkamer te onderschrijven, GS opdracht te geven de aanbevelingen verder uit te werken en toe te passen en deze uitwerking via de commissie EZB aan de Staten voor te leggen in het eerste kwartaal van 2013. Wij kunnen hiermee akkoord gaan, maar geven toch nog een paar dingen mee.

Er wordt straks een belangrijke centrale rol weggelegd voor de sinds 2011 ingestelde afdeling kennis en onderzoek. Die zou wat ons betreft voldoende gemandateerd moeten worden om de onderzoeken onafhankelijk uit te voeren. Ook moet er sprake zijn van mogelijke sancties naar aanleiding van deze onderzoeken. Zoals ik al heb gezegd: beleid moet niet alleen geëvalueerd worden nadat de projecten zijn uitgevoerd maar ook gedurende de uitvoering. Wij vernemen wel graag of GS van mening zijn dat de afdeling kennis en onderzoek deze taak op zich kan nemen en goed uit de verf kan komen als kennisregisseur. De Zuidelijke Rekenkamer schrijft dat alle directies vertegenwoordigd gaan worden voor 1,7 dagen per week. Hoe correspondeert dat met elkaar? Is deze bezetting voldoende om de ambities die wij

hebben op het gebied van beleidsbeoordelingen en op het gebied van kansen voor kennis handen en voeten te geven?

Verder vragen wij ons af, of goed wordt beseft dat onderzoek en onderzoek niet hetzelfde zijn. In het Engels zou je spreken van research ten opzichte van investigation. Wij kijken uit naar 2013, naar de notitie over de beleidsbeoordelingen en ook naar de rond die tijd of wellicht iets eerder te verschijnen nota op het gebied van kennis en kunde. Wij zien uit naar een gebalanceerde aanpak van beide opgaven met daarbij een goed voorstel om de Staten tijdig te informeren over de voortgang van de processen.

De voorzitter: Ik dank u voor uw maidenspeech, mijnheer Koevoets. Staat u mij toe de daarvoor intussen gebruikelijke bloemen aan u te overhandigen. Ik nodig de collegae uit om mij in mijn felicitaties in de lunchpauze te volgen.

De voorzitter overhandigt de heer Koevoets een bos bloemen.

(Applaus)

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Voorzitter! U neemt het mij vast niet kwalijk als ik de heer Koevoets vanaf deze plaats alvast feliciteer. Het was een voortreffelijke maidenspeech!

Het onderzoeksrapport van de Zuidelijke Rekenkamer over de beleidsbeoordelingen hebben wij al in mei gekregen, samen met het overigens interessante boekwerkje "Evalueren is leren"; een inhoudelijke bijdrage van drie deskundigen.

Wij vinden het onderzoeksrapport van de ZRK een goed rapport. In vervolg op eerdere rapportages is onderzocht hoe het instrument beleidsbeoordeling wordt gehanteerd en inhoud wordt gegeven en of eerdere toezeggingen gedaan bij de rapporten van 2006 en 2008 zijn nagekomen.

De Zuidelijke Rekenkamer heeft op basis van onderzoek vastgesteld dat er behoorlijk vooruitgang is geboekt, maar ook dat er kansen onbenut zijn gebleven, dat het nog beter kan en moet. Het college is niet of onvoldoende alle toezeggingen nagekomen. De heer Koevoets heeft die kritiek

geëxpliciteerd. Ik ga dat dus niet overdoen. Die kritiek was overigens niet mals.

De Zuidelijke Rekenkamer heeft aan haar onderzoeksrapport een aantal aanbevelingen toegevoegd, zowel voor PS als voor GS.

Het is een feit dat ook Provinciale Staten scherper moeten toezien op het nakomen van de eigen toezeggingen en ook op die van GS, want dat laatste is immers onderdeel van onze controlerende taak. In dat verband willen wij het college voorstellen een hoofdstukje toezeggingen GS en PS specifiek onderdeel te maken van de P&C-cyclus. Ik hoop dat het college dit wil toezeggen, anders zijn wij graag bereid om dat via een amendement op het ontwerpbesluit voor te leggen aan de Staten.

De CDA-fractie constateert dat GS weliswaar kritisch hebben gereageerd op de aanbevelingen van de Zuidelijke Rekenkamer, maar dat zij inmiddels wel de handschoen snel en serieus hebben opgepakt. Wij waarderen het bijvoorbeeld dat het onderzoeksbeleid via een ons inziens goede startnotitie Kansen voor kennis eind augustus al is aan geboden aan de commissie EZB en daarin recent ook is besproken. Met delen van de inhoud daarvan komt u ons inziens aardig in de richting van wat eerder bleef liggen.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Voorzitter! Bij de behandeling van dit stuk in de commissievergadering heeft onze fractie een aantal kanttekeningen geplaatst bij de conclusies en aanbevelingen van de Zuidelijke Rekenkamer. Wie het rapport goed leest ziet dat de conclusies om de hete brij heen draaien. Als een van de belangrijkste zaken wordt namelijk geconstateerd dat het onderzoeksbeleid op onderdelen verbetering behoeft. Misschien is dat wel waar maar veel meer mis is er met de uitvoering. Het regent constatering dat in opzet zaken wel in orde zijn maar dat in de uitvoering vervolgens van alles blijkt te mankeren. Onze fractie vraagt dan ook vanaf deze plek aan de Rekenkamer de volgende keer in normaal en begrijpelijk Nederlands te rapporteren. Als de bedoelingen goed zijn maar de uitvoering knudde is, schrijf dat dan gewoon op.

Op onze vraag wat het college concreet gaat doen

om de kwaliteit van de uitvoering op orde te brengen, hebben we niet echt antwoord gekregen. Wel hoorden we heel vaak het woord integraal voorbij komen en vloog de term inbedden ook heel vaak over tafel. Maar wat het concreet betekent, is ons niet duidelijk.

Volgens de gedeputeerde zullen alle zorgen voorbij zijn met de instelling van de afdeling Kennis en onderzoek. We hebben in dat kader inmiddels ook de notitie Kansen voor kennis in de commissie besproken. Het is schokkend te moeten lezen dat de provincie bijna €15 mln. uitgeeft aan de kennisfunctie. Het is nog schokkender om te moeten lezen dat er 20 fte beschikbaar zijn voor onderzoeksactiviteiten waaronder het onderzoek naar demografische ontwikkelingen.

Voorzitter. Voor onderzoekcijfers, statistieken en data en gedetailleerde demografische prognoses hebben we in Nederland al sinds 1899 een fantastisch instituut, genaamd het Centraal Bureau voor de Statistiek. Maar onze provincie vindt liever het wiel nog eens uit, aldus een korte reflectie op de inbedding en de kwaliteit.

We hebben het ook gehad over de benutting van beleidsbeoordeling want jammer genoeg ontbreekt dit essentiële aspect in het onderzoek. Het is juist dat vraagstuk dat iets zegt over het nut van het instrument van beleidsbeoordeling. We hebben de gedeputeerde in de commissievergadering gevraagd of het mogelijk is inzicht te verschaffen in de mate waarin onderzoeken gebruikt worden en adviezen al dan niet worden opgevolgd dan wel overwogen. Daar hebben we niet echt een antwoord op gekregen. Wij blijven erbij dat er eerst een fatsoenlijke analyse van de benutting van het onderzoek moet zijn en dat eerst daadwerkelijk verbetering in de uitvoering moet plaatsvinden alvorens alweer een nutteloze discussie over beleid te gaan voeren. Daarom willen wij dit ontwerpbesluit amenderen.

De *voorzitter*: Door het lid mw. Van der Kammen wordt het volgende amendement voorgesteld:

“Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 12 oktober 2012, ter bespreking van de Beleidsbeoordelingen provincie Noord-Brabant; Onderzoeks-

rapport ZRK,

constaterende dat:

- in het voorliggende stuk de aanbeveling wordt gedaan over actualisatie van het onderzoeksbeleid terwijl er prangende issues zijn op het gebied van de kwaliteit en de uitvoering;
- er geen onderzoek is gedaan naar de daadwerkelijke benutting van beleidsevaluatie,

overwegende dat:

- de constateringen over de kwaliteit veel dringender zijn dan een actualisatie van het onderzoeksbeleid, en de actualisatie van beleid weinig meerwaarde heeft als de kwaliteit niet op orde is;
- zonder inzicht in de mate waarin en de wijze van benutting van beleidsevaluatie het rapport incompleet is en het opvolgen van de aanbevelingen nog weinig zinvol is,

besluiten het ontwerp-besluit 58/12 B als volgt te herformuleren:

1. Kennis te nemen van de conclusies en aanbevelingen van de Zuidelijke Rekenkamer met betrekking tot het onderzoek "Beleidsbeoordeling provincie Noord-Brabant (vervolgonderzoek)".
2. Gedeputeerde Staten de opdracht te geven om met een concreet verbeterplan voor de kwaliteit van de uitvoering van evaluaties te komen.
3. Gedeputeerde Staten de opdracht te geven op korte termijn met een nadere analyse te komen van de benutting van beleidsevaluaties.
4. Gedeputeerde Staten de opdracht te geven de uitwerking van het 2e en 3e besluit uiterlijk in het 1e kwartaal van 2013 ter bespreking voor te leggen aan de commissie voor Economische Zaken en Bestuur."

De voorzitter: Dit amendement maakt onderwerp uit van de beraadslaging en krijgt nr. A6.

Mevrouw Lestrade-Brouwer (D66): Voorzitter! Voor D66 is beleidsevaluatie altijd een belangrijk onderwerp geweest en we hebben in de commissie EZB ook aandacht besteed aan dit onderwerp. Het doet mij deugd dat de woorden die wij toen hebben gebruikt, inmiddels ook verder geland zijn. In onze woorden toen ging het over de positie van PS. Wij hebben steeds gezien – het is al van oudsher zo – dat in onderzoeken van de Zuidelijke Rekenkamer wij als PS er niet goed vanaf kwamen. Iedere keer werden opmerkingen

gemaakt over de wijze waarop wij onze opdrachten formuleerden. Dat hebben wij getracht te sturen en met kaders te verbeteren. Daar leren wij nog steeds in. Nu zagen wij dat wij volgens dit rapport nog niet voldoende de toezeggingen aan ons adres controleren. Ook wij wachten af wat het antwoord op de vragen van het CDA is, want ook D66 had met een amendement willen komen, zoals al min of meer aangekondigd in de commissie, waarmee wij willen aangeven dat de positie van PS in het besluit moet terugkomen. Wij hebben een eigen verantwoordelijkheid hierin en die willen wij graag geformuleerd hebben. Die werd door de ZRK aangegeven en die willen wij ook graag in het besluit terugzien. Als het college aangeeft dat het op een of andere wijze georganiseerd wordt op zo'n manier dat wij een positie kunnen innemen, dan gaan wij ermee akkoord en anders overleggen wij graag met het CDA over het amendement.

Over het Kennis- en onderzoeksinstituut hebben we het al eerder gehad, toen van onze kant is gevraagd of de positie van het instituut neutraal genoeg is en of het machtig genoeg en gemandateerd genoeg is om kritiek uit te oefenen op wat er gebeurt, zonder dat daar problemen ontstaan. Het is namelijk heel moeilijk in je eigen instituut kritiek uit te oefenen op wat er passeert. Graag wil ik nog toegelicht krijgen hoe het college dit verzekert. Daarnaast vinden wij, zoals wij en ook de ZRK al eerder hebben aangegeven, dat de evaluatietechniek een systematisch onderdeel moet worden van de kaders. In elke kadernota hoort bij aanvang al aangekondigd te worden wanneer er beleidsevaluaties komen. Daarbij volg ik de heer Koevoets die zei dat we ook ex durante evaluaties moeten hebben en niet alleen the morning after want dan zijn we zoals vaak bij the morning after toch een beetje te laat.

De heer Pauli (GS;VVD): Voorzitter! Het college beschouwt dit onderzoek van de Zuidelijke Rekenkamer als uiterst waardevol en ook op het juiste moment. We hadden natuurlijk liever gehad dat het onderzoek niet alleen was gegaan over de technische kwaliteitsevaluaties maar ook over de perspectieven en de samenhang met kennis-

instellingen waarmee we werken buiten dit provinciehuis. Maar vanuit de opdracht die de Zuidelijke Rekenkamer heeft gekregen is er een gedegen onderzoek voortgekomen. Dat komt ook op het juiste moment omdat we nog maar recent, afgelopen vrijdag in de commissie, met elkaar met van de kant van het college daarin de vertegenwoordiger van de commissaris, naar onze beleving een uitstekende discussie hebben gehad over de startnotitie Kennis en onderzoek, waarmee juist heel veel moet worden geregeld van wat door de PS-leden in hun betogen vandaag is aangegeven namelijk dat het echt een dynamisch instrument wordt dat past bij de ambities en doelstellingen van deze provincie, waarin wij samenwerken met andere partijen maar waarin vooral evaluatie en kennisonderzoek volledig opgenomen zijn in de managementstijl van deze organisatie. Wij beseffen dat daarvoor nog heel veel moet gebeuren. Dan moeten we niet alleen kijken naar kille cijfers maar moeten we ook zien hoe we die cijfers en trends kunnen vertalen in toekomstig beleid. Daarin moeten de Staten natuurlijk hun rol ook volledig waar kunnen maken.

Wat dat betreft ben ik het namens het college eens met de gemaakte opmerkingen, ook die van de kant van de heer Koevoets, dat het niet alleen gaat om onderzoek maar ook om toegepast onderzoek. Hoe ga je het toepassen en hoe kun je er in de praktijk profijt van hebben. Dat moeten we echt gaan regelen. Die centrale afdeling Kennis en onderzoek gaat zeer belangrijk worden en zal voldoende gemandateerd echt de regisseur worden in de verbandingen. Wij zullen het scenario dat PS hebben vastgesteld, ook kordaat gaan uitvoeren. Het vervolgttraject wordt een kaderstellende notitie. Het is ook een reactie richting mevrouw Van der Kammen, die per amendement wil vastleggen dat we bepaalde dingen in de tussentijd doen, namelijk dat wij het niet goed vinden voordat PS überhaupt hebben gesproken over de kaderstellende notitie en hoe daarmee verder te gaan. Er zijn afgelopen vrijdag heldere afspraken gemaakt. Het college gaat er onder leiding van de commissaris mee aan de slag en PS krijgen de resultaten in de vorm van een kaderstellende notitie gepresenteerd.

Toezeggingen zijn voor dit college zeer belangrijk. Gelukkig blijkt ook uit de reactie van haar dat zij het niet alleen met ons eens is – dat kan ook niet anders vanuit de rol die zij heeft in de rol van deze provincie – maar dat wij daarin ook vooral de gebruikelijke lijnen zo goed en zo correct mogelijk moeten volgen. Dat zijn er wat het college betreft drie. De eerste is de bestaande P&C-cyclus. Daarin zullen we de beleidsbeoordelingen heel goed meenemen zodat de Staten ook hun controlerende en corrigerende taak kunnen hebben. Op de tweede lijn hebben we geen greep maar daarin ligt het wel vast, namelijk het jaarlijkse verslag van de Zuidelijke Rekenkamer. Daarin staat ook iedere keer een hoofdstukje dat gaat over beleidsbeoordelingen. Dan is er als derde het eigen middel van de Staten, namelijk de eigen Statenadviseurs die ook zeer consequent volgen of GS hun toezeggingen nakomen. Als de Staten daarvan zeggen dit graag te willen, dan kan het college zich daar honderd procent in vinden en zullen wij daarnaar gaan handelen. Als wordt gevonden dat dit toch niet duidelijk genoeg is, dan moeten we nog even overleggen, hoe we het wel kunnen regelen zodat het echt geheel voldoet aan de wensen en verlangens.

Voorzitter. Nogmaals, wij zien dit als een tussenmoment. Het gaat er nu echt om ernaar te handelen. We kijken natuurlijk uit naar echt nieuw en modern beleid op het gebied van kennis en onderzoek wat hoort bij deze dynamische provincie en onze werkstijl.

De *voorzitter*: Mag ik uit de woorden van de gedeputeerde afleiden dat hij amendement A6 ontraadt?

De heer *Pauli* (GS;VVD): Voorzitter! Dat heeft u wederom goed begrepen.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Voorzitter! Wij zijn heel content met de reactie van de gedeputeerde op de opmerkingen die door de Staten, ook door de CDA-fractie, zijn gemaakt. Op mijn concrete vraag of de gedeputeerde niet in de begroting en in de tussentijdse P&C-cyclus informatie, ook de toezeggingen die zowel PS als GS doen naar

aanleiding van het onderzoek van de Zuidelijke Rekenkamer, wil opnemen, reageert de gedeputeerde niet. Het is juist, de Zuidelijke Rekenkamer brengt een jaarverslag uit, maar voor zover ik mij herinner is dat nog nooit geagendeerd in welke commissie dan ook. Met andere woorden, dat zou ook een modus kunnen zijn om nog eens terug te komen op al die overgenomen aanbevelingen, zowel door PS als door GS gedaan. Ik stel het eerlijk gezegd meer op prijs als de gedeputeerde in die P&C-cyclus toch die aanbevelingen, zowel die van PS als van GS, wil opnemen waardoor we een aantal malen per jaar, in ieder geval bij de voorjaarsnota en bij de begrotingsbehandeling, kunnen zien of ze al of niet worden nagekomen. Dat vind ik een prettig instrument en bovendien een instrument dat past in de cyclus zelf. Ik hoor daar graag nog de reactie van de gedeputeerde op.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! D66 kan zich aansluiten bij wat het CDA aangeeft. Het gaat ons er echt om dat die toezeggingen ook van de kant van PS duidelijk worden. Onze positie hierin moet duidelijk zijn. Het kan zijn dat wij de griffie daarin een veel helderder positie moeten geven, zodat zij nog meer dan in onze lijst van toezeggingen en afspraken die wij altijd bij de commissie krijgen, de opmerkingen van de kant van PS aangeven. Dat zou betekenen dat de griffie een grotere positie hierin heeft die deze in de vorige periode ook had. Daar wil ik graag naar terugverwijzen.

De heer *Pauli* (GS;VVD): Voorzitter! De reactie kan zeer kort zijn. Natuurlijk gaan wij die wens honoreren. Ik vind dat het er niet om moet gaan of de griffie een zwaardere rol moet krijgen dan wel GS. Er moet gewoon een stuk komen dat integraal wordt gedragen en waarin u uw rol waar kunt maken. Het antwoord is dus onomwonden ja. Het jaarverslag van de Zuidelijke Rekenkamer wordt weliswaar aangeboden aan GS maar wij zijn geen opdrachtgever. Als de Staten het willen agenderen in de commissie om het te bespreken, wat let u dan? U agendeert het en dan wordt het besproken.

In stemming komt amendement A6.

De heer *Koevoets* (VVD): Tegen.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

De heer *Heijmans* (SP): Tegen.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Voor.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Tegen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Tegen.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Tegen.

De heer *Mondriaan* (50PLUS): Tegen.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Tegen.

De voorzitter: De fractie van OSN is afwezig. Ik stel vast dat de aanwezige leden van de fractie van de PVV voor het amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

In stemming komt ontwerpbesluit 58/12 B.

De heer *Koevoets* (VVD): Voor.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Voor.

De heer *Heijmans* (SP): Voor.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Tegen.

Hoewel wij de adviezen over kwaliteitsverbetering zeker onderschrijven en ook steunen, vinden wij het overbodig om nu de discussie over onderzoeksbeleid eerst opnieuw te voeren voordat er concreet aan de kwaliteitsslag en aan de benutting van onderzoek wordt gewerkt.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voor.

De heer *Mondriaan* (50PLUS): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De *voorzitter*: De fractie van OSN is afwezig.

Ik stel vast dat de aanwezige leden van de fractie van de PVV tegen het voorstel hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is aangenomen.

Dames en heren. Daarmee zijn we toegekomen aan de lunchpauze. We zien elkaar weer in deze zaal om half twee.

Nummer 47/12

Finale uitwerking investeringsbesluit 76/10 “Samen Culturele Hoofdstad”

De heer *Burger Dirven* (VVD): Voorzitter! Vandaag komt Samen Culturele Hoofdstad weer een stap dichterbij. De afgelopen maanden zijn de noodzakelijke beslissingen in de gemeenteraden en in de Staten genomen om een unieke gebeurtenis voor Brabant mogelijk te maken. De kunst van het samenleven, zoals ook het bidboek als titel heeft, heeft zich hierbij tevens vertaald naar de kunst van het samen werken samen besturen, ten einde daar te komen waar wij nu zijn. Want of u nu voor of tegenstander bent, mocht Culturele Hoofdstad naar Brabant komen dan kan niemand ontkennen dat dit voor Brabant een historische gebeurtenis zal zijn. Daarbij zijn wij als VVD wel van mening dat dit niet alleen bijdraagt aan het op de kaart zetten van Brabant als cultureel centrum van Europa maar tevens bijdraagt aan een goed leef-, woon- en vestigingsklimaat voor de Brabantse burger. Ook het SER-rapport (Sociaal Economische Raad Brabant) onderschrijft de waarde van Culturele Hoofdstad als diepte-investering.

De kunst van het samen werken en samen besturen heeft nu al tot resultaten geleid. De weg naar Samen Culturele Hoofdstad heeft ertoe bijgedragen dat de culturele spelers in het veld elkaar nog beter hebben kunnen vinden en versterken. Hierbij zij opgemerkt dat het voor de VVD geen vanzelfsprekendheid is dat bij niet

toekenning van de titel de €45 mln. die voorwaardelijk aan Culturele Hoofdstad zijn toegekend, dan alsnog ten dienste van cultuur zouden moeten komen. Dat is een discussie die wij op dat moment aangaan. Ook tijdens de commissievergadering van 14 september jl. heeft de gedeputeerde dit bevestigd en toegezegd dat deze middelen dan terug zullen vloeien naar de algemene middelen.

Voor de VVD zijn governance en betrokkenheid erg belangrijk. De governance is goed geregeld in de statuten in combinatie met de statutair vastgelegde Raad van Betrokkenheid, bestaande uit gemeenteraadsleden en Statenleden. Dit geeft ons als rechtstreeks gekozen volksvertegenwoordigers de juiste en gewenste invloed. De Raad van Betrokkenheid is op de juiste afstand geplaatst in relatie tot het dagelijks bestuur, maar kan middels haar rechtstreekse contacten met de Raad van Toezicht de juiste en noodzakelijke terugkoppeling geven aan zowel het project Samen Culturele Hoofdstad als aan de volledige gemeenteraden en Staten en daarmee ook aan onze achterban. De Memorie van Antwoord van 25 september jl. van de gedeputeerde benoemt dit ook correct. Daar komt bij dat de leden van de Raad van Betrokkenheid, lees: raden en Staten, te allen tijde de Raad van Betrokkenheid bij elkaar kunnen roepen tot nader overleg met de Raad van Toezicht.

Dames en heren, mijnheer de voorzitter, met dit alles is Samen Culturele Hoofdstad breed ingebed in de Brabantse samenleving. Ik kan dan ook nu in de eerste termijn al mijn conclusie aan de Staten voorleggen dat de VVD kan instemmen met het investeringsbesluit 76/10 “Samen Culturele Hoofdstad”.

De heer *Breninkmeijer* (CDA): Voorzitter! Ook vanuit de fractie van het CDA vinden wij dit wederom een mijlpaal. We hebben er het afgelopen jaar al menigmaal over gesproken. Het is natuurlijk een fantastische prestatie dat wij erin zijn geslaagd, zo’n grote samenwerking voor elkaar te krijgen. Dat is niet in de laatste plaats ook te danken aan uw rol als vaandeldrager daarin. Ik denk dat u daar zeer mee begaan bent geweest.

Ook onze gedeputeerde heeft zich van zijn beste kant laten zien, denken wij.

Potentieel is dit een flinke kwaliteitsimpuls voor de culturele sector en het vestigingsklimaat in Brabant. Het is net ook al door de VVD gememoreerd; de SER heeft ons daarin ook bevestigd. Ik kan dan ook heel kort zijn. Het CDA stemt in met het beschikbaar stellen van de voor uitvoering benodigde €45 mln. aan GS. Het CDA stemt eveneens in met de samenstelling en werkwijze van de Raad van Betrokkenheid. We zijn blij dat wat dat betreft de gedeputeerde en de stuurgroep dit verzoek van de Staten hebben gehonoreerd. Wat ons betreft gaan we snel aan de slag met de steden om hiervoor een passend reglement van orde te maken.

We zijn er echter nog niet met dit besluit. Terecht merkt de SER op dat de plannen verder moeten worden uitgewerkt, met name op het punt hoe de culturele sector de komende jaren structureel kan worden versterkt. Verder moet wat ons betreft met de programmering brede aansluiting en draagvlak worden gezocht bij het Brabantse publiek van stad én platteland, bij de amateurkunst en bij het bedrijfsleven. Slagen we daar samen in, dan is volgens het CDA deze majeure investering meer dan gerechtvaardigd.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Een diepe zucht, want mag ik eindelijk een keer het woord voeren over Brabant Culturele Hoofdstad en dan is eigenlijk alles al gezegd. Het is wel leuk om Ine Roozen te vervangen die dit heel graag had gedaan maar nu in het buitenland zit, maar zij heeft mij wel een heel duidelijke opdracht meegegeven: Je gaat gewoon instemmen met het voorstel en je gaat verder niet moeilijk liggen doen. Daar houd ik mij dan maar aan.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Eindelijk een verstandig iemand.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Ik ga niet moeilijk liggen doen en ik zal ik niet zuur doen. Iedereen in deze Staten weet dat de SP in het verleden sceptisch was over Brabant Culturele Hoofdstad en er grote risico's aan zag. Maar het

besluitvormingsproces is gelopen zoals het is gegaan. Ik sta hier niet met de hoop dat het toch allemaal tenevenvalt, enz., maar ik spreek hier de hoop uit dat wij gekozen worden als Culturele Hoofdstad en ik spreek de hoop uit dat het een fantastisch cultureel jaar wordt waar al onze Brabantse instellingen profijt van zullen hebben en dat de cultuur in Brabant een enorme boost gaat krijgen.

Mevrouw *Frijters-Klijnen* (PVV): Voorzitter! Nederland is in 2018 aan de beurt om een Culturele Hoofdstad van Europa te leveren. Vijf kandidaten strijden nog om de felbegeerde titel. Brabant heeft ervoor gekozen, de jury om de tuin te leiden door Eindhoven in naam te nomineren. Het gaat niet om één stad maar om vijf steden die gelijkelijk bijdragen. Volgens GS en de heer Sanders gaan we de Nederlandse en Europese jury voorspiegelen dat het om één stad gaat om aan de EU-regels te voldoen. Kan de gedeputeerde bevestigen dat deze truc ook aan de minister van OCW (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) en aan de jury wordt gemeld? Uit onderzoek onder ruim 3300 Brabanders is gebleken dat driekwart tegen dit megalomane project is en het bedrijfsleven wil ook nog maar niet instappen terwijl wel het rijk en de gemeentes fors moeten snoeien. In Eindhoven wordt dit jaar €2,6 mln. bezuinigd op cultuur, maar €10 mln. voor Culturele Hoofdstad is geen probleem. In Tilburg zit de voedselbank in de financiële problemen, maar €10 mln. voor Culturele Hoofdstad is geen probleem. In Helmond is er niet genoeg geld om een afgebrand theater weer op te bouwen, maar €10 mln. voor Culturele Hoofdstad is geen probleem. Voorzitter. Ondertussen slaapt de artistiek leider, Martijn Sanders, geruisloos gepromoveerd naar artistiek directeur van de Stichting Eindhoven-Brabant 2018 er geen nacht minder om.

De heer *Heijmans* (SP): Mevrouw Frijters, u staat hier nu een vijftal gemeenten de maat te nemen, maar zitten er niet in die gemeenten door de bevolking gekozen gemeenteraden, democratisch gelegitimeerd, die keuzes hebben gemaakt? Wie is mevrouw Frijters om daar dan op deze manier

kritiek op te leveren?

Mevrouw *Frijters-Klijnen* (PVV): Het gaat erom dat de gemeentes moeten bezuinigen en hun financieel plaatje rond moeten krijgen. De keuzes die zij maken hebben ook te maken met Brabant Culturele Hoofdstad. Als er geen geld is om een theater op te bouwen maar wel €10 mln. voor Culturele Hoofdstad, vinden wij die verhouding gewoon scheef. Daar mag ik wel commentaar op leveren.

Martijn Sanders wordt elke morgen wakker in de wetenschap dat hij nog steeds €1500 belastinggeld voor een dag aanwezigheid kan opstrijken.

Voorzitter. Blijkt nu dat ons bidbook niet als beste uit de bus komt en alsnog gekozen wordt voor een andere Culturele Hoofdstad dan BrabantStad, wat is er dan gebeurd met onze ruim €10 mln. die al is uitgegeven door de provincie Noord-Brabant? Ondanks dat de cultuurknuffelaars roepen dat er dan in ieder geval een culturele vooruitgang is geboekt, zijn wij van mening dat het geld beter in een gedegen culturele basisinfrastructuur gestopt had kunnen worden.

Vandaag moeten wij beslissen over het investeren van €45 mln. in deze culturele luchtfietserij mochten we de kandidatuur willen. De PVV vindt het onbegrijpelijk dat zo met de belastingcenten van onze Brabantse burgers wordt omgesprongen. In tijden van crisis zijn er toch andere naar onze mening belangrijkere kwesties die spelen binnen onze maatschappij.

De heer *Burger Dirven* (VVD): Kan mevrouw Frijters aangeven waarom zij vindt dat het luchtfietserij is?

Zij noemt ook een culturele basisinfrastructuur. Zou de opmaat naar samen Culturele Hoofdstad daar niet een voorbode van kunnen zijn, sterker nog, zou die op dit moment al bestendig worden? Er is dan geenszins sprake van wat zij suggereert namelijk dat het weggegooid geld zou zijn.

Mevrouw *Frijters-Klijnen* (PVV): Wat precies een culturele basisinfrastructuur moet zijn is nog onduidelijk want daar komen nog stukken over. Wij vinden de insteek verkeerd. Dit gaat naar de

stip aan de horizon, Brabant Culturele Hoofdstad. Wij zeggen dat we moeten beginnen met wat nodig is voor de culturele basisinfrastructuur. Daar moeten we naartoe werken. Het is dus wat ons betreft nu de omgekeerde wereld. In de commissie heb ik dat ook al een keer aangegeven, misschien zelfs al meer keren.

De heer *Burger Dirven* (VVD): Wat noemt u dan luchtfietserij? Er worden toch ook concrete zaken voorgesteld en gerealiseerd?

Mevrouw *Frijters-Klijnen* (PVV): Het bidbook 1.0 hebben wij dan mogen inzien. Het is helemaal herschreven naar bidbook 2.0. Wat daar allemaal in komt, zien we niet. Wij noemen dat gewoon culturele luchtfietserij. Het is niet concreet wat er allemaal precies gaat gebeuren. Punt is of Brabant het wel allemaal nodig heeft. Daar zit de crux. Dat is nog helemaal niet duidelijk.

Voorzitter. Dit is een feestje van de EU, met voorwaarden en eisen van de EU, maar wij mogen betalen terwijl de EU slechts een schamele anderhalf miljoen euro wil bijdragen van een begroting van €140 miljard. De desinteresse van de EU had niet beter geïllustreerd kunnen worden. Dan moet nog maar worden afgewacht in hoeverre het Rijk wil bijspringen. Ieder hier kent de zorgelijke financiële situatie in Nederland. Henk en Ingrid zitten absoluut niet te wachten op Brabant Stad als Culturele Hoofdstad, maar hun portemonnee wordt er wel voor leeggeschud. Voorlopig is het college van GS echter horende doof en ziende blind voor de protesten, niet alleen uit de PVV-hoek maar ook van een meerderheid van de Brabanders. Zonder dat de baten van dit project zijn te berekenen en in de wetenschap dat er vele voormalige culturele hoofdsteden verlies leden, blijft de subsidiekraan intussen wagenwijd openstaan. Ondanks dit is het nog hoogst onzeker of BrabantStad uit de dure binnenlandse concurrentiestrijd boven zal komen drijven.

Voordeel is dat als Culturele Hoofdstad geen doorgang vindt, we in dat geval in goed overleg belastinggeld kunnen investeren in zaken die onze burgers echt belangrijk vinden. Daar zal de PVV voor blijven strijden.

De heer *Van Liempd* (PvdA): Voorzitter! Het is tijd voor een ander geluid. Staat u mij toe om voordat ik met mijn bijdrage begin de Young M-Bassadors op de tribune welkom te heten. Hartstikke goed dat jullie er zijn.

Ik wil de bijdrage van de PvdA beginnen met de gedeputeerde te danken voor haar Memorie van Antwoord, waarin onze zorg over de continuïteit van de bezetting van de Raad van Betrokkenheid wordt weggenomen door deze te benoemen tot aan de volgende bijeenkomst van deze raad. Vervolgens wil ik vanuit het perspectief van de PvdA even terugkijken, vooruitkijken en stilstaan bij dit moment vandaag. U weet dat de PvdA vooral in de gemeenteraden erg veel moeite heeft gehad met het vrijmaken van de benodigde miljoenen euro in de afweging met andere financiële noden in steden. Die afweging is lastig geweest en daarover is ook intern stevig gedebatteerd. Ik heb heel veel respect voor de raden die uiteindelijk hun steun voor de kandidatuur hebben uitgesproken. Dat brengt ons bij vandaag, het laatste go-no-go moment voor de kandidatuur van Eindhoven namens Brabant voor Culturele Hoofdstad 2018.

Het zal niet verbazen dat de fractie van de PvdA haar go zal uitspreken en daarmee geven wij steun aan een van de grootste, zo niet dé grootste financiële injectie in het cultureel en maatschappelijk veld in de geschiedenis van onze provincie. We hebben er ook hoge verwachtingen van, op economisch vlak maar ook – en dat is voor de PvdA doorslaggevend – op cultureel en sociaal-maatschappelijk vlak. Het college werkt op dit moment samen met de partners aan concretisering van deze doelstellingen. Mijn vraag aan de gedeputeerde is, hoe het daarmee staat.

Voorzitter. Burgemeester Van Gijzel van Eindhoven plaatste tijdens de informatiebijeenkomst voor de Staten en Raden op 1 oktober de kandidatuur voor Culturele Hoofdstad in een historisch perspectief. Op eigen kracht groeide Brabant uit tot een provincie waar het goed wonen en werken is, tot een economische topregio. Vandaag maken wij ons emancipatieverhaal af door wederom op eigen kracht Brabant op de culturele wereldkaart te zetten. Dat is inderdaad

een historisch moment.

Voorzitter. De fractie van de PvdA stemt van harte in met het voorliggende besluit en wensen u als vaandeldrager en burgemeester Van Gijzel als voorzitter van de Raad van Toezicht en de Young M-Bassadors op de tribune heel veel succes toe bij het binnenhalen van de titel die Brabant toekomt. U kunt daarbij op de steun van de fractie van de PvdA rekenen.

De heer *Hageman* (D66): Voorzitter! Ook namens D66 een hartelijk welkom aan de Young M-Bassadors van dit mooie project. Ik wil bij dezen al excuses maken aan hen voor het feit dat ik een technisch praatje ga houden maar hoop wel dat de aandacht erbij blijft.

Er ligt een serie van vier punten ter besluitvorming voor. Het eerste punt betreft het kennis nemen van een advies. Ik wil wel bekennen, voorzitter, dat D66 wel ingewikkelder besluiten heeft genomen dan deze. Het blijft wel jammer dat onze vraag om dit punt onder de overwegingen te plaatsen en uit het besluit te halen zonder effect blijft. Blijkbaar vindt het college dat dit punt de kwaliteit van de besluitvorming goed weergeeft.

Besluit 2 gaat over het beschikbaar stellen van de €45 mln. Om zo'n bedrag beschikbaar te stellen, willen wij dat de te investeren euro's cultureel en maatschappelijk maximaal renderen. Om daar zicht op te krijgen moet ten tijde van onze besluitvorming óf al duidelijk zijn wat de inhoud wordt van het project, óf er moet een vertrouwenwekkend proces afgesproken worden dat het rendement garandeert.

Over de inhoud ligt er een schrijven van de heer Sanders aan de stuurgroep. Hierin wordt helaas duidelijk gesteld dat dit bidbook alleen gemaakt wordt voor de jury en dus niet te zien is als een beleidsplan. Eigenlijk is daarmee de bruikbaarheid van dit bidbook voor onze besluitvorming ernstig ondergraven. Wij hadden echter ook niet verwacht dat er op dit moment van besluitvorming al veel inzicht in de projecten zou zijn. Dat zou de dynamiek van een creatief proces van nog drie tot vijf jaar alleen maar doodslaan. Daarom hebben wij in diverse vergaderingen aangedrongen op betere garanties in het proces in de vorm van een

grotere betrokkenheid van de volksvertegenwoordigers. De eerste gedachte daarbij was deelname van vertegenwoordigers uit Staten en raden in een Raad van Advies. De bedoeling hierachter was dat op redelijk informele maar wel vastgelegde wijze de informatie uit de volksvertegenwoordigende rol ter beschikking gesteld zou worden aan de creatief verantwoordelijken. Volgens de gedeputeerde was een adviserende rol aan de directie of het bestuur juridisch niet mogelijk.

Voor de duidelijkheid in de discussie willen wij graag onderscheid maken tussen het bestuurlijke en het inhoudelijke aspect. Het bestuurlijke aspect ligt vast in de formele stichtingsconstructie met directie, raad van bestuur en raad van toezicht. Deze structuur is juridisch nodig vanwege alle zaken die ook in de Memorie van Antwoord staan. Naar de mening van D66 is het de rol van Staten en raden om formeel te toetsen of het proces en de uitkomst conform de vastgestelde uitgangspunten zijn. Naar ons idee is een Raad van Betrokkenheid die gekoppeld is aan een Raad van Toezicht op afstand overbodig en zit mogelijk zelfs de wettelijke rol in de weg. Wij beoordelen namelijk het functioneren van de gedeputeerde in deze Raad van Toezicht. Advisering zou naar onze mening deze toetsende rol in de weg kunnen zitten. Op onze vraag naar de exacte toegevoegde waarde van de Raad van Betrokkenheid ten opzichte van de wettelijke taken van PS wordt gesteld dat die ligt in het gezamenlijk gesprek. Daarvoor zijn naar onze mening andere en betere mogelijkheden.

In de Memorie van Antwoord van 30 maart 2012 werd trouwens een koppeling aan de Raad van Toezicht (toen nog als lid van die Raad) ook afgeraden. Het is dan ook merkwaardig dat er nu zo'n besluit voorligt.

Blijft naar ons idee het inhoudelijke aspect over. De claim dat dit juridisch niet mogelijk zou zijn om een adviesfunctie te vervullen, is volgens de Memorie van Antwoord gebaseerd op de vermelde handleiding. Die handleiding echter betreft zogenaamde sleutels tot succes en geen geboden of verboden. De vervolgzin geeft trouwens de context perfect aan. Ik citeer: "In het verleden heeft het evenement soms zwaar te lijden gehad onder het

feit dat de politieke autoriteiten rechtstreeks en op alle niveaus bij deze structuur betrokken waren." Dit lijkt ons ook zeer onwenselijk en dat hebben wij ook nooit bedoeld. Ook wordt duidelijk dat er geen juridische obstakels zijn bij het instellen van een vorm van een adviesraad. Sterker nog, als je de exacte formulering uit dezelfde handleiding leest over waar de jury aandacht aan besteedt (blz. 35) dan spreken zij over: "a) Goed beheer: een solide structuur die beheerd wordt door competente personen die enerzijds onafhankelijk van de politieke autoriteiten zijn maar anderzijds hun steun genieten. Dit vergt een uiterst delicaat maar cruciaal evenwicht, dat met zorg beheerd moet worden." Wij lezen dit als een aansporing om politici betrokken te houden.

Het schrijven aan de stuurgroep en het voorliggende voorstel voor de Raad van Betrokkenheid overtuigen ons allerminst en geven ons op dit moment niet voldoende vertrouwen dat de Staten kunnen rekenen op een optimale opbrengst vanuit Culturele Hoofdstad. Wij zoeken daarom garanties voor een betere betrokkenheid van raden en Staten. Dat kan naar de mening van D66 prima via een soort adviesraad voor de directie of het bestuur, zonder juridische status maar wel met een vastgestelde inbreng. Periodieke creatieve sessies, zoals gehouden bij de preview van het bidbook 2.0, zijn daarbij een alternatieve mogelijkheid. Wij kunnen hiervoor een amendement indienen, maar wij vragen ons in de eerste termijn af wat de gedeputeerde bereid is in dezen te doen. Het gaat concreet over een betrokkenheid van de Staten bij de ideeënvorming binnen het project en daar mogelijk aan gekoppeld het splitsen van het voorliggende besluit in vier afzonderlijke punten.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Voorzitter! Wij kennen het bidbook 2.0 nog niet. Dat is pas klaar na deze vergadering, maar zoals de heer Hageman van de fractie van D66 al zei, dat is ook niet voor ons bestemd, maar voor de selectiejury, aldus Martin Sanders.

Vandaag worden we gevraagd te besluiten om €45 miljoen te steken in een concept, de kunst van het samenleven, waarvan we alleen de drie thema's kennen: wij maken de stad, wij verbinden mensen

en wij ontdekken de toekomst. Deze thema's spreken ons zeker aan, maar we kennen de uiteindelijke vorm niet. Wij hebben een kritische en opbouwende inbreng geleverd, maar weten niet wat daarmee is gebeurd. Volgens de heer Sanders zal het programma in 2018 honderden projecten bevatten waarin provincie en de B5 zich goed zullen herkennen. Dat mogen we toch ook werkelijk hopen met zo'n grote investering!

Eerst gaan we voor de kandidaatstelling en mocht Eindhoven tot Culturele Hoofdstad gekozen worden in 2014, dan kan er nog van alles veranderen. Zo veel geld beschikbaar stellen op basis van een ongeziene versie roept bij ons en bij veel mensen die we spreken veel twijfels op. Wordt het geld wel goed besteed? Kunnen we het niet beter direct inzetten om de culturele basis structuur die wij in Brabant wensen te versterken en te vernieuwen, zonder al dat gedoe om Culturele Hoofdstad te worden? Je kunt het geld immers maar een keer uitgeven!

Met de enorme ambities om Brabant internationaal op de kaart te zetten – de CdK kijkt liever naar Brussel dan naar Den Haag, zei hij een tijd geleden – lijkt de kandidaatstelling voor Culturele Hoofdstad wel logisch. Immers als motivatie om te gaan voor de titel Culturele Hoofdstad werd gegeven het aantrekkelijker maken van Brabant als investeringsregio waar het prettig wonen en werken is en niet het opkrikken van culturele structuren. En dat mag geld kosten, want het levert ook geld op. Ook hiervan zijn allerlei berekeningen gemaakt.

Het zware accent op het bedrijfsleven zien we ook terug in het bestuur. Daarin zitten twee dames uit het onderwijs en drie mannen afkomstig van grote Brabantse bedrijven. De eigenlijke motivatie voor de kandidatuur is heel moeilijk uit te leggen in een tijd waarin enorme bezuinigingen worden doorgevoerd in de culturele sector en in tijden van crisis waarin men liever de tering naar de nering zet.

De fractie van GroenLinks heeft regelmatig haar twijfels uitgesproken over het grootse economische Brabantse denken dat door dit provinciebestuur wordt uitgedragen, zeker omdat zij het geld liever inzet voor meer groen, hoogwaardig OV en

duurzame energie.

Maar toegegeven, het lukt Brabant af en toe ook om op een aantal terreinen groots te zijn. Den Bosch en Breda werden deze week verklaard tot de meest gastvrije steden van Nederland, Brabant heeft de slimste regio van de wereld en in De Limburger las ik een artikel over Brabant waarin wordt geconstateerd dat onze provincie zich aan het opstoten is in de vaart der volkeren. Past daar in 2018 een culturele hoofdstad bij? Mogelijk. Maar om voor een concept, een ongezien plan en een weloverwogen gok een investering van honderd miljoen euro te doen, ik vraag me af welke ondernemer daarvoor zou willen gaan.

Wat we wel gezien hebben is dat er op vele fronten aan het draagvlak gebouwd wordt. Er wordt breed ingezet op alle lagen van de Brabantse bevolking en dat spreekt ons aan. Er zal voor eenieder wat te halen zijn. Wij hopen werkelijk dat deze lijn wordt doorgezet en dat die inderdaad zal gaan leiden tot een vernieuwing c.q. versterking van samenwerkingsverbanden die een bijdrage gaan leveren aan de cultuur in Brabant in het volgende decennium. In het kader van de inbreng in en de betrokkenheid van raden en Staten bij het hele proces stellen GS een Raad van Betrokkenheid voor. Dit is overigens gebeurd op verzoek van een aantal partijen. Voor ons hoeft dat niet zozeer. Wij willen de controle en invloed op het proces op de gebruikelijke manier uitoefenen namelijk via de raden en via de Staten.

Al met al zijn onze twijfels over de kandidaatstelling voor een deel weggenomen en voor een deel blijven wij die behouden. Dit zal ook tot uiting komen in ons stemgedrag.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Het voorstel en de uitwerking van het investeringsbesluit zijn uitgebreid besproken in de commissie. Wij hebben daar onze kritische mening over het voorstel laten weten. Wij vinden inderdaad dat er meer geïnvesteerd moet worden in de structurele culturele instellingen die de hulp nu zo hard nodig hebben. In januari 2011 is een prachtig museum in Tilburg gesloten omdat er geen geld voor is. Ik heb het over het Scription, een museum met heel veel aanloop, over schriftelijke communicatie en

media; onderwerpen die nu heel actueel zijn. Waarom zouden wij dat niet in stand houden in plaats van nu te kiezen voor een knalfeest? Ik sluit mij inhoudelijk aan bij de woorden van de PVV, D66 en GroenLinks.

Mevrouw *Van Haaften-Harkema* (GS;CDA): Voorzitter! Het is vandaag een belangrijke dag. Ik wil mijn beantwoording beginnen met een opmerking tegen de heer Hageman, namelijk dat wij de Staten een herzien besluit hadden moeten toesturen bij de Memorie van Antwoord. Hij heeft terecht geconstateerd dat het eerste besluit kennis nemen van een extern rapport behelst en dat had gewoon bij de overwegingen moeten staan. Dat was volstrekt duidelijk en daarover was iedereen het eens. Wij hebben echter verzuimd om dat schriftelijk vast te leggen. Bij dezen is dat dan geregeld, althans als het zo kan. Ik hoor het wel van de griffie.

De *voorzitter*: Ik denk dat daarvoor een amendement nodig is. Gaat u verder, wij lossen het op.

Mevrouw *Van Haaften-Harkema* (GS;CDA): Nogmaals, het is een belangrijke dag vandaag. Wij hebben jarenlang gewerkt aan de voorbereidingen. De samenwerking tussen de zes partners die samen Culturele Hoofdstad willen zijn, is nog nooit zover gegaan. De zes overheden hebben nu gezamenlijk een stichting opgericht en maken samen één budget om de samenwerking zichtbaar vorm te geven.

Wij gaan ook samen verder werken aan het bereiken van duurzame effecten. Dat is een ontwikkelproces waar wij middenin zitten. De heer Van Liempd heeft met motie M36 van juni jongstleden gevraagd om op schrift te zetten hoever het daarmee is. Dit verzoek is ingebracht in de stuurgroep. Daarover bestaat grote eensgezindheid en er wordt aan gewerkt. Ik wil die stukken in ieder geval voor het kerstreces in het college behandeld hebben, zodat zij begin volgend jaar ook voor de Staten beschikbaar zijn.

De duurzame effecten die wij willen bereiken, hebben invloed op de samenleving, op de culturele

sector in de volle breedte en vooral ook op de plaats van cultuur in onze samenleving. Dat is de kern van het zijn van Culturele Hoofdstad; dat is de kern van het aanbod dat wij willen doen aan alle mensen in Europa om hier te komen proeven hoe je dat vorm kunt geven en er een bijdrage aan kunt leveren.

Wij doen dit met z'n zessen en Eindhoven is de voortrekker, de kartrekker en de naamgever. Die samenwerking tussen de indienende stad en de regio is overal aan de orde. Er is geen sprake van een truc. Daarover wordt heel open gecommuniceerd. Er is één indiener en kartrekker en overal is aan de orde dat ook andere steden daaraan bijdragen. Dat is zelfs als pluspunt gepresenteerd.

Mevrouw *Frijters-Klijnen* (PVV): Één stad moet zich kandidaat stellen en dat is uiteindelijk Eindhoven geworden, maar er zijn vier andere steden die evenveel bijdragen. Ik vraag mij toch af, hoe de gedeputeerde de vragenlijst gaat invullen die de EU verlangt bij het indienen van het bidbook. Limburg heeft ook een regio die ervan profiteert, maar in Brabant dragen alle vijf de steden wel €10 mln. bij. De financiële bijdrage is gelijkelijk verdeeld. Eindhoven kan dan wel de voortrekker zijn, maar alle steden dragen toch evenveel bij?

Mevrouw *Van Haaften-Harkema* (GS;CDA): Voorzitter! Als hier vandaag een positief besluit wordt genomen, draagt de provincie het meeste bij en de steden elk hun deel. Volgens mij kijkt de jury daar niet als eerste naar. Ik ben geen jurylid en weet niet hoe men dat precies doet. Ik zie alleen de parallel bij andere steden. In Utrecht en in Limburg dragen stad en provincie of gelijkelijk bij of de een meer dan de ander. Ik vond de opmerking van mevrouw Frijters dat hier een truc wordt uitgehaald volstrekt bezijden de waarheid. Daarom stipuleer ik dat nog even.

Mevrouw *Frijters-Klijnen* (PVV): In de voorbeelden van de gedeputeerde gaat het om één stad. In Brabant zijn het vijf steden met ieder een bijdrage van €10 mln. Dat is toch een heel ander verhaal dan in de andere provincies?

Mevrouw *Van Haaften-Harkema* (GS;CDA): Ik vind dat niet zo'n heel ander verhaal. Het komt in hoofdlijnen op hetzelfde neer. Bij ons is Eindhoven de indienende stad. Volgens mij is er geen speld tussen te krijgen.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Ik wil de gedeputeerde graag bijvallen, want die €50 mln. die de provincie reserveert, gaat toch niet sec naar Eindhoven maar wordt verdeeld over alle deelnemende steden?

Mevrouw *Van Haaften-Harkema* (GS;CDA): De heer Van der Wel heeft de crux van het verhaal uitstekend begrepen.

Er is vandaag gesproken over een mijlpaal en over een historisch besluit, maar toch is het ook een tussenstap. De samenwerking waarop wij terecht zo trots zijn, zal steeds nodig blijven. Wij moeten daarmee de komende vier, vijf jaar verdergaan. De samenwerking tussen de culturele instellingen vraagt aandacht. Dat geldt ook voor de samenwerking tussen cultuur en andere sectoren, tussen bestuurders binnen en buiten Brabant en ook tussen de verschillende parlementen en volksvertegenwoordigers.

Wij hebben naar aanleiding van de wens van de Staten een voorstel gedaan voor een Raad van Betrokkenheid en daarvoor een opening gemaakt in de statuten van de stichting. Als de fracties in de Staten met hun collega's in de gemeenteraden tot zo'n uitvoeringsvorm komen, kan dat vormgegeven worden in de officiële afspraken. Tegelijkertijd zeggen de Staten dat zij niet allerlei juridische structuren willen bedenken, dat het ook informeel bedoeld is, maar dat betrokkenheid belangrijk is. Ik vind dat uitstekend. Aan de structurele en formele kant beschikken wij inderdaad over voldoende instrumenten. Ik hoop echt dat de Staten dit samen met hun collega's in de gemeenteraden willen uitwerken en de handschoen oppakken om niet alleen hun controlerende rol maar ook hun ambassadeursrol te kunnen waarmaken. Ik wil alles doen om dat te ondersteunen. Ons leek het instellen van een Raad van Betrokkenheid een werkbare vorm, maar het is ons om het even hoe de Staten dit wensen in te

vullen.

De heer *Hageman* (D66): Wij zijn blij dat de gedeputeerde allerlei dingen wil doen, maar de vraag is welke ruimte er formeel geboden wordt. Niemand wil hobbyclubs die onder het genot van een pintje tot een bepaalde creativiteit komen. Er moet een platform komen en de vraag is even hoe dat moet. De gedeputeerde wil ruimte bieden voor veel initiatieven. Ik ben daar heel blij mee omdat op die manier ook de ambassadeursfunctie vervuld kan worden. Houdt dit concreet in dat het idee voor een Raad van Betrokkenheid op een andere manier zal worden ingevuld?

Mevrouw *Van Haaften-Harkema* (GS;CDA): Wij hebben het voorstel voor een Raad van Betrokkenheid aan de Staten gedaan om te laten zien dat wij die een plek willen geven binnen de formele organisatie. Als de Staten daaraan op een bepaalde manier invulling willen geven, of dat nu is via een reglement van orde of via afspraken per jaar of per bestuursperiode, is dat naar mijn idee mogelijk. De heer Hageman vraagt nu naar de formele positie terwijl hij eerst zei het niet formeel te willen maken.

De heer *Hageman* (D66): Ik vraag een formele ruimte, zodat je in ieder geval weet dat je die inbrengt hebt.

Mevrouw *Van Haaften-Harkema* (GS;CDA): Die ruimte is opgenomen in de statuten.

De heer *Hageman* (D66): Is de Raad van Betrokkenheid gekoppeld aan de Raad van Toezicht? De Raad van Toezicht heeft namelijk conform de statuten niets met de inhoud te maken; de politieke autoriteiten mogen daar niet mee bezig zijn. Als geadviseerd wordt aan de Raad van Toezicht die inhoudelijk niets te maken heeft met het traject, houdt dit formeel dat de Staten niets te maken hebben met de inhoud en dat zij daar geen invloed kunnen uitoefenen. Ik bepleit dat raden en de Staten de signalen vanuit de maatschappij kunnen vertalen naar de creatieve input. Daarvoor moet een platform gevonden worden en dat is

volgens mij wezenlijk anders dan de Raad van Betrokkenheid.

Mevrouw *Van Haaften-Harkema* (GS;CDA): Betrokkenheid is hier synoniem aan invloed. Volgens mij is dat precies waar het om gaat. Volgens mij hebben wij dit al op verschillende manieren met elkaar bediscussieerd. Ik ben groot voorstander van die betrokkenheid omdat wij elkaar nog jarenlang op dit onderwerp nodig zullen hebben. Volgens mij is er helemaal geen formele status nodig om die betrokkenheid vorm te geven. Die formele status is bedacht ten behoeve van de inbreng van uw Staten. In de statuten wordt dit als Raad van Betrokkenheid benoemd. Elke vorm die de Staten daarvoor extra bedenken, is mogelijk. De Staten zijn daar vrij in.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): De gedeputeerde zegt steeds dat wij daar vrij in zijn, maar in het voorliggende besluit wordt het op een bepaalde manier vormgegeven. Ik zou liever hebben dat er stond dat het later ingevuld zal worden. Is dat mogelijk? Als wij dit besluit nemen, zullen wij zo'n raad moeten gaan formeren want het staat in het besluit.

Mevrouw *Van Haaften-Harkema* (GS;CDA): Zowel in de statuten als in het besluit staat vrij summier omschreven dat je het een Raad van Betrokkenheid mag noemen en dat die twee keer per jaar bij elkaar komt en gevraagd en ongevraagd mag adviseren aan de Raad van Toezicht. Alles wat u onderling samen met uw collega's in de Raden afsprekt, vind ik prima, of u dat nu doet in een reglement van orde of in een afsprakenlijstje. Ik hoop van harte dat u dat ook werkelijk zult doen, want uw ambassadeursrol is cruciaal.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Dus als wij dit besluit nu nemen, kunnen wij zo meteen nog zeggen dat de Raad van Betrokkenheid niet bestaat uit twee raadsleden en twee Statenleden maar uit, enz., enz.? Wij leggen ons dus niet vast op de vorm?

Mevrouw *Van Haaften-Harkema* (GS;CDA): Exact!

De heer *Burger Dirven* (VVD): Voorzitter! Ik kan er bijna niets meer aan toevoegen, maar ik wilde de gedeputeerde helpen door het volgende tegen mevrouw Brunklaus en de heer Hageman te zeggen. Wij hebben deze discussie al gevoerd in de commissie. Mijn stelling was toen: laat het bestuur besturen; de Raad van Toezicht houdt toezicht en wij, de raden en de Staten zijn de betrokkenen die daar als een schil omheen zitten. Wij hebben daarin onze taak en onze betrokkenheid. Dat is een reflectie die wij vanuit onze achterban meekrijgen. Dat zijn onze rollen. Laten wij vooral niet besturen en vooral geen toezicht gaan houden. Iedereen heeft zijn eigen specialisme. Zijn mevrouw Brunklaus en de heer Hageman het daarmee eens? Als dat namelijk het geval is, zijn wij eruit!

De heer *Hageman* (D66): Ik ben het wel eens met de stelling: laat het bestuur besturen en toezicht houden. De vraag is alleen wat onze rol is. Nu is de Raad van Betrokkenheid gekoppeld aan de Raad van Toezicht conform een reglement. Ik probeer aan te geven dat de toegevoegde waarde van de Raad van Betrokkenheid aan nul grenst op het moment dat de Raad van Toezicht niets aan de inhoudelijkheid kan toevoegen omdat hij daar niet over gaat, en bovendien botst het wellicht met onze wettelijke rol die inhoudt dat wij onze eigen gedeputeerde te allen tijde kunnen bevragen, adviseren en ter verantwoording roepen over haar bijdrage in de Raad van Toezicht. Het voegt niets toe aan onze rol en daarom stel ik voor het anders in te richten.

De heer *Burger Dirven* (VVD): Naar onze mening voegt het juist wel iets toe. Het staat ook heel goed verwoord in de Memorie van Antwoord. Het geeft heel sterk aan dat er een heel duidelijke scheidslijn is met onze toezichthoudende rol op GS. Voor mijn fractie is het heel helder.

De *voorzitter*: Mag ik dan gezien het feit dat vermeld wordt dat de discussie uitvoerig gevoerd is in de commissie en er overeenstemming is met de

gedeputeerde, de gedeputeerde vragen haar betoog te vervolgen?

De heer *Hageman* (D66): Vanwege een aantal door de fractie van D66 gestelde vragen is er een Memorie van Antwoord gekomen. Daarin werd in ieder geval duidelijk dat er geen juridische basis was voor de gekozen constructie. En dat was eigenlijk wel de basis van de argumentatie van het afgelopen halfjaar.

Mevrouw *Van Haften-Harkema* (GS;CDA): De juridische basis is niet dat iets wel of niet mag, maar dat op basis van juridische adviezen gekozen is voor de huidige vormgeving. Ik ga de discussie niet overdoen.

De heer *Hageman* (D66): Men adviseert op basis van de vraag die gesteld wordt. Als er een andere vraag was gesteld, was er een andere advies gekomen. Mijn specifieke vraag was of er wettelijke belemmeringen zijn. Mijn eerste inzet was een goede vorm van betrokkenheid te zoeken voor de raden en de Staten. De gedeputeerde heeft de voorgestelde vorm afgewezen op basis van juridische onmogelijkheid en dat blijkt dus niet te bestaan. Ik vind dit een serieus punt waar de gedeputeerde niet al te gemakkelijk omheen mag gaan.

Mevrouw *Van Haften-Harkema* (GS;CDA): Voorzitter! Ik heb geen nieuwe vragen gehoord.

Ik ben heel blij met de ambassadeursrol die de Statenleden willen oppakken. Wij hebben hier nu de Young M-Bassadors op de tribune. Worden de Statenleden dan de Old Ambassadors? Ik hoop van niet en verwacht dat er een goede samenwerking zal zijn.

In Europa en in Nederland geloven wij in de kunst van het samenleven. Ik vind het geweldig dat wij dit besluit vandaag kunnen nemen, juist op de dag dat Europa de Nobelprijs voor de Vrede krijgt; Europa is er niet voor niets. Dank u wel.

De *voorzitter*: Ik kijk even rond of er behoefte is aan een tweede termijn.

De heer *Burger Dirven* (VVD): Wij hebben geen behoefte aan een tweede termijn. Dank u wel, voorzitter.

De heer *Breninkmeijer* (CDA): Dank u wel, voorzitter.

De heer *Heijmans* (SP): Dank u, voorzitter.

Mevrouw *Frijters-Klijnen* (PVV): Voorzitter! Ik heb nog een korte vraag aan de gedeputeerde. Kunnen de Staten inzicht krijgen in de vragenlijst die moet worden ingevuld voor de EU? Opdat wij kunnen zien hoe zij de gelijkelijke bijdrage van de steden verwoordt en de voortrekkersrol van Eindhoven. Ik ben daar wel benieuwd naar.

De heer *Van Liempd* (PvdA): Voorzitter! Wij hebben geen behoefte aan een tweede termijn.

De heer *Hageman* (D66): Voorzitter! Ik wil alle partijen in de Staten oproepen om een keer samen te komen hoe wij een inhoudelijke input aan dit project goed vorm kunnen geven.

De *voorzitter*: Ik constateer dat mevrouw Brunklaus, de heer Mondriaan en de heer Van der Wel geen behoefte hebben aan een tweede termijn. Ik zie de heer Burger Dirven naar voren komen voor het plaatsen van een interruptie maar ik weet nog niet bij wie.

De heer *Burger Dirven* (VVD): Ik heb een vraag aan de heer Hageman. Wil hij dat wij samen inhoudelijk Brabant Culturele Hoofdstad gaan invullen, dat wij een bidbook gaan maken? Ik geloof dat wij de discussie in de commissie helemaal gaan overdoen.

De heer *Hageman* (D66): Nee, voorzitter, het is niet de bedoeling om de hele discussie in de commissie over te doen. Wij krijgen in onze volksvertegenwoordigende rol allerlei signalen uit de maatschappij die een waardevolle input zouden kunnen zijn voor het project. Wij willen die door kunnen geven aan de mensen die belast zijn met de inhoudelijke vertaling. Hoe zij een en ander

vertalen, daar gaan wij niet over. De toezichhoudende functie wordt behartigd door de gedeputeerde, maar wij willen een low profile vertaling van input naar mogelijke creativiteit. Dat staat ons voor ogen.

De *voorzitter*: Is de heer Burger Dirven tevreden met dat antwoord?

De heer *Burger Dirven* (VVD): Eigenlijk niet, voorzitter. Ik hoor wel wat de heer Hageman zegt, maar ik kan dat niet plaatsen in onze rol. Die rol hebben wij niet en die moeten wij ook niet op ons willen nemen. Het is goed dat u een luisterend oor leent, mijnheer Hageman, dat u betrokken bent en dat u dat reflecteert met de Raad van Toezicht, maar als partijen u benaderen met bepaalde vragen kunnen zij zich beter direct wenden tot het bestuur van Samen Culturele Hoofdstad. Ik begrijp onze rol daar niet in.

De heer *Hageman* (D66): Onze rol is die van volksvertegenwoordiger en het vertalen van signalen naar politieke activiteiten. Een van de activiteiten die nu voorligt, is het nemen van een besluit over €45 mln. die wij gaan investeren. Daarbij hebben wij gezegd het belangrijk te vinden dat we ook zicht houden naast de besluitvorming over de inhoud op dit moment, op een goed proces. In dat proces wil ik een grotere rol hebben van de Staten om te zorgen dat de €45 mln. maatschappelijk renderen. Daar wil ik onze signalerende rol als volksvertegenwoordiger voor gebruiken.

Mevrouw *Van Haafden-Harkema* (GS;CDA): Voorzitter! Over de voorschriften van de Europese Unie bent u al eerder geïnformeerd in de stukken. Ook via internet is alle informatie te vinden voor zover het erom gaat hoe een aanvraag in te dienen en waaraan moet worden voldaan. De taak om de specifieke vragenlijst in te vullen hebben wij opgedragen aan het bestuur van de stichting. Ik heb er alle vertrouwen in dat zij dat uitstekend zullen doen binnen en met de kaders die u en wij hebben gesteld.

Mevrouw *Frijters-Klijnen* (PVV): Voorzitter! Ik stel ook helemaal niet de competentie van hen ter discussie maar ik zou graag inzicht willen hebben in hoe men dat gaat opstellen omdat wij toch in Brabant te maken hebben met een specifieke situatie. Mijn vraag is eigenlijk of wij daar als Staten inzicht in kunnen krijgen. Dat is alles.

Mevrouw *Van Haafden-Harkema* (GS;CDA): Ik zou niet weten waarom, maar u hebt het zojuist toegelicht. Volgens mij zit er in dat aanvraagformulier een financiële paragraaf waarin gewoon wordt aangegeven hoe de financiën zijn geborgd, waar ze vandaan komen en of er echt een geldig commitment voor is uitgesproken, niet een intentie maar een echt goede afspraak. Daarom hebben wij de afgelopen maanden er zoveel energie in gestoken om al die besluiten te nemen. Dat wordt dus vertaald in die juryaanvraag. Er is niets bijzonders aan. We gaan er ook helemaal niets anders in opschrijven dan in de openbaarheid in de steden en bij ons is besloten.

Mevrouw *Frijters-Klijnen* (PVV): Het gaat mij specifiek om die voorttrekkersrol van Eindhoven terwijl er nog vier andere steden zijn die evenveel bijdragen. Dat is het punt.

Mevrouw *Van Haafden-Harkema* (GS;CDA): Dat gaan we gewoon opschrijven als de jury daarnaar vraagt.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Ik maak toch bezwaar tegen wat mevrouw Frijters vraagt. Het is bijna een stichting die onder curatele wordt gesteld. Het college moet een vragenlijst invullen en wij willen als Staten eerst zien wat het college invult. Ik vind dat wij op deze manier als Staten veel en veel te veel ons met de uitvoering bemoeien. Dat is volgens mij niet onze taak. Ik zou echt willen vragen, de uitvoering aan het college over te laten. Misschien is dat het probleem voor mevrouw Frijters. Daar is misschien wel wat vertrouwen voor nodig, maar laten we er alsjeblieft voor waken dat het college als het ergens een formulier voor moet invullen, het eerst aan de Staten moet voorleggen. Dat gaat echt veel te ver.

Mevrouw *Frijters-Klijnen* (PVV): Voorzitter! Ik heb aangegeven waarom ik het graag zou willen. Het gaat wel om €45 mln. belastinggeld. Het lijkt mij dat het belangrijk genoeg is.

Mevrouw *Van Haften-Harkema* (GS;CDA): Voorzitter! Overigens zag ik het onderling overleg over hoe we betrokkenheid zo goed mogelijk vorm kunnen geven, hier zojuist in het interruptie-debatje groeien. Ik heb er hoge verwachtingen van en ik hoop van harte dat u daar uw collega's in de vijf steden bij wilt betrekken, zodat u op alle mogelijke manieren uw inbreng en betrokkenheid en adviezen kwijt kunt.

De *voorzitter*: Ik meld u dat de door de gedeputeerde al aangegeven omissie is rechtgezet in een nieuw ontwerp-besluit dat ondertussen als stuk nummer 47/12 E op uw tafels is gelegd. Die dictie is daarin verschoven naar de overwegingen. Het is een technische ingreep. Ik leg dat besluit nu ter stemming voor.

In stemming komt voorstel 47/12 E.

De heer *Burger-Dirven* (VVD): Voor.

De heer *Brenninkmeijer* (CDA): Voor.

De heer *Heijmans* (SP): Voor.

Mevrouw *Frijters-Klijnen* (PVV): Tegen.

De heer *Van Liempd* (PvdA): Voor.

De heer *Hageman* (D66): Voor.

Ik hoop in ieder geval dat de invloeden vanuit raden en Staten gegarandeerd zijn.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Een meerderheid van onze fractie is voor.

Bij ons zijn niet alle twijfels weggenomen, dus teken ik hierbij aan dat ook een minderheid tegen is. Bij onze fractie is dat niet zo moeilijk uit te rekenen.

De heer *Mondriaan* (50PLUS): Tegen.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Tegen.

De heer *Kap* (OSN): Tegen.

De *voorzitter*: Ik stel vast dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP, de PvdA, D66 en GroenLinks voor dit voorstel hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is aangenomen.

Dames en heren. Sommigen van u hebben al aangegeven dat het een historisch besluit is. Een aantal van u heeft al de hier in de zaal aanwezige Young M-Bassadors welkom geheten. Het gaat om Emile van der Bent, Laura Hupperetz, Eveline Knapen en Iris Maas, allen middelbare scholieren in onze provincie die na een hardnekkige competitie zich overtuigend hebben gekandideerd voor deze belangrijke functie als ambassadeur van dit evenement. Emily van Waardenburg die ook Young Ambassador is, kon vandaag helaas niet aanwezig zijn. Ik schors de vergadering even en vraag hen naar voren te komen omdat zij iets te vertellen hebben en de dames onder u een cadeautje willen aanbieden.

De vergadering wordt voor korte tijd geschorst.

De heer *Emile van der Bent*: Ik ben Emile en zit in de vierde klas van het Mencia de Mendozalyceum in Breda. Ik ben een van de vijf Young M-Bassadors. Onze taak is de jeugd te vertellen waarom cultuur zo belangrijk voor ons is, waarom het leuk is en de jeugd bewust te maken van wat cultuur precies inhoudt. Omdat jullie allemaal fan zijn van Brabant en wij ook, hebben wij een cadeautje meegenomen: een shawl van nieuw Brabants bont, een mix van alle vlaggen van Brabant Stad. Helaas hebben wij er niet genoeg omdat zij zo populair waren. Daarom beginnen we met de vrouwelijke Statenleden en zullen de shawls later nog uitdelen aan de mannelijke leden.

Applaus.

De *voorzitter*: Ik dank namens u allen de Young M-Bassadors voor hun aanwezigheid. De shawls voor de heren volgen dus nog. Ik wijs mevrouw Van der

Kammen erop dat het in Straatsburg behoorlijk kan waaien.

Nummer 32/12

Kaderstellende nota "Handhavingskoers 2013-2016"

De heer *Burger Dirven* (VVD): Voorzitter! Het nieuwe beleid zoals voorgesteld in de Kaderstellende nota 'Handhavingskoers 2013-2016' richt zich op de versterking van de eigen provinciale rol en op een hogere ambitie qua naleving te komen. Daarnaast zal ook worden ingezet op de rol van anderen, derden in het veld. Hierdoor moet de naleving structureel op een hoger plan komen dat wil zeggen minder overtredingen én minder ernstige overtredingen. Dat er op provinciaal niveau verbeteringen dienen te worden doorgevoerd op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving blijkt uit de aanbevelingen van prof. Philip Eijlander en drs. Jan Mans, die een kort onderzoek uitvoerden naar de effectiviteit van deze provinciale taken. In die lijn is een hoger nalevingspercentage dan ook een ambitieus streven dat wij als VVD ondersteunen. Zoals ook besproken in de commissie EH, handelen wij met deze kaderstellende nota maximaal naar het uitgangspunt dat we in de samenleving allemaal verantwoordelijkheid dragen voor het beperken van de risico's en het naleven van wet- en regelgeving. Dit scenario zoals voorgelegd in de nota bevat de beleidslijnen om invulling te geven aan alle resultaten zoals opgenomen bij speerpunt Handhaving van de uitvoeringsagenda "Tien voor Brabant". Hierbij willen wij als VVD benadrukken dat de provincie initiatieven van burgers en organisaties met betrekking tot handhaving, moet omarmen en stimuleren. Zouden we die namelijk niet omarmen, dan is eigenlijk het gestelde in de handhavingskoers, namelijk meer eigen verantwoordelijkheid, ook overbodig. Daarom waardeert de VVD ook deze initiatieven uit het veld.

Mijn vraag aan de gedeputeerde luidt dan ook hoe hij deze initiatieven vanuit het veld denkt te

bestendigen. Het voorgestelde scenario kost €650.000 voor een periode van 4 jaar oftewel €165.000 per jaar. Bij een naleving van 80% wordt de besparing op de uitgave voor repressieve handhaving geschat op €175.000 per jaar. Het beleid is dus budgetneutraal of beter gezegd, het verdient zichzelf terug. Als VVD-fractie konden wij bij de behandeling hiervan instemmen met het voorgestelde scenario. Hier was wel een voorwaarde aan verbonden welke wij tijdens de behandeling van de startnotitie hebben kenbaar gemaakt én waar de gedeputeerde ook mee instemde, namelijk dat in de kaderstellende nota diende te worden meegenomen dat er jaarlijks, via de jaarrekening, een effectrapportage met betrekking tot het nalevingspercentage wordt gepubliceerd. Dit is echter niet opgenomen in deze kaderstellende nota. Ik heb het niet kunnen lezen. Doel was namelijk om eventueel terug te kunnen komen op het voorgestelde scenario wanneer zou blijken dat er gedurende de periode 2013-2016 geen verbeteringen zouden optreden met betrekking tot het nalevingspercentage. De vraag aan de gedeputeerde is dan ook om toe te zeggen dat er jaarlijks via de jaarrekening een effectrapportage met betrekking tot het op dat moment behaalde nalevingspercentage gepubliceerd zal worden.

De heer *Kuijken* (CDA): Voorzitter! €7,35 mln. per jaar voor het controleren of de regels wel nageleefd worden en voor het opleggen van sancties. Helaas is dit nodig. Hier bovenop wordt nog eens voorgesteld €1,1 mln. voor handhaving van de Verordening stikstof te reserveren. Elke maatregel die deze absurd hoge kostenposten omlaag kan krijgen, is welkom. Wij waarderen het dan ook dat GS meer proberen dan alleen maar meer ambtenaren op pad te sturen. Uitgangspunt van het nieuwe beleid is, bij het beperken van de risico's en het naleven van wet- en regelgeving ook bedrijven, omwonenden en andere belanghebbenden te betrekken. Dit is precies in lijn met het CDA-uitgangspunt: gespreide verantwoordelijkheid. Dat is een erg goed uitgangspunt. Wij vragen ons wel af, hoe het straks in de praktijk zal gaan met de ambitie om de intrinsieke motivatie

van bedrijven te doen toenemen en de omgeving een externe prikkel tot naleving te geven. Wij houden GS daarom aan hun ambitie en zullen de voortgang van het handhavingspercentage en de daarmee gemoeide inderdieneffecten ten koste van de repressieve handhaving nauw in de gaten houden. Wij sluiten ons dan ook aan bij het verzoek van de VVD hierover regelmatig gerapporteerd te worden.

De heer *Van der Staak* (SP): Voorzitter! We hebben hier net een aantal schoolleerlingen in de zaal gehad en zoals u weet werk ik zelf in de kinderopvang hiernaast. Nu had ik afgelopen woensdag een gesprek met een jongetje van acht. Hij beklagde zich over zijn juffrouw, want dat was er toch eentje van de oude stempel, zei hij glimlachend. Nieuwsgierig als ik was vroeg ik bij het manneke door en wel wat hij dan zo streng aan haar vond. Nou, zei hij, vooral de toon waarop zij praat en ze ziet eigenlijk alles wat je doet. Vooral de dingen die je niet mag doen, ziet zij helemaal en dan krijg je nog straf ook. Nu zult u zich natuurlijk afvragen wat dat met handhaving heeft te maken. Eigenlijk alles, want zoals een schooljuf over haar klas waakt, waken wij als Brabantse politiek over Brabant. De lastige leerlingen die regels regelmatig aan hun laars lappen, houdt de juf extra in het oog. Wij houden notoire overtreders in beeld en zij die het echt te bont maken, zetten wij met de Wet Bibob in de hand uit de klas. Daar waar de juf verschillende tonen aanslaat tegen verschillende leerlingen, gaan wij onze handhavingsstijl aanpassen aan verschillende doelgroepen. Daar waar de juf zich consequent opstelt, pakken wij overtreders consequent aan, zodat het naleefgedrag verbetert.

Voorzitter. Zijn deze methodieken wel juist. Als een leerling of een bedrijf in de praktijk niet begrijpt waarom iets niet mag, waarom zou hij zich dan aan die regel houden? Met andere woorden, zijn intrinsieke motivatie om zich aan de regels te houden, ontbreekt. Ook daar gaan we in deze handhavingskoers aan werken. We gaan werken aan de intrinsieke motivatie van bedrijven, met andere woorden, we gaan ook werken met compliances.

Voorzitter. Ik heb nu een aantal zaken genoemd die de SP-fractie graag terug ziet komen in het handhavingsbeleid. Natuurlijk zouden wij graag zien dat het nalevingspercentage op honderd procent komt, maar dat is natuurlijk schier onmogelijk. Met deze handhavingskoers moet 80% te halen zijn en daarom stemmen wij ook in met het voorliggende besluit.

De heer *Van Hattem* (PVV): Voorzitter! Ik zal niet onze hele commissiebijdrage herhalen en daarom in het kort onze belangrijkste kritiekpunten op deze koers. Wij hebben vooral twijfels of het inderdieneffect haalbaar is en wij hebben onze twijfels bij de gedragsverandering. Desondanks hadden wij kunnen leven met deze koers, maar recente ontwikkelingen zorgen voor enige twijfels over de houdbaarheid van de voorgestelde koers. In het voorstel wordt namelijk specifiek gestuurd op nalevingspercentages. Wij vragen ons nu af, hoe houdbaar en realistisch deze percentages nog zullen zijn nu gedeputeerde Van den Hout bekendmaakte handhaving van de Natuurbeschermingswet niet uit te voeren. In hoeverre tellen deze ontwikkelingen mee in de percentages en ontstaat er dan geen vertekend beeld? Na onze kritiek hierop in de commissie EH publiceerde de gedeputeerde een artikel op internet om nadere uitleg te geven over de keuzes bij handhaving en de verwarring die hierover was ontstaan. Het is een verwarring die de gedeputeerde zelf heeft veroorzaakt door enerzijds boeren die regels overtreden, te zeggen: *lex dura sed lex*, de wet is hard maar het is de wet, maar anderzijds zelf de handhaving van een wet niet uit te voeren. Voor wie wil aansturen op gedragsverandering – en daar gaat het hier om – is het een bijzonder slecht voorbeeld, zeker nu in andere provincies, waaronder de provincie Gelderland die sterk met Brabant te vergelijken is, handhaving van deze wet geen probleem blijkt te zijn. Hoe denkt de gedeputeerde op deze manier het goede voorbeeld te geven voor gedragsverandering?

De heer *Leenders* (PvdA): Voorzitter! Wij kunnen ons volledig aansluiten bij het betoog van de VVD. Het is een helder verhaal en dat scheelt zo maar

vijf minuten voor mijn betoog. Wat ons betreft kan de handhavingskoers worden vastgesteld, maar we hebben er wel een paar kanttekeningen bij.

De handhavingskoers is vooral theorie, een papieren werkelijkheid. Helaas is ook in dit geval de praktijk wat weerbarstiger. Er lijkt veel aan de hand op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving. Er zijn allerlei signalen die op dat gebied de laatste tijd tot ons komen. Het beeld dat opdoemt is er een van complexiteit en wellicht ook wel enige chaos. In welke mate hebben we dat als overheid, als provincie maar ook als gemeente, in de hand? Wat is er eigenlijk aan de hand en is er wel iets aan de hand? Zijn onze vergunningprocedures te bureaucratisch, te langdurig, te gedetailleerd? Handhaven we niet voldoende of zijn regels zo complex dat ze niet te handhaven zijn? Of pakt ons college de handhavingstaken zo goed op dat er door de verscherpte controle juist meer boven tafel komt. Ik heb in de pauze de gedeputeerde gezegd dat ik hem een compliment zou geven, of eigenlijk zou het een compliment moeten zijn. Ik ben benieuwd hoe hij daarop reageert.

In ieder geval is de essentiële vraag of we genoeg doen om gezondheid, veiligheid en leefbaarheid van de Brabantse burger te waarborgen.

Voorzitter. De praktijk van vergunningverlening, toezicht en handhaving lijkt weerbarstig. Er zijn de niet in werking zijnde milieuvergunningen; denk aan de hoorzittingen die momenteel plaatsvinden en afgerond worden. Verder zijn er de klagende burgers over stank en klagende ondernemers over bureaucratische procedures. Ik noem verder problemen met de mestverwerking, met naleving van regels voor de uitstoot van stikstof en ammoniak, het niet werken van luchtwassers, de slecht samenwerkende overheden, de Natuurbeschermingswet die niet wordt uitgevoerd. De voorbeelden rollen over elkaar heen. Het beeld ontstaat van een provincie die het niet lukt orde op zaken te stellen. Wij stellen ons daarbij de vraag, waar we mee bezig zijn. Neem het recent uitgevoerde onderzoek van de provincie naar de uitstoot van ammoniak en het gebruik van luchtwassers. De spontane naleving zoals die ook in de Handhavingskoers staat, is nu 68%. Dat

willen wij graag en terecht omhoog brengen. Maar dat percentage staat in schril contrast met de naleving van de regels voor de uitstoot van ammoniak. Het onderzoek van de provincie wijst uit dat maar 53% van de boerenbedrijven zich aan de regels houdt en het ging in dit onderzoek niet alleen om de uitstoot van ammoniak. Als andere milieuthema's waren meegewogen, zou dat nalevingspercentage nog lager zijn geweest.

Maar direct nadat dit bekend werd, werd het gecorrigeerd door de ZLTO (Zuidelijke Land en Tuinbouw Organisatie), later in de commissie vooral gesteund door enkele fracties in deze Staten die beweerden dat na aftrek van hele kleine overtredingen waarop direct is ingegrepen, nog maar een fractie hiervan overblijft. Wie weet wat het juiste percentage is, mag het zeggen. Onlangs was er een handhavingsactie in Oost-Brabant, waar van de acht gecontroleerde veehouders er maar zes geen werkende luchtwasser hadden.

De heer *Verhees* (VVD): Voorzitter! Ik wil toch even op reageren. Ik denk dat de heer Leenders met die enkele fracties zeker de VVD bedoelde. Wij hebben in die commissievergadering aangegeven, zeker die controles te bagatelliseren. Wij hebben vooral ter discussie gesteld de communicatie over de resultaten. Natuurlijk bepalen GS niet de koppen in de krant, maar die koppen hadden moeten luiden dat er 34 bedrijven keihard zouden worden aangepakt. Nu was onze kritiek dat door de slechte communicatie dit is verwaterd en de ZLTO met een reactie kon komen – die 5% – die ook nergens op sloeg, want er was daadwerkelijk een probleem geconstateerd en het was een goede zaak geweest als in de communicatie heel duidelijk naar voren was gekomen dat er een kleine groep zware overtreders was en dat die hard zou worden aangepakt. Nu ontstond in de vakbladen de reactie: het zal wel dat meer dan de helft van de agrariërs zijn die regels aan zijn laars lapt en dan reageert men schouderophalend, terwijl als er had gestaan dat 10% er met de pet naar gooit en dat die hard worden aangepakt, het meer effect had gehad. Dat was onze kritiek.

De heer *Leenders* (PvdA): In ieder geval is het

ondertussen voor bewoners in de buurt van intensieve veehouderijen alleen maar erger gaan stinken, als wij ze mogen geloven.

Een niet afgestelde of niet goed onderhouden luchtwasser geeft volgens hen een indringender stank dan vroeger de ouderwetse mestlucht. Weer vragen we ons af waar we mee bezig zijn.

Nog een voorbeeldje is de provinciale milieuverordening, specifiek het onderdeel grondwaterbescherming waar wij het vorige week in de commissie over hebben gehad. Daarbij gaat het om bedrijfsmatige activiteiten met gevaarlijke stoffen in kwetsbare gebieden. Er is door de provincie meer ruimte en verantwoordelijkheid doorgeschoven naar gemeenten, maar gemeenten pakken dat niet voldoende op, zo blijkt. Er is te weinig kennis, een gering aantal vergunningen en meldingen en er is een te lage prioriteit voor handhaving bij de gemeenten. Het heeft onder meer te maken met de beperkingen die de verordening oplegt aan gemeenten, bijvoorbeeld bij ruimtelijke ontwikkelingen. Logisch dus dat het bij gemeenten geen prioriteit heeft. Gemeenten gaan nu door de provincie aangesproken worden op hun verantwoordelijkheid. De gedeputeerde heeft duidelijk gezegd dat als je dit delegeert, je niet over de schouders van de gemeente gaat meekijken. Wij vragen ons dan af of we op deze manier wel goed bezig zijn. Gaat dit wel werken? Nemen wij op die manier onze verantwoordelijkheid voor de burgers in Brabant?

Laatste voorbeeld vandaag: ons college van GS gaat de Natuurbeschermingswet niet uitvoeren omdat die wet onuitvoerbaar zou zijn, te weinig uitgewerkt en geen duidelijk toetsingskader. Bovendien hebben we te weinig deskundige ambtenaren om de wet uit te voeren. Ondanks de uitleg van onze gedeputeerde op johanhout.nl, die heel duidelijk en ook aannemelijk was, vragen we ons af waar we mee bezig zijn. De wet is er al jaren en waarom komt die nu opeens op deze manier naar voren?

De vragen van de PvdA zijn, kort samengevat: hoe gaan wij als provincie om met vergunningverlening, toezicht en handhaving, ook in het licht van de handhavingsstrategie, is onze regelgeving te complex of te ingewikkeld en daardoor niet

handhaafbaar, moeten we niet meer aan de voorkant regelen dan de end-of-the-pipe oplossing zoals handhaving in principe is, gaan we goed om met burgers en bedrijven, schieten we door met overheveling naar gemeenten, hebben we voldoende menskracht om handhaving voldoende te realiseren en hoe gaan de RUD's (Regionale uitvoeringsdiensten) ons op adequate wijze helpen? Wij hebben ons die vragen ook gesteld in het licht van onze eigen rol als Statenleden: het controleren van het college en vooral het vertegenwoordigen van de Brabanders. Wat ons betreft zijn met de hoorzittingen die we over deze materie en over het al of niet in werking zijn van de milieuvergunningen hebben gehad, slechts eerste stappen gezet om die taak in de toekomst op verantwoorde wijze te kunnen uitvoeren.

Mevrouw *Spierings* (D66): Voorzitter! Ik kan kort zijn. Ik kan mij volledig aansluiten bij het betoog van de heer Leenders. Wij kunnen ons goed vinden in de Handhavingskoers en het dilemma is de theorie versus de praktijk. Ik wil er nog twee punten uitlichten in aanvulling en deels ook in aansluiting op alles wat de heer Leenders al heeft betoogd.

Wij zetten onze vraagtekens bij de uitvoerbaarheid van de regels. Het belang van het beschermen van het milieu en van de gezondheid moet steeds voorop staan maar als de regels zo ingewikkeld worden dat ze niet meer te begrijpen zijn en onuitvoerbaar of niet meer te controleren worden, waar zijn we dan mee bezig. We hebben in de commissievergadering aan de gedeputeerde gevraagd te kijken welke regels allemaal te gedetailleerd zijn en daarover de rapporteren. Dat is op dat moment niet toegezegd. Ik zou deze vraag graag alsnog aan het college willen voorleggen.

Een ander punt dat wij in de commissie naar voren hebben gebracht is dat er verschil is tussen de feitelijke kennis die medewerkers hebben bij toezicht en handhaving en de manier waarop ze het werk in de praktijk weten te brengen. Het aantal bedrijven en de diversiteit van bedrijven zijn heel groot en dan gaat het niet alleen om kennis uit de boekjes maar ook om houding en

delen van ervaringen. We hebben daartoe toen ook al opgeroepen – en we snappen dat het geen plek in de handhavingskoers hoeft te krijgen – maar echt goed toezicht houden en handhaven doe je vooral als toezichthouders en handhavers met elkaar leren te bespreken wat ze tegenkomen, hoe ze hebben gehandeld en of het effectief is geweest. Kortom, leren door evalueren. Ik houd daar nu graag dit pleidooi voor.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Voorzitter! Wij sluiten ons aan bij de woorden van de PvdA en ook die van D66. Hierin trekken we redelijk gemeenschappelijk op, net als in de hoorzittingen. GroenLinks is blij met deze kadernota en schaaft zich daarmee achter de ambitie om een nalevingsniveau van 80% te halen. Hoewel wij eigenlijk een hoger niveau zouden willen behalen, lijkt dat op dit moment niet realistisch. Hierbij is het natuurlijk van belang, zoals de nota verwoordt, dat de bedrijven uit zichzelf de regels naleven omdat zij dat doen voor de veiligheid van henzelf en van de omgeving. Verleden week werd weer eens al te duidelijk bij de behandeling van de handhaving van de Verordening stikstof dat er nog een lange weg te gaan is, aangezien bijna de helft van de bedrijven de regels overtreedt, soms willens en wetens, maar regelmatig uit onkunde.

GroenLinks vindt dat dit niet kan en dat de provincie alles op alles moet zetten om dit te verbeteren. Papier is geduldig, de Handhavingskoers biedt de mogelijkheid maar die moet echt worden benut.

Wij hebben de afgelopen maanden tijdens diverse sessies van de hoorzittingen ook gehoord dat de regels wel heel minutieus zijn gesteld in Brabant en dat andere provincies daar veel beter in zijn. Als de regels te ingewikkeld zijn gesteld, zijn ze moeilijk te begrijpen en dus na te leven, maar ook kostbaar om te handhaven.

In de vernieuwde werkwijze van deze nota wordt een belangrijk accent gelegd op het mensaspect. Van de kant van de handhavers wordt gesteld dat er bekwame medewerkers moeten worden ingezet. Dat is natuurlijk vanzelfsprekend. Wij hopen dat de RUD's hierin verbetering gaan brengen door hun integrale manier van samenwerken. De nota

zegt dat de mensen hun gedrag moeten veranderen. Toch zijn het de notoire overtreders die steeds voor de meeste kosten zorgen. Hier moet natuurlijk de meeste aandacht naar blijven uitgaan.

Door de bestuurlijke strafbeschikking in te zetten, kan er veel sneller worden gesanctioneerd en dat kan helpen een betere naleving te krijgen. Het kan echter voor bedrijven ook een manier worden om hun overtreding af te kopen, aangezien zij hiermee kosten gaan besparen omdat zij niet meer naar de rechter hoeven. Door de strafbeschikking in te zetten verandert ook de rol van de provincie ten opzichte van de bedrijven. Omdat deze manier van handhaven nieuw is, willen wij het college vragen ons tussentijds te informeren over de werking van deze handhavingmethode. Kunnen GS daarin voorzien?

Wij kunnen instemmen met deze nota en zijn het eens met de manier waarop de dekking geregeld is.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Regels zijn er niet voor niets. Juist nu de druk op de beschikbare ruimte toeneemt, zijn er regels nodig om zaken in goede banen te leiden.

Het huidige handhavingsbeleid lijkt zijn maximumeffect bereikt te hebben, maar nog steeds blijkt in 32% van de gevallen de naleving van de regels niet goed te zijn. In 8% van de gevallen gaat het om ernstige overtredingen. En er zijn sectoren waarin het nog beduidend slechter gaat, zoals blijkt uit de controle op de Stikstofverordening: 53% overtredingen, waarvan 12% ernstig. Het is dan ook terecht dat de provincie probeert om tot een betere naleving van de regels te komen.

Er is een analyse gemaakt van de factoren die het nalevingsgedrag beïnvloeden. Op basis van deze factoren wordt een voorstel gedaan om de aanpak uit te breiden.

Om de beschikbare capaciteit zo effectief mogelijk in te zetten wordt gekozen voor risicogericht handhaven, prioriteren op de meest gevoelige thema's, professioneel werken met bekwame medewerkers, samenwerken met andere partijen én het aanpakken van overtreders. Om dat laatste te bereiken wordt voorgesteld om de handhavingstijl aan te passen aan de doelgroep. Dat

vinden wij een goed plan! Maar als het gaat om de beschikbare juridische middelen lijkt het arsenaal tekort te schieten. Het innen van een dwangsom of het toepassen van bestuursdwang wordt beide als onhandig of risicovol beschreven. En van uitvaardigen van een strafbeschikking is niet duidelijk in hoeverre de op te leggen boete effectief is.

Wij willen dus graag horen wat de gedeputeerde gaat doen om deze middelen effectief in te zetten. Verder wordt ingezet op toezicht op afstand, zoals de elektronische monitoring van luchtwassers. Voor wiens rekening komen de kosten van dat systeem? Wordt hiervoor eventueel subsidie beschikbaar gesteld? Is het college met ons van mening dat deze kostbare vorm van monitoring nodig is omdat de sector zich bovengemiddeld slecht aan de regels houdt? Het is immers een kwestie van vertrouwen en dat ontbreekt misschien.

Ook de omgeving moet bijdragen aan het naleven van regels. Er kan een positieve stimulans uitgaan van de eigen sociale omgeving; samen het probleem aanpakken. In die zin kunnen ook studieclubs of kwaliteitsclubs een goede invloed hebben. Maar wat gebeurt er als de omgeving klaagt over een bedrijf dat overlast bezorgt? Hoe kan het college ervoor zorgen dat burgers serieus genomen worden? Ik verwijs naar het voorbeeld van Wanroij: een mestvergister met stankoverlast en 1200 klachten in zeven jaar. Degene die in overtreding is heeft daar voordeel van, meestal financieel. Degene die overlast ondervindt, de benadeelde partij, kan meestal niets anders doen dan klagen. Hoe voorkomt het college dat mensen soms jarenlang van het kastje naar de muur worden gestuurd?

Het beïnvloeden van de intrinsieke motivatie is het moeilijkste, maar als het lukt is dat wel het meest effectief. Om te bereiken dat de intrinsieke motivatie toeneemt, moet de acceptatie van de regels goed zijn. Dat bereik je met goede, consistente en heldere voorschriften waar men ook de ratio van kan zien. Hier ligt zonder meer een taak voor de wetgever. Maar dan moet de overheid zich ook consequent houden aan die regels. De tendens om in te zetten op deregulering

en meer maatwerk is dan ook riskant.

De *voorzitter*: Mijnheer Van der Wel, uw spreektijd is bijna om.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Ik ben bij mijn laatste zinnen.

Hoe wil het college duidelijkheid geven over wat wél en wat níet kan, als er steeds in individuele gevallen andere oplossingen worden gekozen? Bovendien, wie betaalt dat maatwerk als er nu al te weinig capaciteit is om alle vergunningen binnen de gewenste tijd af te handelen? Maatwerk kost immers tijd en meer geld.

Tot slot: Welk voorbeeld geeft de overheid in casu de provincie zelf? Is het college daar duidelijk in: tot hier en niet verder?

De *voorzitter*: Uw spreektijd is om.

De heer *Kap* (OSN): Voorzitter! Onze fractie heeft uiteraard deze kaderstellende nota doorgelezen. De nota heeft als ondertitel: Naleving is een zaak van ons allemaal. Er wordt ingezet op meer handhaving maar op een andere wijze. Dat is een goed doel, maar bij het doorlezen van het stuk zie je dat er erg veel open deuren ingetrapt worden, zoals risicogericht handhaven, professioneel werken en overtredders aanpakken.

Natuurlijk zijn er nieuwe instrumenten om handhaving doeltreffender en efficiënter te maken, maar in het stuk wordt niet duidelijk hoe bijvoorbeeld met uitsluiting op grond van de Wet Bibob wordt omgegaan.

Meer toezicht op afstand is een mooi streven, maar nog te weinig toepasbaar en vaak extra kostbaar. Bovendien is dit sociaal gezien een minder aansprekende handhavingsstijl. Wat gaat er behalve investeringen concreet gebeuren om het nalevingsgedrag op dit thema te verbeteren? Dat komt onvoldoende uit de verf en de cijfers worden onvoldoende onderbouwd. Het stuk kan concreter gemaakt worden door meteen een handhavings-uitwerking voor deze periode aan de koers te koppelen. Door middel van een matrix kan dan meer inzicht worden verkregen in waar het geld precies heengaat. Wanneer komen GS hiermee en

kunnen wij dat in de commissie EH inzien?

Het is prima om de spontane handhavingsstijl te verbeteren, maar aan de intrinsieke motivatie van bedrijven zal naar ons idee niet veel veranderen. Daarom steunen wij het idee van de VVD inzake de milieueffectrapportage. In de praktijk blijkt dat naleving vooral van de capaciteit en de efficiëntie afhangt. Op de capaciteit wordt echter nauwelijks ingegaan.

In de ondertitel wordt gesteld dat wij allemaal verantwoordelijkheid dragen voor het beperken van de risico's. Het is nogal wat als je getroffen wordt door een veterinaire ziekte of door enorme stank dichtbij je huis en je hoort dat je als burger daarvoor mede verantwoordelijk bent.

Op pagina drie van de Handhavingskoers staat dat er een nieuwe aanpak is, waarbij o.a. het stimuleren van naleving door de provincie zelf van groot belang is. Hoe verhoudt zich dit tot de standpunten van het college tot onder meer de Natuurbeschermingswet? Wijken wij meteen van deze nog niet vastgestelde koers af? Is het handhaven van regels voor de Raad van State niet gewoon een wettelijk vereiste? Ik hoor hierop graag het antwoord van het college.

Ondanks de goede doelen scoort dit stuk een onvoldoende en kan onze instemming niet krijgen. Sterker nog, het college geeft overtreders het goede voorbeeld om regels niet na te leven. Dat is een grote schande en daarmee kunnen wij niet leven.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Voorzitter! In grote lijnen is er brede steun voor deze nieuwe handhavingskoers. Iedereen is het erover eens dat vernieuwing nodig is. Met de huidige middelen en manier van inzetten komen wij tot 68% spontane naleving. Meer van hetzelfde helpt ons niet verder, vandaar de koerswijziging.

De heer *Burger Dirven* van de fractie van de VVD vraagt hoe de Staten kunnen zien dat het nalevingsgedrag inderdaad verbeterd wordt. Ik kan toezeggen dat dit gebeurt in de P&C-cyclus. Daar treft u informatie aan over het effect van deze nieuwe handhavingskoers.

De heer *Van Hattem* van de PVV heeft twijfels uitgesproken over de inverdieneffecten. In zekere zin vallen die nu moeilijk hard te maken, maar er

zit wel een logica in. Als je aan de voorkant voorkomt dat regels worden overtreden, verdien je terug aan de achterkant omdat je minder moet handhaven. Als mensen minder verkeersovertredingen maken, is er minder inzet van verkeerspolitie nodig. Die logica zit er echt wel. De heer *Van Hattem* vertrouwt niet op de gedragsverandering. Ik neem aan dat hij dit in het algemeen bedoelt, want er was geen specifieke vraag op het gebied van handhaving.

Enkele woordvoerders hebben gewezen op het niet naleven van de Natuurbeschermingswet.

De heer *Van Hattem* (PVV): Voorzitter! Mijn concrete vraag was hoe de gedeputeerde kan verkopen dat enerzijds de Natuurbeschermingswet niet wordt nageleefd en anderzijds wordt aangestuurd op gedragsverandering.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Het is absoluut niet zo dat wij de Natuurbeschermingswet niet zouden handhaven, integendeel. Wij hebben de Staten miljoenen extra gevraagd om dat nu juist wel te doen. Wij hebben dat geld ook gekregen en tientallen mensen extra in dienst genomen om de vergunningverlening en het opheffen van illegale situaties te bespoedigen en de handhaving effectief aan te pakken. Wij erkennen echter ook dat als wetgeving dermate complex en onuitvoerbaar is, burgers en bedrijven nauwelijks gedwongen kunnen worden zich daaraan te houden. Daarom hebben wij bij de Natuurbeschermingswet onderscheid gemaakt. Daar wordt risicogericht gehandhaafd. Dat deden we al voordat deze koers wordt vastgesteld. Wij gaan streng handhaven als het milieu echt serieuze risico's loopt en ook als ondernemers willens en wetens de Natuurbeschermingswet overtreden. Er is een grote groep agrariërs die door een uitspraak van de Raad van State in september 2011 plotseling geconfronteerd is met een terugwerkende kracht van de vergunningsverplichting. Noch zij noch wij hebben destijds gedacht dat dit nodig zou zijn. Als een bedrijf in 1994 een extra stal heeft gebouwd, moet het nu aantonen dat dit geen negatief effect heeft op een nabijgelegen natuurgebied zonder dat er sprake is van een toetsingskader. Zo wordt van

deze ondernemers het onmogelijke gevraagd. Niemand is echter gehouden tot het onmogelijke en daarop zetten wij dan ook onze energie niet in. Die keuze betekent niet dat wij de Natuurbeschermingswet niet gaan handhaven. Integendeel, wij handhaven waar sprake is van risico's of van calculerend gedrag. Dat laatste is een nieuwe insteek en die is in lijn met het idee dat wij met onze Handhavingskoers gedrag willen veranderen. Wij kijken niet alleen naar de overtreding maar ook naar het gedrag daarachter, naar de veiligheidscultuur bij een bedrijf en naar het calculerende gedrag van een ondernemer. Wij nemen dat mee bij onze manier van handhaven. De manier waarop wij omgaan met de Natuurbeschermingswet laat uitstekend zien hoe wij maatwerk leveren, wetten handhaven, waar mogelijk illegale situaties voorkomen en rekening houden met het gedrag van de overtreders.

De heer *Kap* (OSN): Volgens mij moeten regels gewoon worden nageleefd. Dat zegt ook de Raad van State. De gedeputeerde zegt terecht dat het een ingewikkeld probleem is, maar hij schrijft zelf op zijn site dat hij bepaalde historische zaken niet wil aanpakken. In deze koers wordt echter gezegd dat de provincie de regels moet naleven. Dat is volgens mij niet consequent.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): De wereld is niet zwart-wit. Daarom hebben wij beleid nodig. De heer *Kap* weet ook dat hij niet door rood mag lopen, toch krijgt de politie blijkbaar niet de opdracht om iedereen die door rood loopt te verbaliseren. Terecht, want de politie heeft wel belangrijkere dingen te doen.

De heer *Kap* (OSN): De gedeputeerde erkent in ieder geval dat er strijd is met de koers die wij gaan vaststellen.

De heer *Van den Hout* (SP;GS): Er is absoluut geen strijd met de koers die wij gaan vaststellen. Het ligt precies in lijn met die koers.

De heer *Van Hattem* (PVV): De nuancering die de gedeputeerde nu aanbrengt met door rood lopen

en zo, gebruikte hij niet in zijn verhaal over de 53% overtreding. In zijn bewoordingen waren de tweede categorie-overtredingen allemaal even erg. Ik vind dat de gedeputeerde hier een wispelturig beeld neerzet ten aanzien van handhaving en ten aanzien van overtredingen. Ik vind dat niet te rijmen met zijn inzet op gedragsverandering. Wees nu eens consequent en zet niet steeds een gefragmenteerd beeld neer van hoe ernstig een overtreding is, zo zeg ik tegen de gedeputeerde. Doe het goed of doe het niet!

De *voorzitter*: De heer *Van den Hout* vervolgt zijn betoog.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Ik word toch een beetje moe van het feit dat de heer *Van Hattem* zaken hier totaal anders uitlegt dan zij zijn. Deze gedeputeerde heeft niet gezegd dat die 53% overtredingen allemaal even ernstig waren. Hij heeft procentueel aangegeven in welke situaties er sprake was van ernstige vergrijpen. De heer *Van Hattem* moet hier geen zaken suggereren die niet juist zijn.

De heer *Van Hattem* (PVV): Ik heb in de laatste commissievergadering toch heel duidelijk gehoord dat die tweede categorie-overtredingen ernstige overtredingen zijn. Ik heb toen nog geprobeerd om duidelijk te krijgen of er ook lichtere overtredingen bij zaten. De gedeputeerde heeft toen zelf gezegd dat het allemaal ernstige overtredingen waren. Nu zegt hij dat het niet zo erg is als mensen een keertje door rood lopen. Vindt hij een overtreding nu erg of niet? Dat is onduidelijk.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Het punt is mij wel duidelijk, maar ik kan iemand die alleen zwart-wit kan zien niet uitleggen dat er ook grijs bestaat.

De heer *Van Hattem* (PVV): Voor de gedeputeerde zelf was grijs niet mogelijk bij de categorie-2-overtredingen. Dat staat haaks op wat hij eerder beweerde, maar goed.

De *voorzitter*: De punten lijken mij gewisseld. De

heer Van den Hout vervolgt zijn betoog.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): De heer Leenders vraagt zich af of de regelgeving chaotisch of complex is. De regelgeving is inderdaad ongelooflijk complex, zeker als het gaat over de Natuurbeschermingswet en over stikstof. Er zijn maar weinig mensen die alles precies doorhebben. Als ondernemer hoef je die kennis ook niet allemaal te hebben, je kunt je laten adviseren. Er zijn volop adviesbureaus. Er is geen ondernemer die een vergunningaanvraag in het kader van de Natuurbeschermingswet in zijn eentje indient. Als het goed is, is de kennis wel aanwezig bij de adviseurs.

Het is inderdaad zo, dat wij meer zullen vinden als wij meer zoeken, zeker in Brabant. Als wij meer de nadruk leggen op het vinden van overtredingen omdat wij willen handhaven, zullen wij meer zaken vinden die niet in orde zijn. Dat is dus niet conform het beeld van de heer Leenders dat het de provincie niet lukt orde op zaken te stellen. Wij proberen o.a. met deze koers duidelijk te maken waar de problemen zitten en orde op zaken te stellen. Het niet in werking treden van milieuvergunningen is nationale problematiek maar wordt hier aan de orde gesteld en serieus genomen. Het speelt hier ook meer. Ook de Natuurbeschermingswet geldt voor heel Nederland en dat geldt voor de onuitvoerbaarheid daarvan. In Brabant wordt dit veel nadrukkelijker op de agenda gezet en daarom wordt er ook op Brabant gereageerd. Wij leggen de vinger op de zere plek en dan vind ik het terecht dat men ons aanspreekt.

De heer *Leenders* (PvdA): Ik kan de gedeputeerde hierin voor een deel volgen. Ik sprak deze week een collega uit een andere provincie die mij vroeg, wat is een handhavingskoers. In zijn provincie staat dat nooit op de agenda.

Wij hebben onze zorgen geuit over de signalen die wij de afgelopen maanden hebben ontvangen. In welke mate deelt de gedeputeerde onze zorgen.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Voor een deel. Ik deel vooral de zorgen over het beeld dat ontstaat en dat door sommige fracties hier neergezet blijft

worden – en ik bedoel niet de fractie van de Partij van de Arbeid – namelijk dat het beleid inconsistent zou zijn. Dat is niet zo. Volgens mij voeren wij een heldere koers en maken wij ook duidelijk waar de problemen liggen. Door het bespreekbaar maken van de problemen zijn wij vatbaar voor kritiek, maar dat lijkt mij geen goede reden om het niet meer te doen.

De heer *Leenders* (PvdA): De gedeputeerde zegt dus eigenlijk: maak je niet al te veel zorgen want wij hebben het allemaal heel goed in de hand?

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Wij hebben ons beentje nogal moeten bijzetten naar aanleiding van het rapport-Eijlander/Mans. Wij constateren een probleem dat in heel Nederland speelt maar hier doen wij er iets aan. In die zin ben ik trots op onze provincie. Wij hebben echter niet alles in de hand en moeten een aantal stappen zetten. De vorming van de RUD's en het maken van een nieuwe Handhavingskoers zijn er allemaal gericht om het traject beter in de hand te krijgen.

De heer *Burger Dirven* (VVD): Voorzitter! Ik heb vorig jaar Statenvragen gesteld over een uitspraak van de Raad van State die met terugwerkende kracht ertoe leidde dat bij een aantal veehouderijen handhavend zou moeten worden opgetreden. Ik kreeg toen bemoedigende en geruststellende antwoorden van het college: wij gaan ermee aan de gang en wij gaan het in orde maken.

Hoe kan het dan dat GS nu een jaar later concluderen dat het eigenlijk onbegonnen werk is om die vergunningsaanvragen af te handelen? Ik kan dat niet rijmen!

De heer *Van den Hout* (GS;SP): De uitspraak van de Raad van State heeft voor ongelooflijk veel beroering gezorgd omdat wel duidelijk werd dat veel zaken hierachter weg zouden komen, maar niet duidelijk was hoeveel en bij wie het allemaal speelde, juist omdat het complex is. Het gaat over de Europese Vogel- en Habitatrichtlijnen die in Nederland vertaald zijn in de Natuurbeschermingswet. De richtlijnen stammen uit

verschillende jaartallen en dat geldt ook voor de aanwijzing van de gebieden. Voor de zogenaamde interimmers, boeren die hebben uitgebreid en een vergunning hadden moeten krijgen, geldt dat een en ander afhankelijk is van in welk gebied zij zitten, etc. Het ligt heel complex en dus heeft het een tijd geduurd wat precies de impact van die uitspraak was. Nu blijkt die impact zo groot te zijn dat het ondoenlijk is om al die situaties in een jaar tijd op te lossen.

De heer *Burger Dirven* (VVD): Ik kan wel begrip opbrengen voor de pragmatische aanpak die GS nu voorstaan, maar het doet wel wat met het vertrouwen dat de burger heeft in Provinciale Staten en in de manier waarop wij hiermee omgaan. Wij dienen ook te waken voor milieubelangen, gezondheidsnormen, etc.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Het is niet alleen pragmatisch in de zin dat het ondoenlijk zou zijn als wij het wel zouden doen. Als wij het wel doen, lossen wij een administratief probleem op. Als wij mensen die in de tussentijd uitgebreid zijn een vergunning geven die wij in de meeste gevallen gewoon moeten geven, zijn wij ontzettend veel tijd en energie kwijt aan het elkaar toeschuiven van papiertjes. Het milieu wordt daar geen sikkepit beter of slechter van. Ik vind het allemaal wel meevallen.

De heer *Kap* (OSN): Ik vind dat de gedeputeerde er erg nonchalant over doet. Soms stellen wij Statenvragen omdat bewoners ons iets zeggen. Als GS om welke reden dan ook terugkomen op antwoorden die zij op Statenvragen hebben gegeven, is het logisch als zij daarin proactief handelen en dat aan ons kenbaar maken.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Ik zou niet weten wanneer wij dat niet kenbaar gemaakt hebben aan de Staten. Alles wat wij hebben gedaan in het kader van de Natuurbeschermingswet hebben de Staten toegestuurd gekregen. Als het goed is, hebben de Staten de ontwikkelingen binnen GS kunnen zien vanaf de uitspraak van de Raad van State tot nu toe.

De heer *Kap* (OSN): Wat op de site van de gedeputeerde stond over de historische zaken, was voor mij nieuw.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Goed dat ik het zo duidelijk opgeschreven heb.

Mevrouw Spierings van de fractie van D66 heeft vraagtekens gezet bij de uitvoerbaarheid van de regels. Die hebben wij voor een deel ook. Dat geldt in het algemeen voor regels die op ons afkomen van de rijksoverheid inzake stikstof en natuurbescherming. Zij zijn vaak ontzettend ingewikkeld en niet altijd even uitvoerbaar. Ik wil graag geloven dat dit ook geldt voor onze eigen regels. Vaak wordt regel op regel op regel gestapeld. Dat leidt tot een gecompliceerd geheel. Af en toe wordt er dan weer flink gesaneerd en worden delen gedecentraliseerd naar een plek waar zij volgens ons beter thuishoren, bijvoorbeeld gemeenten omdat zij er dichterbij zitten en het om hun bevoegdheden gaat. Dat is een beetje het proces. Niet alle regels zijn praktisch uitvoerbaar.

Mevrouw Van Iersel heeft gevraagd om in de Staten inzicht te geven welke regels te complex zijn. Die antwoorden kan ik niet zo uit mijn mouw schudden. Wij hebben ontzettend veel regels en ik kan niet bepalen welke regels de Staten complex vinden. Misschien moeten wij in een andere setting het gesprek aangaan over welke vraag hier precies achter zit. Wij leren zeker door te evalueren. Deze beleidswijziging is het gevolg van een evaluatie over handhaving die het afgelopen jaar heeft plaatsgevonden.

Mevrouw Brunklaus van de fractie van GroenLinks merkte op dat andere provincies beter zijn in regelgeving dan Noord-Brabant.

De heer *Wagemakers* (PvdA): De gedeputeerde zei dat hem de vragen niet precies duidelijk waren. De leerling vraagt eigenlijk aan de meester hoe het in elkaar zit. De meester geeft als antwoord: wat wil je weten? Het is bijna een kip-of-eiverhaal. Ik denk dat hier echt een probleem zit. Ik heb de laatste weken wat navraag gedaan, ook in de Staten zelf. Ik heb gevraagd: weet jij welke wetten hier wel spelen, welke niet, wat nationaal is, wat provinciaal is en wat gemeentelijk? Ik heb bitter

weinig antwoorden gehad. Wij hebben dit in onze fractie ook besproken en wij hebben niet het gevoel dat wij grip hebben op de inhoud. Het lijkt mij heel verstandig om ons als Staten te informeren, bijvoorbeeld door een schema te maken van hoe de wetten zich tot elkaar verhouden en wat wij daaraan wel en niet kunnen doen.

De *voorzitter*: Uw verzoek is genoteerd.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Voorzitter! Ik ga met iedereen die dat wil maar concreet met mevrouw Spierings in gesprek over hoe wij die vraag precies zullen beantwoorden, want zo maar lukt niet.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Ik hoorde de gedeputeerde zeggen dat wij stellen dat andere provincies minder minutieus waren. Dat is duidelijk ter sprake gekomen in de hoorzitting en in de commissie. Uit informatie van andere provincies blijkt dat het werkelijk zo is. Wij hebben destijds in de commissie tegen de gedeputeerde gezegd: steek uw licht op bij andere provincies want daar schijnt het op een makkelijkere manier toch beter te lopen.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Uw vraag is veel te algemeen om te kunnen beantwoorden, mevrouw Brunklaus. De regels bij andere provincies zijn eenvoudiger.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Dan formuleer ik het anders. Wil de gedeputeerde alstublieft zijn licht gaan opsteken bij andere provincies om te kijken of de praktijk daar eenvoudiger is en dus ook beter kan worden gehandhaafd? Het is een concrete vraag om een onderzoek naar het beleid in andere provincie.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Luistert u nu eens wat u vraagt, mevrouw Brunklaus: het beleid bij andere provincies. Wat wilt u van mij? Dat ik elke provincie op haar kop ga zetten?

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): De gedepu-

teerde weet heel goed wat ik wil. Ik formuleer een concrete vraag. Wil de gedeputeerde alstublieft uitzoeken hoe andere provincies regels stellen die gemakkelijker te handhaven zijn? Ik verwijs bijvoorbeeld naar het stikstofbeleid dat onlangs in de commissie aan de orde is geweest. Er zijn terreinen waar wij moeten handhaven en waar andere provincies eenvoudiger regels voor hanteren. Wil de gedeputeerde dat uitzoeken?

De *voorzitter*: Mag ik even interromperen als uw voorzitter? Ik denk dat u goede vragen stelt, mevrouw Brunklaus. Ik weet echter niet of dit het moment is om die te beantwoorden. Als u met de gedeputeerde een afspraak kunt maken om uw vragen iets preciezer te formuleren, ga ik ervan uit dat hij van harte bereid is om u die informatie te geven, tenzij u nu besluit dat u zonder deze informatie het besluit niet kunt steunen. Dan hebben wij het te vroeg geagendeerd.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Ik wil daarop graag reageren, voorzitter. De gedeputeerde hoeft mijn vraag nu niet te beantwoorden. Binnen de commissie Ecologie en Handhaving zijn wij bezig met het proces hoe wij dit beter voor elkaar kunnen krijgen en dit is een van de onderwerpen die wij met elkaar moeten bespreken. Een toezegging vind ik prima, voor ons is het geen belemmering om nu te kunnen beslissen.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Volgens mij heb ik net toegezegd aan mevrouw Spierings om met elkaar en wie dan ook maar wil in gesprek te gaan over wat precies de concrete vraag is achter deze algemene vraag. Dan kunnen wij daarvoor een oplossing zoeken.

De heer *Van Hattem* (PVV): Ik heb een uitspraak gedaan over die andere provincies. Die is gebaseerd op een artikel dat deze week is verschenen. Er was navraag gedaan o.a. in de provincie Gelderland waar sprake is van een vergelijkbare problematiek. Het antwoord was dat men de handhaving van deze wet gewoon uitvoerde. Andere provincies gaven als antwoord dat het probleem daar niet speelde. Ik zal het

artikel nog even opzoeken.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Ik weet hoe men dat in andere provincies doet. In Limburg bijvoorbeeld worden alle ondernemingen van harte uitgenodigd een aanvraag in te dienen voor de Natuurbeschermingswet. Daarmee voldoen zij aan de verplichting. Vervolgens liggen die allemaal op een grote stapel en worden niet behandeld. Dat is ook een manier. Dan voldoe je aan je plicht om te eisen dat iemand een vergunningaanvraag indient en dan houdt het op.

De heer *Van Hattem* (PVV): Heeft de gedeputeerde deze manier van werken proefondervindelijk vastgesteld, is dat ergens op gebaseerd?

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Op mijn contacten met de provincie Limburg.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Voorzitter! Even een aanvulling op wat mevrouw Brunklaus en de heer Van Hattem aangaven. Ik wil het iets specificeren. Wij hebben zelf contact gehad met de provincie Gelderland over de Natuurbeschermingswet. Daar gaat het ons specifiek om. Er staat toch echt duidelijk aangegeven dat de problematiek daar anders is aangepakt en redelijk in de hand is gehouden. Er is daar ook aangegeven dat de provincie Brabant hiervoor eventueel best wat mankracht van die provincie kan krijgen. Dat soort verhalen horen wij. Ik zou het fijn vinden als de gedeputeerde daarop nu of op een ander moment een reactie op gaf.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Dat begrijp ik in de toezegging die ik daarnet aan mevrouw Spierings heb gedaan om het daar een keer over te hebben. Wilt u mij echter ook geloven dat als ik net van iedereen te horen heb gekregen dat de regelgeving zo vreselijk complex en chaotisch is en niemand in de Staten antwoord kan geven op te gemakkelijkste vragen, ik het ingewikkeld vind om heel veel waarde te hechten aan een telefoontje aan de provincie Gelderland met de vraag, of het daar beter gaat en het antwoord daarop. Dat is toch het wat te veel simplificeren van de situatie.

De heer *Kuijken* (CDA): We hebben de hoorzitting over de 20.8 problematiek gehad. Ik stel voor dat we deze discussie afsluiten, want er komt een soort van schriftelijke consultatieronde waarin veel vragen bij elkaar worden genomen. Die kunnen we dan bij GS neerleggen.

De *voorzitter*: Ik sluit mij helemaal aan bij uw voorstel. Laten we de discussie over dit punt stoppen. De afspraak is gemaakt en de gedeputeerde rondt af.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): GroenLinks vroeg ons de Staten tussentijds te informeren over de effecten van de bestuurlijke strafbeschikking. Dat zal in de P&C-cyclus geëvalueerd en met de Staten gedeeld worden.

De PvdD vroeg wie die extra elektronische monitoring betaalt. Net zo goed als de luchtwasser door de vergunningaanvrager, de ondernemer, wordt betaald, geldt dat straks ook voor de verplichting dat de luchtwasser uitgerust is met een vorm van elektronische monitoring.

Maatwerk kost niet meer werk. Integendeel, als je maatwerk kan leveren, ben je af van een hele hoop gedoe achteraf, wat weer moet worden hersteld bij te generiek ingaan op regels. Juist maatwerk hoeft niemand te betalen. Als het goed is, heeft dat een van de inverdieneffecten.

De OSN vroeg om meer gedetailleerde informatie waaraan dan precies handhavingsgeld wordt besteed in de Handhavingskoers. Er zijn verschillende vormen om te kunnen handhaven. Niet duidelijk voor iedereen is hoeveel geld in welke strategie gaat zitten. Ik denk dat we daarop binnen de P&C-cyclus antwoord kunnen geven.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Ik dank de gedeputeerde hartelijk voor zijn antwoorden. Ik had tussendoor nog een vraag gesteld over het innen van dwangsommen en het toepassen van bestuursdwang. Er staat in het rapport dat dit als onhandig en risicovol wordt ervaren en dat bij het uitvaardigen van een strafbeschikking niet duidelijk is, in hoeverre de op te leggen boete effectief is. Kan de gedeputeerde dat toelichten? Gaat men het monitoren?

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Een dwangsom is ingewikkeld omdat we te maken hebben met een voornemen, een zienswijze, een beschikking, een beroepszaak en eventueel nog de Raad van State. Bij de Raad van State lopen we altijd het risico omdat de wereld in werkelijkheid heel erg grijs is, dat het oordeel de andere kant op gaat. Bovendien is het problematisch dat we dan een half jaar in een procedure verwickeld zijn en als dan op de laatste dag de ondernemer de illegale situatie verhelpt, zegt de Raad van State dat er helemaal niets aan de hand is. Daarmee ontstaat wel het beeld dat we een half jaar lang op iemand zitten te jagen waar geen probleem is. Dat zijn de risico's. Hoe effectief de hoogte van een boete is, weten we nog niet. Met dat instrument beginnen we nu en dat zullen we na verloop van tijd evalueren.

De heer *Van der Wel* (PvdD): In die zin pleit de gedeputeerde dus eigenlijk ook voor eenvoudiger regels en snelle actie.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Maar de rechtsstaat heeft ook gewoon bescherming ingebouwd. Dat is net zo goed terecht. Het zou raar zijn als een overheid met al haar macht iemand zo maar een boete van zeg €10.000 oplegt zonder dat er een due process aan ten grondslag ligt en dat kost tijd.

De heer *Kap* (OSN): Ik heb iets gevraagd over de concretisering. Komt er een specifiek handhavingsprogramma met een echte uitwerking van deze koers?

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Dat komt er omdat we vanaf 1 januari ons handhavingsbeleid vorm moeten geven in een opdracht aan RUD's. Zo'n opdracht is een stuk specifiekere dan zo maar beleidsuitgangspunten.

De heer *Kap* (OSN): Deze koers is nu vrij abstract. Ik neem aan dat het stuk waarop de gedeputeerde nu doelt, langs de commissie EH komt.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Nee, het is uitvoeringswerk van GS. U mag er natuurlijk wel inzage in hebben want het is openbaar.

De heer *Kap* (OSN): Het is wel fijn dat we er ergens een beeld van krijgen.

De *voorzitter*: We komen nu toe aan de tweede termijn van de zijde van de Staten.

De heer *Van Hattem* (PVV): De vraag staat nog open in hoeverre de problematiek rond het niet handhaven van de vergunningen in het kader van de natuurbeschermingswet een vertekend beeld oplevert ten aanzien van de nalevingspercentages die in deze koers uiteengezet worden.

De heer *Leenders* (PvdA): Voorzitter! Het ging over het vaststellen van de handhavingskoers en dat was vandaag eigenlijk een eitje. Wat wij hier in het algemeen hebben willen aangeven is dat we geen grip hebben op de materie, ons daarom zorgen maken en ook geconfronteerd worden met vragen van burgers. Het was niet onze bedoeling zo gedetailleerd in gesprek te gaan met elkaar want we hebben juist in de commissie de afspraak gemaakt, dat wij allerlei vragen die nog openstaan of die we nog hebben, aan het college voorleggen en die beantwoording afwachten. Het spel is dus nog lang niet gespeeld rond deze materie. Na de beantwoording kijken we wat we verder doen. Dus het er een keer over hebben of een telefoontje plegen naar enz., is voor ons gewoon nu niet aan de orde. We gaan het gewoon op een systematische en deugdelijke wijze afwerken.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Voorzitter! Ik sluit mij aan bij de woorden van de heer Leenders.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Al onze handhavers zijn honderd procent van hun tijd bezig met handhaven. Of ze het nu in het kader van de ene of de andere wet doen, het zal weinig invloed hebben op de cijfers over spontane naleving die daar uit komen. Er zit geen link tussen het niet handhaven van de Natuurbeschermingswet en eventuele nalevingscijfers.

De heer *Van Hattem* (PVV): Dat is wel erg gemakkelijk. Als de gedeputeerde dan zegt dat we een deel van de wet niet gaan handhaven, krijgen

we toch een vertekend beeld, want als daarop dan niet wordt gecontroleerd is de spontane handhaving natuurlijk veel groter dan wanneer je een bepaalde categorie buiten beschouwing laat. In hoeverre wordt dat erin verrekend? Het blijft voor mij een probleem om zo een realistisch beeld te vormen. Of blijft deze wet geheel buiten beschouwing?

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Het veronderstelde effect op het nalevingspercentage als een deel van een wet in specifieke gevallen buiten beschouwing wordt gelaten en er niet wordt gecontroleerd, klopt niet. Bovendien, ik vind het niet zo boeiend vooral mensen, energie en geld in te zetten op administratieve, historische problemen die geen enkel gevolg hebben voor milieu, mensen of wat dan ook. De oplossing is vooral administratief en bovendien over een jaar overbodig. Dat zou pas zinloos besteden van gemeenschapsgeld zijn.

De heer *Van Hattem* (PVV): Voorzitter! Dit maakt het voorstel wel wat boterzacht want de volgende keer dient zich misschien weer een andere wet of een andere uitspraak van de Raad van State aan die een bepaalde wet lastig uitvoerbaar of administratief lastig te verwerken valt waardoor dit nalevingspercentage waar heel deze koers op gebaseerd is, onderuit wordt gehaald. Is dit wat de gedeputeerde wil nastreven of zegt hij dat alle wetten in deze provincie die we moeten handhaven, in dit percentage worden meegeteld?

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Alle handhavingsactiviteiten worden meegeteld. Die zijn honderd procent, of we nu bepaalde wetten wel of niet handhaven.

De heer *Van Hattem* (PVV): Er zit een keuze achter.

In stemming komt voorstel 32/12 B.

De heer *Burger Dirven* (VVD): Voor.

De heer *Kuijken* (CDA): Voor.

De heer *Van der Staak* (SP): Voor.

De heer *Van Hattem* (PVV): Tegen.

Gelet op de zojuist gegeven beantwoording waaruit blijkt dat de cijfers boterzacht kunnen zijn en we te weinig vertrouwen hebben dat dit een goed meetbare koers zal zijn.

De heer *Leenders* (PvdA): Voor.

Mevrouw *Spierings* (D66) Voor.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Voor.

De heer *Mondriaan* (50PLUS): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De heer *Kap* (OSN): Tegen.

Ik vind dit een kaderstellende nota die geen kaders bevat.

De *voorzitter*: Ik stel vast dat de aanwezige leden van de fracties van de PVV en de OSN tegen dit voorstel hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is aangenomen. Ik schors de vergadering voor tien minuten en daarna neemt de vice-voorzitter het van mij over.

De vergadering wordt van 15.32 uur tot 15.40 uur geschorst.

Voorzitter: mw. mr. M.B. P. Geeraedts

Nummer 49/12

Toestemming Provinciale Staten op-richting en aangaan gemeenschappelijke regelingen Regionale Uitvoeringsdiensten (per regio)

De heer *Verhees* (VVD): Voorzitter! We spreken vandaag met elkaar over de gemeenschappelijke regeling Regionale Uitvoeringsdiensten, een regeling die of we er nu wel of niet gelukkig mee zijn, doorgang zal vinden. Het doel van de RUD's is zoals het zo mooi op papier is gezet, het verbeteren van de kwaliteit van de vergunningverlening en het toezicht op en de handhaving

van complexen en bovenlokale milieugerelateerde uitvoeringstaken. De fractie van de VVD heeft sterke twijfels bij de verbeteringen die worden verwacht door de oprichting van deze RUD's. Dat neemt niet weg dat we ondanks die twijfels als provincie de verantwoordelijkheid voor een goede uitvoering op ons zullen moeten nemen. Dat is geen geringe opgave gezien het feit dat de totstandkoming onder grote tijdsdruk nog voor januari 2013 zal moeten plaatsvinden. Het gevolg daarvan is dat een meer dan normale alertheid nodig is, zowel om te zorgen voor een goede uitvoering door de RUD's als om te zorgen voor een goed verloop voor die mensen die daar aan de slag moeten. Wat de VVD betreft is het van belang dat deze hele operatie niet alleen kostenneutraal verloopt maar dat ook goed werkgeverschap gewaarborgd is en blijft.

Voorzitter. Zoals ik al aangaf hebben wij sterke twijfels bij die verbeteringen van deze hele exercitie en wat ze moeten opleveren. Wat de fractie van de VVD mist in dit voorstel is een concreet omschreven ambitie waarin wordt aangegeven, wanneer en op welke wijze deze worden geëvalueerd. Wat wij missen is een duidelijke onderbouwing van het besluit om de vergunningaanvragen te splitsen in een milieudeel voor de RUD's en een bouwdeel wat in de meeste gevallen bij de gemeente achterblijft. Wij verwachten daarvan als fractie dat het onvermijdelijk tot problemen gaat leiden. Hoe kan er nu een integrale afweging plaatsvinden als we de bouw en het milieu gaan splitsen? Dit was toch een van de belangrijkste doelstellingen van het opzetten van de RUD's. Wat we ook missen is een keiharde garantie dat deze exercitie niet ten koste gaat van de slagvaardigheid. 95% van alle vergunningen is standaardwerk, maar het zijn juist die laatste enkele procenten waarbij zich vaak problemen voordoen en waarvoor bestuurlijke doorzettingsmacht vereist is. Wij vragen ons als fractie af of die doorzettingsmacht nu de besluitvorming op afstand wordt geplaatst, niet wordt verruild voor een stroperige of verlamende overlegstructuur.

Over de financiën kan ik kort en kritisch zijn. Het is niet duidelijk of met de huidige middelen de

gewenste kwaliteit geleverd kan worden. Het kan wat de VVD betreft niet zo zijn dat bedrijven de komende jaren worden geconfronteerd met stijgende leges en gemeenten met oplopende tekorten, omdat wij zo nodig een extra orgaan in het leven moeten roepen. Gemeenten geven op dit moment aan dat zij worden geconfronteerd met stijgende kosten door het instellen van de RUD's. Ook de ontmanteling van de regionale milieudienst, waar zo'n 45 mensen zullen moeten worden ontslagen, is een probleem voor de gemeenten. Als wij op deze manier de gemeenten met extra kosten opzadelen, zal dit volgens de VVD leiden tot verminderde bereidheid bij gemeenten om in de toekomst meer Wabo-taken bij de RUD's onder te brengen.

Tot slot wil ik nog iets zeggen over de papieren bezuiniging die wij door het oprichten van de RUD's ook doorvoeren. Zo'n 215 mensen worden verplaatst naar de RUD's. De verkleining van de provinciale overheid komt op papier een stuk dichterbij maar in werkelijkheid weten wij allemaal dat op deze wijze de overheid natuurlijk niet kleiner wordt. De fractie is benieuwd naar de reactie van het college en hoopt dat deze opgedrongen RUD's op fatsoenlijke en doelmatige en kostenneutrale manier kunnen worden uitgevoerd. Op dit moment en dat zeg ik niet graag, zijn wij daar nog niet van overtuigd.

De heer *Kuijken* (CDA): Voorzitter! Het is misschien een beetje uitgekauwde zin maar niet minder waar. Wij kunnen vandaag GS de toestemming om de gemeenschappelijke regeling aan te gaan alleen onthouden vanwege juridische onvolkomenheden of het in gedrang zijn van het algemeen belang. Voor het eerste hebben we reeds een aantal wijzigingen aangedragen. Wat dat betreft lijkt deze formaliteit klaar. Het CDA vroeg eerder om een notitie waarin wordt aangegeven hoe PS kunnen sturen en een aantal uitgangspunten waarop GS op de langere termijn inzetten. Ik dank GS voor de beantwoording.

Qua verantwoordelijkheid verandert er dus helemaal niets. GS blijven verantwoordelijk en aanspreekbaar voor de handhavingstaken en daarnaast zitten GS namens de provincie aan tafel

bij het RUD-platform. Ook zijn we sturend via het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur.

Het CDA wil in het kader van de beantwoording door GS nog de twee volgende opdrachten meegeven. Vanuit de rol van opdrachtgever staat in de notitie dat we sturen op het wat en waarom van een bepaalde opdracht, niet of aan een opdracht wordt voldaan. Dat is aan de opdrachtnemer. Hoewel een vanzelfsprekendheid lijkt te zijn dat dit zo goedkoop mogelijk moet, denk ik dat we niet genoeg kunnen blijven hameren op de kosten en tarieven van de RUD's en indirect dus ook hoe de taken worden opgepakt. Er heersen bij de gemeentes behoorlijke zorgen over de kosten van de RUD's ten opzichte van bijvoorbeeld het regionaal milieubedrijf of de SRE milieudienst (Samenwerkingsverband regio Eindhoven). Ook bij onze fractie leven deze zorgen. Het is mede om deze reden dat de waterschappen eraan denken misschien nog even te wachten met hun inbreng. Dus wat ons betreft blijvende kosten en tarieven zoveel mogelijk gelijk en zullen GS hierop altijd blijven inzetten. We zullen het echt scherp in de gaten houden.

We hebben ook nog enkele twijfels over de procedure van vergunningverlening maar dat hebben we bij het vorige agendapunt iets te lang aangekaart, dus hierop komen we zeker schriftelijk terug. Ons uitgangspunt blijft dat de vergunningverlening drastisch ingekort en versimpeld wordt.

De heer *Van der Staak* (SP): Voorzitter! Ik kan heel kort zijn. De heer Verhees zei het al, de RUD's worden enigszins opgedrongen, dus ze gaan er gewoon komen, hoe we het ook wenden of keren. Wat dat betreft kunnen wij dan ook instemmen met het stuk dat voor ons ligt.

De heer *Van Hattem* (PVV): Voorzitter! Ook ik kan er vrij kort over zijn, want we hebben er in de commissie al uitgebreid bij stilgestaan. Desalniettemin zit er één onderdeel in waar onze fractie niet erg gelukkig mee is en dat is het onderdeel over de regio noord die eigenlijk buiten de behandeling is gelaten. In de begroting zie ik dat bij de RUD-vorming een mooi groen bolletje staat, inhoudende dat alles op koers ligt. Dan denk ik

toch dat ze niet helemaal op koers liggen want in Noord is de zaak niet goed geregeld. Bij het stuk hebben we de brief van staatssecretaris Atsma van 23 augustus waarin heel nadrukkelijk staat aangegeven: Graag verneem ik op korte termijn op welke wijze u ervoor gaat zorgen dat de gemaakte afspraken worden nagekomen. Dan zou ik willen vragen of deze brief al is beantwoord en, zo ja, op welke wijze, zo nee, waarom niet. Stemt de staatssecretaris er ook mee in als 1 januari 2013 als datum voor de regio noord niet wordt gehaald en hoe daarmee wordt omgegaan?

De heer *Leenders* (PvdA): Voorzitter! Ik heb in mijn bijdrage bij het vorige onderwerp al de vraag gesteld of de RUD's ons gaan helpen bij de ingewikkelde problematiek waar we voor gesteld zijn met betrekking tot vergunningverlening, toezicht en handhaving. We hopen het van harte. We hebben er natuurlijk ook wat twijfels over en dat zal blijken. We hebben wel drie argumenten waarom wij het toch positief inschatten. Het is een kwaliteitsslag door bundeling van kennis, het is een tegenwicht tegen grote vervuilers, wat ook hard nodig is, en het is één loket wat meer duidelijkheid geeft voor bedrijven en burgers. Daar wil ik het voor dit moment maar even bij laten.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Voorzitter! GroenLinks kan instemmen met het aangaan van de gemeenschappelijke regeling omgevingsdienst met West- en Midden-Brabant en met de regionale uitvoeringsdienst Zuidoost-Brabant. Wij wensen de medewerkers die in deze nieuwe samenwerking aan de slag gaan, veel succes en wij hopen dat zij hun werk in meer integraliteit kunnen gaan uitvoeren, wat de kwaliteit zeker ten goede zal komen.

Voor de besluitvorming en de borging van de belangen van alle deelnemende partijen is een slimme oplossing gekozen, namelijk dat de meerderheid van de stemmen eveneens de helft van de omzet van het jaar daarvoor vertegenwoordigt. Dus gemeentes die wat te zeggen willen hebben binnen de RUD's, moeten daar ook diensten inkopen. Het is bijna gedwongen winkelnering voor het algemene

belang. Een prima zaak, vinden wij.

Waar wij zorgen over hebben is het feit dat de RUD Noordost-Brabant nog niet klaar is per 1 januari 2013. Dit geeft onzekerheid en onrust bij de medewerkers die daar naartoe over moeten. Wat zijn de consequenties voor vth (Vergunningverlening toezicht en handhaving), vergunningverlening, toezicht en handhaving? GS verklaren dat dit door twee andere RUD's opgevangen gaat worden maar kunnen GS verzekeren dat er geen onnodige fouten worden gemaakt omdat deze dan te veel werk hebben? Wij hebben nu echt geen mankracht over op het terrein van handhaving, zo is gebleken. Bovendien is het de ambitie van de provincie om de percentages van naleving omhoog te krijgen. Vinden GS het toelaatbaar dat deze RUD nog niet operationeel is op 1 januari 2013 en zo niet, wat denken zij daaraan te doen?

De heer *Mondriaan* (50PLUS): Voorzitter! Een paar kleine vragen die mogelijk overbodig zijn maar dat hoor ik dan wel.

Als gemeentebestuur en GS verschillend tegen de problematiek aankijken, wie heeft dan uiteindelijk het laatste woord?

Wat houdt extern mandaat praktisch in? Betekent het dat er dan geen democratische controle meer mogelijk is, of zijn GS er altijd aanspreekbaar op?

De heer *Kap* (OSN): Voorzitter! Voor ons ligt het verzoek om toestemming voor het aangaan van gemeenschappelijke regelingen. Laten we samen vaststellen dat de mogelijkheden om deze toestemming te weigeren limitatief zijn en dat er geen strijd is met het recht of het algemeen belang. Het is al door de heer Kuijken genoemd. Daarom stemt de OSN in met dit stuk. Daarmee is echter nog niet alles gezegd. Inhoudelijk is de provincie voldoende vertegenwoordigd en zij heeft zeggenschap in de RUD's, maar het is een gebrek dat nog niet voor alle regio's duidelijk is. De strijd voor het Brabants bont was legitiem, maar moet naar ons idee ten gunste van de regio worden opgegeven. Daarbij komt dat dit dossier ook over mensen gaat. Dit wordt nergens in de stukken duidelijk, maar moeten verhuizen naar een andere

locatie en vervolgens ander werk moeten accepteren en meer van dat soort zaken, heeft een grote impact op de persoonlijke leefomstandigheden van onze werknemers. Laten we dat niet vergeten. In dat kader constateert onze fractie dat Rijk en provincie het niet voor elkaar hebben gekregen, voor deze mensen binnen een redelijke termijn voor de inwerkingtreding van de RUD's duidelijkheid te verschaffen. Onze fractie vindt dat betreurenswaardig maar stemt dus wel in met het stuk.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Voorzitter! De algemene twijfel aan het nut van de RUD's, regionale uitvoeringsdiensten, of omgevingsdiensten zoals ze in Brabant zullen gaan heten, staat formeel natuurlijk niet op de agenda. Er is een heel lang proces aan vooraf gegaan. Het begon met allerlei branden in Nederland, waarna Mans, bekend van een ander onderzoek, uiteindelijk een voorstel heeft geschreven. Daar is de RUD uit gekomen. De kritiek was dat met name kleinere gemeenten niet altijd even goed in staat zijn om hun taken met betrekking tot vergunningverlening, toezicht en handhaving vorm te geven, omdat ze te weinig massa hebben. Ook zit er te veel ruimte tussen de uitvoering bij al die bevoegde gezagen. Als dat zou worden gebundeld, moest het beter gaan. Dat idee volg ik. De RUD is uiteindelijk het technische uitvloeisel daarvan. We moeten er sterk op toezien dat het ook zo gaat werken. In die zin betekent twijfel ook dat je kritisch gaat kijken naar de ontwikkelingen. Omdat het een nogal ingrijpende en ingewikkelde ontwikkeling is, is het goed er kritisch naar te blijven kijken. Vooral moeten we het doel van destijds, waarom we het eigenlijk doen, blijvend goed in de gaten houden. In die zin ben ik blij met een kritische houding.

De ambities zijn inderdaad niet geformuleerd in dat stuk. Die hebben we daarnet geformuleerd in de Handhavingskoers. Het stuk gaat, heel beperkt, alleen over de gemeenschappelijke regeling die regelt hoe we de zeggenschap verdelen over de club. Veel verder gaat het voorstel niet.

Er is sprake van splitsing tussen bevoegd gezag van de provincie en van de gemeenten, maar dat komt niet door de invoering van de RUD's. Sterker nog,

wij hebben als provincie niets te zeggen over waar de bevoegdheden die volgen uit de wet, liggen. Het kan nog steeds zo zijn dat een bedrijf bij een gemeente terecht moet voor het ene deel van zijn vergunning en bij de provincie voor het andere deel. Dat is nu ook het geval. Toch wordt het bij de invoering van de RUD's gemakkelijker voor zowel het bedrijf als de mensen aan de vergunningverlenende kant die ermee te maken hebben, omdat het allemaal achter één loket plaatsvindt. Een bedrijf hoeft niet meer zelf te zoeken waar in 's hemelsnaam die vergunningverlener zit en waar die handhaver. Voor hem is het allemaal RUD en wat daar achter gebeurt zoeken ze maar uit. Er is dus één aanspreekloket.

De heer *Verhees* (VVD): Voorzitter! Dat geldt misschien voor bepaalde onderdelen maar niet voor de Wabo-vergunning. De Wabo is er gekomen om milieuvergunning en bouwvergunning in één vergunning te verwerken. Dat wordt nu uit elkaar getrokken. De provincie brengt de bouwtaken wel in de RUD's onder maar de gemeenten schrikken enorm van de kosten en schrikken ervoor terug dat bouwgedeelte bij de RUD's onder te brengen.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Daar waar gemeenten ertoe besluiten dat wat niet verplicht is ook niet in te brengen in de RUD – dat betreft inderdaad een aantal Wabo-zaken – blijft de situatie zoals die nu is, namelijk dat een deel van het werk in dat geval bij de RUD gebeurt en een deel bij de gemeenten, zoals voorheen een deel bij de provincie gebeurde en een deel bij de gemeenten. Inderdaad wordt niet alles ingebracht in de RUD's. Alles wat niet verplicht is, hoeven de gemeenten ook niet in te brengen en daar kan niemand ze toe dwingen en dat moeten we ook niet willen. Daar verandert het vooralsnog niet, maar ik ben er wel van overtuigd dat in de loop van volgend jaar steeds meer gemeenten zullen besluiten, steeds meer taken bij de RUD's onder te brengen, al was het maar omdat er wel bij met name de kleinere gemeenten maar een heel klein team overblijft als je maar stukjes in eigen huis houdt.

De heer *Verhees* (VVD): Dat kan de gedeputeerde zo wel stellen, maar ik heb een kleine rondgang gemaakt bij verschillende wethouders en die schrokken allemaal enorm van de kosten. Zij spreken over een kostenstijging van het milieudeel van 60 tot 70% als zij de zaken bij de RUD's moeten uitbesteden ten opzichte van de situatie nu. Dan zal een gemeente in de huidige financiële situatie zich wel drie keer bedenken om dat bouwgedeelte over te doen. Daar komt het punt van de leges nog bij. Een milieuvergunning levert geen legesinkomsten op maar een bouwvergunning des te meer.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Ik zit elke maand met alle wethouders van alle gemeenten over dit onderwerp aan tafel en daar bespreken we ook deze zorgen. Ik erken ze ook wel. De gemeenten zijn er bang voor dat dit duurder wordt. Daar liggen een aantal zaken aan ten grondslag. De ervaring van gemeenten met gemeenschappelijke regelingen is bijvoorbeeld dat die regelingen groeien waardoor ze duurder worden. De RUD is echter een ander soort gemeenschappelijke regeling. Het is een uitvoeringsorganisatie die alleen werkt in opdracht van de provincie of in opdracht van de gemeenten. Die doet niets ongevraagd. Het kan dus niet zo zijn dat de RUD's autonoom gaan groeien in omvang en dus in kosten. Ze doen alleen maar wat ze wordt opgedragen, elk jaar opnieuw, door gemeentes en provincies.

De heer *Verhees* (VVD): Ik heb me natuurlijk niet laten afschepen met alleen maar de opmerking: wij denken dat het duurder wordt. Ze lieten me toch wel enkele goede redenen horen. Ze zeggen bijvoorbeeld dat ze nu voor bouwzaken bij een bureau mensen inhuren voor €50 om een milieuvergunning af te wikkelen, terwijl hun eigen mensen nu wel het brutoloon kosten maar dat ze met de overhead blijven zitten. De tarieven van de RUD Zuidoost zijn voorlopig bekend gemaakt en daar is het €84. Een gemeente kan dan vrij gemakkelijk een rekenom maken.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Alle gemeenten zijn

daar zelf bij geweest. Alles in het kader van de RUD's wordt afgesproken in drie regio's. Er wordt in dit stadium bijna wekelijks overlegd door een kopgroep die bestaat uit vertegenwoordigers van de regio. Zij overleggen ook regelmatig samen met de wethouders. Alles wat tot stand komt bij de RUD's gebeurt met instemming van de gemeenten. Anders lukt het ook niet. De kosten van handhaving kunnen inderdaad toenemen bij de gemeenten. De RUD's zijn er gekomen omdat de kwaliteit van de handhaving niet goed was. Nu wordt het niet meer geaccepteerd dat een gemeente te weinig prioriteit geeft aan handhaving. Dat kan betekenen dat een gemeente extra handhaving moet inkopen om aan de kwaliteitseisen te voldoen.

De Staten hebben al een aantal keren een debat gevoerd met mijn collega Pauli over de verschuiving van 250 à 300 mensen van het provinciehuis naar de RUD's. Volgens mij zijn de standpunten daarover wel helder.

Wanneer wij opdracht geven aan de RUD's gaan wij inderdaad wel over het wat maar niet over het hoe. Dat is nu ook het geval. Onze directie geeft aan de medewerkers of aan een bureau de opdracht voor vergunningverlening, toezicht en handhaving. Dat gaat met een bepaald mandaat. Een directeur kan zich niet de hele dag bezighouden met hoe een handhaver zijn werk moet doen. Dat is de verantwoordelijkheid van de handhaver zelf. Daarvoor zijn beleidsrijke criteria opgesteld.

Het uitgangspunt is dat ingezet wordt op kostenneutraliteit. Wij weten allemaal dat de nieuwe organisatie frictiekosten met zich brengt. Wij weten ook dat de gemeenten en de provincie met kosten blijven zitten die zij nog niet meteen weggrijpen. Ik denk bijvoorbeeld aan overheadkosten en kantoorkosten. Die vierkante meters moeten nog steeds betaald worden ook al zijn de mensen daar weg. Dat moeten gemeenten en provincie zelf oplossen, zo hebben wij dat ook afgesproken.

Er is een overgangperiode van drie jaar waarin wij geen inverdieneffecten gaan verzilveren bij de RUD's vanwege de frictiekosten. Vanaf 2015 wordt er drie jaar lang 3% per jaar ingeboekt als

inverdieneffect; dus 9%. Uiteindelijk moet dat niet alleen leiden tot kostenneutraliteit maar misschien in de toekomst ook tot een vermindering van de totale kosten van vergunningverlening, toezicht en handhaving. Iedereen zet in op kostenneutraliteit.

De heer Mondriaan vraagt hoe het zit met het extern mandaat. Er wordt nu mandaat verleend van een directie aan een medewerker of aan een bureauhoofd, dat gaat straks van de provincie naar de directeur van de RUD. Daarin verandert in feite niet zo heel veel, behalve dat die man zijn kantoor niet in Den Bosch heeft maar in Tilburg, Eindhoven of waar dan ook. PS kunnen GS altijd aanspreken op wat er gebeurt. Wij zijn verantwoordelijk voor het geven van een mandaat en daarop kunnen PS ons altijd blijven aanspreken.

De gemeenschappelijke regeling voor RUD-Noord zit niet in dit voorstel omdat die nog niet klaar is. Dat heeft van alles te maken met de manier waarop het RUD-proces van begin af aan is opgezet. Daar gaat vast iemand een mooi boek over schrijven. In den beginne was het een bottom-up proces. Tegen regio's, gemeenten en de provincies werd gezegd: u weet wat de bedoeling is, verzin daar zelf eens een werkbaar model voor. Dat hebben wij gedaan in Brabant. Naarmate de deadline voor het inwerking treden van de RUD's dichterbij kwam, kwamen er vanuit Den Haag steeds meer eisen op die RUD's af. Dat heeft in alle drie de regio's tot aanpassingen geleid en bij de regio Noord tot behoorlijk grote structurele aanpassingen. In de twee regio's die nu voorliggen, was al sprake van één gemeenschappelijke regeling met één directeur met volledige bevoegdheden om het personeel aan te sturen. Dat was in Noord niet het geval. Daar was gekozen voor de ingewikkelde constructie van twee gemeenschappelijke regelingen met nog een overkoepelende gemeenschappelijke regeling en drie directeurs. Toen kwam de brief van staatssecretaris Atsma dat dit niet werd geaccepteerd. Vervolgens zijn er enkele ingewikkelde onderhandelingen gevoerd binnen de regio Noord. De draai is gemaakt en men gaat voldoen aan de eisen van het departement. Er wordt nu ingezet op één gemeenschappelijke regeling met één directeur zoals in de andere twee regio's het geval is. Dat

vergt echter nogal wat aanpassingen. Men hoeft niet helemaal vanaf nul te beginnen. Wij beschikken hier op papier al over goede voorbeelden hoe men een gemeenschappelijke regeling kan opzetten, maar toch moeten bedrijfsplannen in elkaar geschoven worden. Dat vergt extra tijd. Er wordt echt heel hard aan gewerkt. Binnenkort ligt er een ontwerp gemeenschappelijke regeling voor. Men is bezig de bedrijfsplannen in elkaar te schuiven en wij geloven dat men het voor 1 december voor elkaar krijgt. Nog steeds is 1 januari de ingangsdatum voor de inwerkingtreding van de RUD's. Die datum houden wij in ieder geval vast voor de twee andere regio's. Er kunnen altijd praktische problemen ontstaan, maar wij zullen die zo goed mogelijk oplossen. Het is duidelijk dat bij Noord een overgangperiode nodig is. Wij zullen daarmee heel praktisch omgaan om te voorkomen dat in tussentijd vth-taken tussen de wal en het schip vallen.

De heer *Kap* (OSN): Voorzitter! Waarop doelt de gedeputeerde als hij spreekt over eventuele praktische problemen?

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Huisvesting bijvoorbeeld. Er moet in Den Bosch een kantoor gevonden en ingericht worden.

De heer *Kap* (OSN): Nee, ik bedoel in de twee andere regio's.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Op een aantal ontwikkelingen hebben de gemeenten of de provincie geen grip. Er vinden bijvoorbeeld onderhandelingen plaats met de vakbonden die moeten leiden tot een sociaal beleidskader. Dat is nodig om tot een plaatsingsplan te komen. Als de bonden er niet uitkomen, hebben wij een probleem. Dat hebben wij niet in de hand.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Wij kunnen niet het risico lopen dat er niet genoeg menskracht is om te handhaven, etc. Kan de gedeputeerde garanderen dat Brabant geen kleerscheuren oploopt.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Dat kan ik garanderen. Het wordt geen anarchie in Brabant-Noord in de drie maanden dat er eventueel nog geen RUD is. Dan blijven de mensen die daarheen zouden gaan, nog op hun huidige plek zitten en voeren die taken uit.

De *voorzitter*: Mag ik de gedeputeerde vragen om tot een afronding te komen?

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Dat was het, mevrouw de voorzitter.

De *voorzitter*: Goed getimed!

De heer *Van Hattem* (PVV): Voorzitter! Ik heb nog gevraagd of de brief van de staatssecretaris van 23 augustus al is beantwoord en hoe de reactie van de staatssecretaris was.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Wij hebben de staatssecretaris laten weten dat wij in gesprek zijn met Noord, dat die gesprekken goed gaan en dat wij hem zullen informeren zodra wij goede berichten te melden hebben. Bestuurlijk is dat nu het geval. Hij weet dat in Noord de zaak inmiddels richting één gemeenschappelijke regeling en één directeur gaat en dat er geen sprake is van een witte vlek.

De heer *Van Hattem* (PVV): Stemt de staatssecretaris ermee in dat het 1 januari nog niet klaar is? In de commissievergadering werd nog gezegd dat het in januari klaar zou zijn en nu hoor ik de gedeputeerde spreken over misschien wel drie maanden. Hoe zit het nu?

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Ik denk nog steeds dat wij op 1 januari kunnen beginnen voor de twee regio's die nu op de agenda staan, met uitzondering van enkele zaken die wij niet in de hand hebben, zoals onderhandelingen met vakbonden en het maken van een sociaal beleidskader. Daardoor zou het opgeschoven kunnen worden. De gemeenschappelijke regeling moet door 45 gemeenten goedgekeurd worden. Er kunnen nog allerlei zaken opduiken waardoor het

misschien 1 februari wordt, maar dat gaat niet leiden tot stopzetting van de vth-taken.

De heer *Van Hattem* (PVV): Voorzitter!

De *voorzitter*: U hebt twee keer geïnterrupteerd, mijnheer Van Hattem.

De heer *Van Hattem* (PVV): Maar ik heb nog steeds geen antwoord gekregen op mijn vraag of de staatssecretaris ermee in kan stemmen.

De *voorzitter*: Nogmaals, u hebt twee keer geïnterrupteerd.

Ik kijk even de kring rond. Is er nog behoefte aan een tweede termijn?

De heer *Verhees* (VVD): Voorzitter! Wij hebben gevraagd om een actieve houding van GS in deze opstartfase. De gedeputeerde heeft dat toegezegd en wij zullen hem daaraan houden.

Wij vragen de gedeputeerde nogmaals scherp op de kostprijzen te letten.

De heer *Van Hattem* (PVV): Ik kreeg net de kans niet, maar die grijp ik nu natuurlijk alsnog.

Wat doet de gedeputeerde als de staatssecretaris er niet mee instemt als 1 januari niet wordt gehaald?

Ik wil GS meegeven dat het RUD-proces een kans moet bieden eventuele herindelingen in Brabant te voorkomen door op deze manier samen te werken.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Voorzitter! Als wij er niet uitkomen met de vakbonden, er nog geen sociaal beleidskader is en wij kunnen niet starten op 1 januari maar een paar weken later, denk ik niet dat de staatssecretaris daarvan heel veel gaat vinden. Een periode van een of twee maanden is geen aanleiding om in te grijpen. Ook de staatssecretaris zal vertrouwen moeten hebben in het proces zoals dat in de regio's plaatsvindt.

De RUD-ontwikkeling staat volstrekt los van elk herindelingsdiscussies. Ik heb die link nog nooit horen leggen en dat wil ik ook niet doen, want dan krijgen wij nog meer gedoe.

De heer *Van Hattem* (PVV): Ik hoop dat de

staatssecretaris inderdaad zo soepel is, maar dat merken wij wel.

Mijn opmerking over de herindelingen is wel degelijk relevant. Nu wordt vaak gezegd dat gemeenten moeten herindelen omdat zij bepaalde handhavingstaken die zij door het Rijk krijgen opgelegd, niet goed kunnen uitvoeren. Wij zien de RUD-vorming wel degelijk als een kans voor gemeenten om samen te werken waardoor herindelingen wellicht overbodig zijn.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Wie weet, maar ik heb hier in de provincie nog nooit iemand horen zeggen dat gemeenten moeten herindelen om wat voor reden dan ook.

De heer *Van Hattem* (PVV): Moeten niet, maar als het ooit zo ver komt, kan de samenwerking op RUD-niveau misschien een kans zijn waardoor het voor gemeenten wat lichter wordt. Misschien kan een soortgelijke samenwerking ook worden opgepakt voor andere gemeentelijke taken. Wie weet. Ik kom er nog wel een keer op terug.

De *voorzitter*: Dan zijn wij nu aan besluitvorming toe. Wij besluiten dus toe te stemmen in het aangaan door het college van Gedeputeerde Staten van de gemeenschappelijke regeling als openbaar lichaam Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant.

In stemming komt Statenvoorstel 49/12 B-I

De heer *Verhees* (VVD): Voor.

De heer *Kuijken* (CDA): Voor.

De heer *Van der Staak* (SP): Voor.

De heer *Van Hattem* (PVV): Voor.

De heer *Leenders* (PvdA): Voor.

Mevrouw *Spierings* (D66): Voor.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Voor.

De heer *Mondriaan* (50PLUS): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De heer *Kap* (OSN): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat dit voorstel met algemene stemmen is aangenomen.

Vragenuurtje

De *voorzitter*: Er zijn geen vragen ingediend voor het vragenuurtje, dus daarmee zijn wij snel klaar.

Motie M1a vreemd aan de orde van de dag

De *voorzitter*: Dan gaan wij nu naar de moties vreemd aan de orde van de dag.

Motie M1 vreemd aan de orde van de dag is gewijzigd in die zin dat de fractie van de PvdA geen ondertekenaar meer is. De gewijzigde motie maakt onderwerp uit van de beraadslaging en krijgt nr. M1a.

Misschien wil mevrouw Van der Kammen haar motie toelichten?

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Voorzitter! Op Omroep Brabant lazen wij vorige week dat er een flink tekort is aan leerwerkplekken voor MBO-studenten in de bouw. De bouw en de opleidingen luiden zelfs de noodklok. Als oorzaak wordt de recessie genoemd. Er wordt veel minder gebouwd en de concurrentie is heftig momenteel. Het is in de bouw en in aanverwante sectoren echt erop of eronder. Toch zal de vraag naar goede vaklieden straks enorm zijn, onder meer omdat de komende tijd veel mensen met pensioen gaan, maar ook omdat de recessie echt niet eeuwig zal duren. Dan moeten de geschoolde handen klaar zijn om uit de mouwen gestoken te worden.

Het provinciehuis wordt voor heel veel geld verbouwd. Of je het daarmee eens bent of niet bij het lezen van het bericht over de leerwerkplekken moesten wij direct aan die verbouwing denken.

Wij vragen met deze motie vreemd aan de orde van de dag aan het college om ervoor te zorgen dat er bij de verbouwing zo veel als mogelijk wordt ingezet op het creëren van leerwerkplekken en maak daarover bij de inhuur van bedrijven afspraken. Daarmee draagt de provincie op een heel tastbare manier haar steentje bij aan het oplossen van dit probleem.

Vanmorgen vertelde de gedeputeerde in de wandelgangen dat hij al met deze problematiek aan de slag is gegaan. Onze fractie is enorm blij om dat te horen. Daarom gaan wij ervan uit dat het college geen bezwaar kan hebben tegen deze motie, sterker nog dat het college de motie met beide handen aanneemt.

De *voorzitter*: Zijn er fracties die hierop willen reageren?

Mevrouw *Knoet-Michels* (PvdA): Voorzitter! Ik wil er kort op reageren. U hebt gezien dat wij motie M1 ook hadden ondertekend. Wij vinden echter dat het staand beleid is en daarom is het flauwekul om een motie in te dienen.

De heer *Van Lopik* (VVD): Voorzitter! In het bestaande beleid wordt duidelijk gedacht aan opleidingen in alle facetten. Ik vind het een beetje opportuun om dit zo in extremo naar voren te brengen in relatie met de verbouwing van het provinciehuis. Ik vind deze motie dan ook overbodig.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Laat een ding duidelijk zijn: de insteek van de motie is heel sympathiek, maar er is geen sprake van een spoedeisend karakter. Waarom kan zo'n onderwerp dan niet in de betreffende commissie aan de orde worden gesteld, zodat wij er met zijn allen rustig over kunnen spreken, allemaal over dezelfde informatie beschikken en een reactie krijgen van het college? Misschien besluiten wij dan vervolgens dat wij een motie zullen indienen. Waarom wordt op deze manier iets aan de orde gesteld wat op zich sympathiek is?

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): De heer

Heijmans vraagt waarom wij vandaag komen met een motie en het onderwerp niet eerst rustig in de commissie bespreken.

Het antwoord is heel simpel. De tent wordt verbouwd en er worden opdrachten verleend aan bouwbedrijven. Als je iets wilt doen, moet dat nu gebeuren en niet eerst nog eens maanden wachten, de zaak bespreken, etc. Nu is het de tijd.

De heer *Heijmans* (SP): De commissievergadering is op 2 november. Wij hebben het dus over twee weken.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Laten wij er in godsnaam voor zorgen dat leerlingen gewoon aan de slag kunnen. Ik kan mij niet voorstellen waarom wij dat nu niet kunnen zeggen.

Mevrouw *Knoet-Michels* (PvdA): Natuurlijk zijn wij ook hartstikke blij als leerlingen worden ingezet. Dat is keihard nodig en dat geldt niet alleen in de bouw. In de hele MBO-wereld (middelbaar beroepsonderwijs) is het op dit moment een groot probleem dat jongelui geen stage- en geen leerwerkplekken hebben. De Roc's (regionale opleidingscentra) zijn in overleg met de provincie welke bijdrage zij kunnen leveren. Hier gaat het echter over iets waarvan wij begrepen hebben dat bij de aanbestedingen al gekeken wordt of het bedrijven zijn die ook leerlingen inzetten. Dan is het dus niet meer nodig om deze motie in te dienen.

De heer *Pauli* (GS;VVD): Voorzitter! Tegen dit type moties kan niemand bezwaar hebben, ook het college niet. Ik wil het echter in een wat bredere context plaatsen. Het college onderkent het probleem en is Brabantbreed bezig om dit probleem samen met veel partijen op te lossen. Twee weken geleden heb ik samen met alle MBO-directies van Brabant, mevrouw Knoet was daarbij beroepshalve aanwezig, om de tafel gezeten om dit probleem te bespreken. Voorafgaande aan deze Statenvergadering heb ik mevrouw Van der Kammen reeds verteld dat dit er begin deze week toe geleid heeft dat wij binnen Pact Brabant waarin alle partijen aanwezig zijn – vakbonden,

VMBO (voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs), MBO, HBO (hoger beroepsonderwijs), universiteiten, werknemers, regiovertegenwoordigers – hebben afgesproken dat er de eerstvolgende vergadering Brabantbreed een plan ligt om jonge mensen stageplekken te verschaffen en deze te garanderen. De provincie heeft hierin natuurlijk een voorbeeldfunctie. Het gaat overigens niet alleen om vakscholen maar ook voor andere opleidingen zijn stageplekken nodig vanaf VMBO tot en met HBO. Wij doen dit niet alleen in tijden van verbouwing maar het hele jaar door. Het is uiteraard aan de leden om moties in te dienen en aan de Staten om die vast te stellen. Ik denk dat het beter is om dit in een bredere context te plaatsen en niet kleine punaises uit een totaalplan te pakken. Dat doet het grote plan geweld aan en dat zou zonde zijn.

Ik kan tegen de inhoud van de motie geen bezwaar hebben voorzitter. In de motie staan een paar grammaticale fouten. Er wordt gesproken over de huidige verbouwing. Ik neem aan dat mevrouw Van der Kammen hiermee niet het verwijderen van de gevelplaten bedoelt. Dat is namelijk nachtwerk en daarvoor mogen geen MBO'ers onder de 18 jaar worden ingezet. Ik neem aan dat de toekomstige verbouwing bedoeld wordt. Ik neem ook aan dat de indiener er geen bezwaar tegen heeft dat als de motie door de Staten wordt aangenomen, wij het breder trekken dan alleen stageplaatsen in de bouw. Het tekort is veel nijpender en gaat over veel meer stageplaatsen.

De *voorzitter*: Ontraadt het college de motie?

De heer *Pauli* (GS;VVD): Als de motie het college oproept om veel breder aan de slag te gaan en geen betrekking heeft op de verwijdering van de gevelplaten, heeft het college geen bezwaar. Nogmaals, de motie betreft slechts een klein onderdeel van een veel grotere aanpak om de komende jaren MBO-banen voor jonge mensen te kunnen garanderen.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! In de motie staat volgens mij: zo veel mogelijk. Ik kan mij voorstellen dat het inzetten van stageplaatsen

kostenverhogend werkt op de verbouwing. Ik weet niet of dat de bedoeling is van de indiener, maar wij moeten wel rekening houden met het feit dat er een bepaald kader is voor het inzetten van stageplaatsen. Het college is streng gehouden aan maximale kosten voor de verbouwing. Ik wil daarop ook graag een reactie.

De heer *Pauli* (GS;VVD): Zeker, mijnheer Heijmans, daar houden wij natuurlijk rekening mee. Wij begrijpen de intentie van de Staten en dat is ook de intentie van het college. Zo is bij de definitieve architectkeuze ook bepaald dat de architect gewoon meedoet aan social return. Nogmaals, de beleidsopvattingen die de Staten hier bepalen, proberen wij strikt door te voeren met respect voor wat er mogelijk is.

De heer *Van Hattem* (PVV): Voorzitter! Tegen de heer Heijmans wil ik zeggen dat het geen significant verschil zal uitmaken op de totale kosten van €33 mln.

Tegen de gedeputeerde zeg ik dat in onze motie niet staat dat het gaat over de huidige verbouwing, dus over de gevelplaten. Onze motie gaat over de totale verbouwing van het provinciehuis.

De heer *Pauli* (GS;VVD): In de motie staat en ik citeer: "Ervoor te zorgen dat bij de huidige verbouwing van het provinciehuis zo veel als mogelijk leerwerkplekken gecreëerd worden, zodat leerlingen van vakscholen aan de slag kunnen." Zo staat het in het dictum van de motie.

De heer *Van Lopik* (VVD): Voorzitter! Ik sta niet in de schoenen van de gedeputeerde maar ik denk dat hij de motie overbodig zou moeten verklaren. Hij wil het immers in een bredere context plaatsen en dat willen wij ook. Daar wordt nu een onderdeel uitgehaald. Wij moeten naar een veel breder kader toe in het hele arbeidsbeleid. Daarom is de motie overbodig.

De heer *Pauli* (GS;VVD): Ik zou de motie graag overbodig verklaren, mits de Staten daaraan niet de conclusie verbinden dat deze gedeputeerde en dit college niet alles doen om jonge mensen aan

een goede toekomst te helpen en dus ook leerwerk- en stageplaatsen voor hen te realiseren.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Voorzitter! Om misverstanden te voorkomen, ik doel niet op de verbouwing van de gevelplaten maar op de verbouwing van het provinciehuis.

De heer *Pauli* (GS;VVD): Ik kan nogmaals toezeggen dat wij het binnen de mogelijkheden volledig mee zullen nemen. Dat gaat verder dan alleen leerwerkplaatsen voor de bouw.

De heer *Mondriaan* (50PLUS): Ik vind dit woordenspel een beetje gênant. Het gaat om jeugdigen die thuiszitten en geen opleiding kunnen volgen. U weet hoe belangrijk het is dat deze jongeren een stageplaats krijgen, want anders kunnen zij niet naar school gaan. Ik schaam mij voor wat hier gebeurt. Het gaat niet alleen om stageplaatsen in de bouw maar ook in bedrijven met installatietechnieken, etc. Ik verwacht toch iets meer felheid van het college om de jeugd aan het werk te helpen of in ieder geval een stageplaats te geven opdat zij een opleiding kunnen volgen. Daarom kon ik mij niet inhouden, sorry.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Kan de gedeputeerde aangeven om hoeveel leerwerkplekken het de komende tijd gaat? Dan hebben wij in ieder geval een handvat.

De heer *Van Vugt* (CDA): Voorzitter! Dit zijn commissievragen.

De heer *Heijmans* (SP): Bij een motie vreemd aan de orde van de dag waarop een gedeputeerde zich dus niet kan voorbereiden, vind ik het niet terecht als dit soort vragen gesteld worden. Stel zoiets een paar dagen van tevoren aan de orde!

De *voorzitter*: Als de gedeputeerde meent dat hij hierop kan antwoorden, geef ik hem het woord.

De heer *Pauli* (GS;VVD): Het antwoord is simpel. Het bedrag staat in het Statenvoorstel en over de specifieke uitwerking doe ik geen mededelingen in

verband met de positie in de onderhandelingen met alle contractpartijen. Ik zeg toe dat wij waar mogelijk maximaal zullen inzetten op stage- en leerwerkplaatsen, maar ik noem geen aantallen.

In stemming komt motie M1a.

De heer *Van Lopik* (VVD): Tegen.
Mevrouw de voorzitter. Wij vinden deze motie overbodig.

De heer *Van Vugt* (CDA): Tegen.
De motie is overbodig, voorzitter.

De heer *Heijmans* (SP): Tegen.
Voorzitter. Wij vinden de motie overbodig en bovendien niet op de juiste manier aan de orde gesteld.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Voor.

Mevrouw *Knoet-Michels* (PvdA): Voor.
Voorzitter. Hier kun je niet op tegen zijn. De motie is overbodig. Inhoudelijk vind ik het een gemiste kans dat wij er niet meer van maken en procedureel blijf ik het onzin vinden.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Tegen.
Voorzitter. In 2010 hebben de vorige Staten een motie op het gebied van social return aangenomen en daarin wordt dit beleid volledig uitgewerkt. Deze motie is overbodig.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Tegen.
Met dezelfde stemverklaring als D66.

De heer *Mondriaan* (50PLUS): Voor.
Voorzitter. Ik kan hier niet tegen zijn en sluit mij aan bij de stemverklaring van de PvdA.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.
Wij volgen de redenering van de PvdA.

De heer *Kap* (OSN): Tegen.
Voorzitter. Als het al bestaand beleid is, is deze motie overbodig.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP, D66, GroenLinks en de OSN tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

Motie 2 vreemd aan de orde van de dag

De heer *Kap* (OSN): Voorzitter! De motie spreekt voor zichzelf. Het is een motie over milieulabels voor dienstauto's van de provincie. Zoals wellicht bekend zijn die milieulabels ingevoerd om aan te geven hoe zuinig een auto is in vergelijking met andere auto's in dezelfde klasse. De labels gaan van A tot en met G; label A is het meest zuinig. Een zuinige auto geeft uiteraard milieuvoordelen zoals een relatief beperkte uitstoot van CO₂. Milieu heeft natuurlijk relaties met ons provinciaal milieuplan en ons provinciaal vervoersplan. Gezien de hierin genoemde ambities is het voorstelbaar dat wij ons als provincie maximaal inzetten om de genoemde doelen te halen en hierin het goede voorbeeld te geven. Daarom ligt deze motie nu voor en ik hoop van harte dat de Staten deze motie ondersteunen. De bedoeling is dus dat de provincie bij nieuwe contracten alleen nog auto's leaset met een A-label.

De heer *Van Vugt* (CDA): Ook hierbij is het de vraag wat het zo urgent maakt om deze motie vandaag in te dienen. Ik vind dat gezien ook de vorige motie er toch vrij onzorgvuldig mee wordt omgegaan.

De *voorzitter*: Misschien wil de heer Kap even toelichten wat de urgentie is?

De heer *Kap* (OSN): Ik ben net van vakantie terug. Ik heb niet begrepen dat het urgent zou moeten zijn om haar nu hier in te dienen. Ik vraag mij ook af wat er aan de motie verder te beredeneren valt. Zij spreekt toch voor zichzelf.

De *voorzitter*: Dat is geen antwoord op de vraag. Wat is de urgentie van deze motie. Waarom is het een motie vreemd aan de orde van de dag en waarom kan ze niet worden geagendeerd voor een

commissie.

De heer *Kap* (OSN): Ik kan haar ook agenderen voor een commissie want ze is niet urgent, maar waarom zou ze nu niet behandeld kunnen worden.

De *voorzitter*: Omdat moties vreemd aan de orde van de dag een zekere urgentie moeten hebben. Het moet zo zijn dat u niet kunt wachten op een commissievergadering omdat zich een problematiek voordoet die nu aan de orde moet worden gesteld en waarover de Staten nu een oordeel moeten uitspreken. Dat speelt bij deze motie in ieder geval niet.

De heer *Van Hattem* (PVV): Voorzitter! een punt van orde. Ik maak toch bezwaar tegen die opvatting want dat geldt voor het vragenuurtje en niet voor moties vreemd aan de orde van de dag. Daarover wordt niets geregeld in het Reglement van orde.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Ik denk dat u op zich gelijk heeft als het gaat om moties vreemd aan de orde van de dag. Die zijn destijds in het leven geroepen om spoedeisende zaken aan de orde te kunnen stellen. We hebben in het presidium afgesproken dat we met elkaar een goede discussie gaan voeren over het gebruik van de motie vreemd aan de orde van de dag, maar het is terecht als de heer *Kap* zegt zich er niet van bewust te zijn dat op dit moment al een bepaalde urgentie moet worden aangetoond om een motie vreemd aan de orde van de dag in te dienen. Ik wil wel duidelijk maken waarom het zo jammer is als de heer *Kap* het met zo'n motie vreemd aan de orde van de dag naar voren brengt. Ik zou graag van het college willen horen wat de consequenties van de motie zouden zijn. Wanneer verlopen er leasecontracten, voor hoeveel auto's geldt het, wat gaat het ons kosten als we de motie overnemen. Ik maak me bijna sterk dat het voor het college moeilijk is er op zo'n korte termijn antwoord op te geven. Dat vind ik altijd jammer bij dit soort ad hoc moties dat we allemaal discussiëren over een onderwerp waar we maar de helft van af weten.

De motie is sympathiek. Ik wacht het antwoord

van het college af. Als er geen directe dramatische kosten aan verbonden zijn, zullen wij deze motie steunen.

De heer *Van Hattem* (PVV): Voorzitter! Even over het instrument motie vreemd aan de orde van de dag.

De *voorzitter*: Ik stel voor dat we die discussie nu niet voeren. Dat zullen wij in het presidium doen.

De heer *Van Hattem* (PVV): Als u de heer *Heijmans* er het woord over geeft, moet u mij er ook het woord over laten voeren.

De *voorzitter*: Daar is nu genoeg over gezegd.

De heer *Van Hattem* (PVV): Dat vind ik niet.

De *voorzitter*: De motie wordt straks in stemming gebracht. U kunt zich nu beperken tot de motie.

De heer *Van Hattem* (PVV): Dan beperk ik mij nu tot de motie vreemd aan de orde van de dag, die keurig is ingediend volgens artikel 47 van het Reglement van Orde dat nog altijd geldend is in deze Staten. Dat moet zo gehandhaafd moet worden. Wij moeten niet gaan werken met allerlei niet afgesproken regels.

We vinden de motie op zich wel sympathiek maar we vragen ons af wat de kosten zijn. Als de wagens die daarvoor geleased moeten worden, een stuk duurder zijn, vinden wij het niet acceptabel omdat we toch zo laag mogelijke kosten willen voor ons wagenpark bij de provincie. Verder, welke keus wordt gemaakt? Als een heel grote wagen met A-label wordt gekocht die vrij duur is qua milieukosten ten opzichte van een kleinere wagen, dan is het nog niet erg efficiënt. Het is maar net hoe je het interpreteert.

De heer *Van Lopik* (VVD): Voorzitter! De vragen die hier worden opgeroepen, geven aan dat dit een heel breed onderwerp is waarbij heel veel aspecten een rol spelen. Als we deze motie afstemmen, gaat het voorbij. Ik raad de heer *Kap* ten sterkste aan, het gewoon in de commissie te brengen, waar we

wat breder en dieper de zaken kunnen bekijken.

De heer *Van Vugt* (CDA): Ook ik zou de heer Kap willen vragen, omdat het onderwerp dat hij aansnijdt, sympathiek is, de motie aan te houden en het in de commissie aan de orde te stellen. Dan komt het veel beter tot zijn recht.

De heer *Kap* (OSN): Ik wacht even de reactie van GS af en neem er dan een beslissing over.

De heer *Pauli* (GS;VVD): Voorzitter! De provincie heeft drie categorieën auto's: enkele huurauto's voor personeel, alle A-plus, drie elektrische en zeven hybride wagens. Dat is dus geregeld. Dan hebben we leaseauto's voor GS. De contracttermijn loopt nog door tot 2014. Tussentijdse contractwijziging zou een behoorlijke kostenpost opleveren. Het goede nieuws is dat als we bij dezelfde auto's die nu in de B-tabel zitten, blijven, de nieuwe auto's straks allemaal in de A-tabel zitten. De derde categorie bestaat uit wagens die vooral worden gebruikt voor infra- en milieumetingen. Die zijn zo specifiek van aard vanwege functionaliteit, veiligheid en actieradius, dat hoewel we maximaal proberen in te zetten op het A-label dit in de praktijk nog niet mogelijk is. Als de motie zo wordt aangepast dat het college wordt gevraagd er zorg voor te dragen dat bij contractverlenging alle dienstauto's van GS-leden en van personeel zo veel mogelijk voorzien zijn van een A-label, heeft het college van GS geen bezwaar.

De heer *Kap* (OSN): Het lijkt mij dan raadzaam de motie aan te passen zoals de heer Pauli voorstelt.

De heer *Heijmans* (SP): Mijn vraag aan de gedeputeerde is dan of het niet het huidige beleid is dat hij verwoordt. Is het niet wat u nu al doet bij contractverlenging, namelijk zo veel mogelijk wagens met een A-label nemen?

De heer *Pauli* (GS;VVD): Ik kaats de bal een beetje terug. De Staten hebben gezegd meer te willen op het gebied van elektrisch vervoer en vermindering van CO₂-uitstoot waarmee we onder meer bij de

campus zitten die helemaal inzet op elektrisch vervoer en op CO₂-neutraal rijden. Nu we dan ook nog laadpalen door heel de provincie aanleggen, hebben we natuurlijk als provincie een voorbeeldfunctie en proberen we maximaal aan genoemde doelstelling te voldoen, maar wel in het nuchtere besef dat we het pas kunnen realiseren op het moment dat een contractperiode ten einde loopt.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Ik val de gedeputeerde niet aan. Ik probeer vast te stellen dat we dreigen een motie aan te nemen over iets wat het college al gewoon doet. Dat vind ik niet zo zinvol, want de gedeputeerde had gewoon op een vraag hoe het zit met de dienstauto's van de provincie, dit beleid kunnen uitleggen en was een motie niet nodig geweest.

De *voorzitter*: Mijnheer Kap, houdt u de motie aan?

De heer *Kap* (OSN): Het is niet mijn bedoeling hier zo veel verwarring te stichten. Ik ben er wel wat verbaasd over, maar gezien alle rompslomp nu lijkt het mij toch het beste, de motie aan te houden.

De *voorzitter*: Motie M2 is aangehouden en maakt geen onderwerp van beraadslaging meer uit.

Motie 3 vreemd aan de orde van de dag

De heer *Burger Dirven* (VVD): Voorzitter! De actualiteit van deze motie over aardwarmte is dat recentelijk een artikelenreeks is verschenen in het Brabants Dagblad over de winning van aardwarmte. Daarin is bekend gemaakt dat er partijen zijn die in de Brabantse bodem willen gaan boren en al dan niet fracken. Onderdeel daarvan is dat ze een vergunning aanvragen die bij de minister moet worden aangevraagd. De minister vraagt vervolgens advies aan belanghebbenden waaronder gemeentes en provincie. Dat advies moet nu worden geschreven. De gedeputeerde moet daarover weer berichten aan de minister en daar gaat deze motie over. Wat gaat hij berichten? Wij hebben daar nog geen beleid voor gemaakt.

Daartoe is wel een motie van de Staten aangenomen op 11 mei 2012. Die wordt, zo is mij twee uur geleden bekend gemaakt, besproken op 9 november in de commissie Ecologie en Handhaving en is ongeveer anderhalf uur geleden op sis geplaatst. Daar heb ik even snel doorheen gebladerd, maar in die Statenstukken gaat het slechts om een inventarisatie en niet over wat ons beleid is en welk beleid wij voorstellen. Om nu te voorkomen dat onze gedeputeerde in alle goedheid en deskundigheid een advies aan de minister gaat geven, willen wij als VVD met deze motie die inmiddels door alle fracties is ondertekend, dat de gedeputeerde zijn advies voordat hij het aan de minister stuurt, eerst naar de commissie Ecologie en Handhaving stuurt ter advisering, niet ter vaststelling, te meer omdat wij willen voorkomen dat als wij dadelijk komen tot een breed gedragen beleid voor de ondergrond, wij niet op voorhand al een ander advies gegeven zouden kunnen hebben aan de minister. Daar gaat deze motie in het kort over. Wij zijn van mening dat de motie iets vraagt wat de gedeputeerde eigenlijk niet kan weigeren. Het geeft ook geen vertraging en daarom is het belangrijk dat wij er nu als Staten een eenduidige uitspraak over doen, omdat het advies nu moet worden geschreven en we niet dadelijk om twee voor twaalf ermee komen en de gedeputeerde moet zeggen dat als we dat gaan doen, er nog vier tot zes weken nodig zijn en de inspraaktermijn bij de minister verloopt.

De *voorzitter*: Omdat het een unanieme motie is, geef ik meteen het woord aan de gedeputeerde.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Voorzitter! Op 9 november staat zoals door de heer Burger Dirven gezegd dit onderwerp op de agenda van de commissie. Ik zou hem willen aanraden, zoals in het verlengde van de twee vorige moties, de motie op dat moment te behandelen. Verwijt is misschien een groot woord maar in de motie wordt wel geconstateerd dat er nog geen beleid is. Dan breekt wel een beetje mijn klomp. Voor de zomer hebben wij de Staten een startnotitie aangeboden, juist om ervoor te zorgen dat we beleid gaan ontwikkelen. Wij gaven toen aan dat het urgent is

dat te doen omdat de minister met van alles en nog wat bezig is. Vervolgens werden GS teruggestuurd om niet meer dan een inventarisatie te maken. Dat is wat de Staten naar aanleiding van hun vraag aan ons, op 9 november in de commissie behandelen. Als de Staten dat wat magertjes vinden, wil ik toch echt verwijzen naar uw besluit om het zo in te richten.

Ons college geeft tientallen adviezen per week, niet alleen aan de minister. Dit is zeer nadrukkelijk een uitvoerende activiteit en ook bevoegdheid van het college. Wat ik zeker niet wil is dat dit een precedent gaat worden om wat dan ook in ons uitvoerende beleid telkens te gaan voorleggen aan de commissie.

De heer *Burger Dirven* (VVD): Het laatste zeker niet. Het gaat om een unieke situatie omdat aan GS wordt gevraagd een advies te geven over iets waar wij als Staten nog geen beleid voor hebben. Uitstel tot 9 november zou te laat kunnen zijn want de gedeputeerde moet dat advies nu al gaan voorbereiden en geven, omdat er aanvragen liggen om in de grond activiteiten te gaan ontwikkelen. Uw team is ermee bezig en het is heel belangrijk dat het advies als het over deze thematiek gaat, geothermie, aardwarmte, even in de commissie Ecologie en Handhaving komt ter advisering.

De *voorzitter*: Mag ik de gedeputeerde vragen zijn oordeel over de motie te geven?

De heer *Van den Hout* (GS;SP): De motie is overbodig. Op 9 november staat het op de agenda. Dan vertellen wij wat de stand van zaken is en kunnen de Staten ons vertellen wat naar hun mening aan de minister moet worden geadviseerd. Ik kan wel toezeggen dat wij voor 9 november niet stiekem alvast een briefje sturen.

De heer *Burger Dirven* (VVD): Ik ben het niet met u eens dat de motie overbodig is omdat de stukken die op 9 november aan de orde komen, gaan over een inventarisatie en niet over beleid. Dat is ook niet geagendeerd. Dan vraagt u opeens aan de Statencommissie even snel een beleid te maken. Daarvoor vind ik het onderwerp te belangrijk. U

gaat een advies geven aan de minister en dat zult u ongetwijfeld baseren op feiten, argumenten, zienswijzen, maar wij hebben daar als Staten nog niet goed over met elkaar gesproken. Maar dat advies moet wel gegeven worden. Het is een termijn die verloopt.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Dan maakt u het zelf wel ingewikkeld, mijnheer Burger Dirven, want als u op 9 november niet beleidsmatig over aardwarmte wilt spreken, kunt u mij ook geen advies geven over wat ik de minister moet adviseren. Wat wilt u dan 9 november doen?

Mevrouw *Van Iersel* (SP): Waarom is de heer Burger Dirven indertijd in de commissie niet meegegaan met wat de gedeputeerde voorstelt in het beleid?

De heer *Burger Dirven* (VVD): Met de motie van 11 mei 2012 hebben wij ingestemd. Er was toen nog geen sprake van het maken van een beleid. Het ging toen om de inventarisering van de ondergrond, welke activiteiten er plaatsvonden en wie daarvoor de verantwoordelijkheid droeg. Daarin zijn wij meegegaan en daarmee hebben we ingestemd.

Mevrouw *Van Iersel* (SP): Niet met het ontwikkelen van een beleid in de commissie.

De heer *Burger Dirven* (VVD): Omdat daarover de rijksoverheid al een aantal zaken heeft geregeld, maar er is toen in algemene zin in de Staten een ander beleid voorgesteld. Dan zijn we solidair en gaan we erin mee. Nu komt de problematiek heel duidelijk naar voren en dat is prima. We hebben nog geen beleid geformuleerd, maar er wordt aan ons als Staten wel een advies gevraagd dat aan de minister moet worden gegeven. Daarom is het zo belangrijk dat het eerst in de commissie komt.

Mevrouw *Spierings* (D66): Voorzitter! Wij hebben bij de behandeling van de startnotitie ook al gepleit voor provinciaal beleid voor de ondergrond. Het is er niet gekomen en ik wil niet in het hele debat treden maar volgens mij is de oproep die nu

voorligt, duidelijk. We hebben geen beleid en geen toetsingskader, maar de provincie moet nu wel een advies geven. Het is een belangrijke materie. Brabanders liggen hier wakker van. Wij willen hierover in de commissie kunnen meepraten. Volgens mij is het een heel eenvoudige oproep. Leg het advies aan de minister dat door het college is voorbereid, in de commissie ter advisering voor. Dat is heel iets anders dan een inventarisatie van het beleid dat er wel of niet is voor de ondergrond.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Ik heb de heer Burger Dirven toegezegd geen advies aan de minister te zullen geven tot na de commissievergadering van 9 november. Met die toezegging is de motie overbodig.

Mevrouw *Spierings* (D66): Nu begrijp ik het niet. Volgens mij ligt in de commissie de inventarisatie van al het beleid dat er bestaat ten aanzien van de ondergrond voor. De conclusie daaruit is ook dat er leemtes zijn. De gedeputeerde gaat een advies aan de minister geven over specifiek geothermie. Volgens mij ligt dat niet voor in de commissie maar daarover willen we spreken. De gedeputeerde maakt er een soort spraakverwarring van door te zeggen dat het voorligt in de commissie maar er ligt heel iets anders voor dan wat wij voorgelegd willen krijgen.

De *voorzitter*: Ik stel voor dat wij de beraadslaging over deze motie beëindigen. Het is een unaniem ingediende motie en ik wil haar nu in stemming brengen.

In stemming komt motie M3.

De heer *Burger Dirven* (VVD): Voor

De heer *Kuijken* (CDA): Voor.

Mevrouw *Van Iersel* (SP): Voor.

De heer *Van Hattem* (PVV): Voor.

De heer *Leenders* (PvdA): Voor.

Mevrouw *Spierings* (D66): Voor.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voor.

De heer *Mondriaan* (50PLUS): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De heer *Kap* (OSN): Voor.

De *voorzitter*: Ik stel vast dat deze motie met algemene stemmen is aangenomen.

Nummer 49/12

Toestemming Provinciale Staten op- richting en aangaan gemeenschappelijke regelingen Regionale Uitvoeringsdiensten (per regio)

De *voorzitter*: Dames en heren. Voordat we met de behandeling van deze moties begonnen hebben we een besluit genomen over de gemeenschappelijke regeling openbaar lichaam Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant. De heer Van Hattem merkte terecht op dat wij geen besluit hebben genomen over de Regionale Uitvoeringsdienst Zuidoost Brabant. Dat moet alsnog gebeuren.

In stemming komt Statenvoorstel 49/12 B-II.

De heer *Verhees* (VVD): Voor.

De heer *Kuijken* (CDA): Voor.

De heer *Van der Staak* (SP): Voor.

De heer *Van Hattem* (PVV): Voor.

De heer *Leenders* (PvdA): Voor.

Mevrouw *Spierings* (D66): Voor.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voor.

De heer *Mondriaan* (50PLUS): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De heer *Kap* (OSN): Voor.

De *voorzitter*: Ik stel vast dat ook dit voorstel met algemene stemmen is aangenomen.

Sluiting

De *voorzitter*: Hiermee zijn we aan het einde van deze vergadering gekomen. Ik dank iedereen voor zijn en haar inbreng.

De eerstvolgende vergadering van de Staten wordt gehouden op vrijdag 16 november. De vergadering van 2 november die was gepland, is vervallen. Wij zullen het dan tijdelijk zonder Judith Keijzers moeten doen, want zij gaat vanaf 23 oktober a.s. met zwangerschapsverlof. Namens de Staten wens ik haar een heel goede tijd toe. Op 16 november zullen we Wim van der Doelen als haar tijdelijke opvolger verwelkomen.

Dames en heren, hartelijk dank, wel thuis, een goed weekend en tot de volgende keer.

De voorzitter sluit te 17.00 uur de vergadering.

Besluit 09/13

Provinciale Staten van Noord-Brabant,

- gezien het voorstel van de griffier d.d. 6 februari 2013, nr. 3352293,
- gelet op artikel 40, vijfde lid, van het Reglement van orde Provinciale Staten Noord-Brabant 2012;

besluiten:

de notulen van het verhandelde door Provinciale Staten in hun vergadering op 12 oktober 2012 vast te stellen.

's-Hertogenbosch, 22 februari 2013

Provinciale Staten voornoemd,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk, voorzitter,

mw. drs. C.J.M. Dortmans